ਸ੍ਰੀਮਦ੍ਭਗਵਦ੍ਗੀਤਾ

भगवद्गीता

ਪ੍ਰਥਮੋऽਧ੍ਯਾਯਃ

ਧ੍ਰਿਤਰਾਸ਼੍ਟ੍ਰ ਉਵਾਚ:

ਧਰ੍ਮਕ੍ਸ਼ੇਤ੍ਰੇ ਕੁਰੁਕ੍ਸ਼ੇਤ੍ਰੇ ਸਮਵੇਤਾ ਯੁਯੁਤ੍ਸਵਃ ।
ਮਾਮਕਾਃ ਪਾਣ੍ਡਵਾਸ਼੍ਚੈਵ ਕਿਮਕੁਰ੍ਵਤ ਸਞ੍ਜਯ ॥੧॥

ਸਞ੍ਜਯ ਉਵਾਚ:

ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਟ੍ਵਾ ਤੁ ਪਾਣ੍ਡਵਾਨੀਕੰ ਵ੍ਯੂਢੰ ਦੁਰ੍ਯੋਧਨਸ੍ਤਦਾ ।
ਆਚਾਰ੍ਯਮੁਪਸਙ੍ਗਮ੍ਯ ਰਾਜਾ ਵਚਨਮਬ੍ਰਵੀਤ੍ ॥੨॥

ਪਸ਼੍ਯੈਤਾਂ ਪਾਣ੍ਡੁਪੁਤ੍ਰਾਣਾਮਾਚਾਰ੍ਯ ਮਹਤੀਂ ਚਮੂਮ੍ ।
ਵ੍ਯੂਢਾਂ ਦ੍ਰੁਪਦਪੁਤ੍ਰੇਣ ਤਵ ਸ਼ਿਸ਼੍ਯੇਣ ਧੀਮਤਾ ॥੩॥

ਅਤ੍ਰ ਸ਼ੂਰਾ ਮਹੇਸ਼੍ਵਾਸਾ ਭੀਮਾਰ੍ਜੁਨਸਮਾ ਯੁਧਿ ।
ਯੁਯੁਧਾਨੋ ਵਿਰਾਟਸ਼੍ਚ ਦ੍ਰੁਪਦਸ਼੍ਚ ਮਹਾਰਥਃ ॥੪॥

ਧ੍ਰਿਸ਼੍ਟਕੇਤੁਸ਼੍ਚੇਕਿਤਾਨਃ ਕਾਸ਼ਿਰਾਜਸ਼੍ਚ ਵੀਰ੍ਯਵਾਨ੍ ।
ਪੁਰੁਜਿਤ੍ ਕੁਨ੍ਤਿਭੋਜਸ਼੍ਚ ਸ਼ੈਬ੍ਯਸ਼੍ਚ ਨਰਪੁਙ੍ਗਵਃ ॥੫॥
ਯੁਧਾਮਨ੍ਯੁਸ਼੍ਚ ਵਿਕ੍ਰਾਨ੍ਤ ਉਤ੍ਤਮੌਜਾਸ਼੍ਚ ਵੀਰ੍ਯਵਾਨ੍ ।
ਸੌਭਦ੍ਰੋ ਦ੍ਰੌਪਦੇਯਾਸ਼੍ਚ ਸਰ੍ਵ ਏਵ ਮਹਾਰਥਾਃ ॥੬॥
ਅਸ੍ਮਾਕੰ ਤੁ ਵਿਸ਼ਿਸ਼੍ਟਾ ਯੇ ਤਾਨ੍ਨਿਬੋਧ ਦ੍ਵਿਜੋਤ੍ਤਮ ।
ਨਾਯਕਾ ਮਮ ਸੈਨ੍ਯਸ੍ਯ ਸੰਜ੍ਞਾਰ੍ਥੰ ਤਾਨ੍ ਬ੍ਰਵੀਮਿ ਤੇ ॥੭॥
ਭਵਾਨ੍ਭੀਸ਼੍ਮਸ਼੍ਚ ਕਰ੍ਣਸ਼੍ਚ ਕ੍ਰਿਪਸ਼੍ਚ ਸਮਿਤਿਞ੍ਜਯਃ ।
ਅਸ਼੍ਵਤ੍ਥਾਮਾ ਵਿਕਰ੍ਣਸ਼੍ਚ ਸੌਮਦਤ੍ਤਿਸ੍ਤਥੈਵ ਚ ॥੮॥
ਅਨ੍ਯੇ ਚ ਬਹਵਃ ਸ਼ੂਰਾ ਮਦਰ੍ਥੇ ਤ੍ਯਕ੍ਤਜੀਵਿਤਾਃ ।
ਨਾਨਾਸ਼ਸ੍ਤ੍ਰਪ੍ਰਹਰਣਾਃ ਸਰ੍ਵੇ ਯੁਦ੍ਧਵਿਸ਼ਾਰਦਾਃ ॥੯॥
ਅਪਰ੍ਯਾਪ੍ਤੰ ਤਦਸ੍ਮਾਕੰ ਬਲੰ ਭੀਸ਼੍ਮਾਭਿਰਕ੍ਸ਼ਿਤਮ੍ ।
ਪਰ੍ਯਾਪ੍ਤੰ ਤ੍ਵਿਦਮੇਤੇਸ਼ਾਂ ਬਲੰ ਭੀਮਾਭਿਰਕ੍ਸ਼ਿਤਮ੍ ॥੧੦॥

अयनेषु च सर्वेषु यथाभागमवस्थिताः ।
भीष्ममेवाभिरक्षन्तु भवन्तः सर्व एव हि ॥११॥
तस्य संजनयन् हर्षं कुरुवृद्धः पितामहः ।
सिंहनादं विनद्योच्चैः शङ्खं दध्मौ प्रतापवान् ॥१२॥
ततः शङ्खाश्च भेर्यश्च पणवानकगोमुखाः ।
सहसैवाभ्यहन्यन्त स शब्दस्तुमुलोऽभवत् ॥१३॥
ततः श्वेतैर्हयैर्युक्ते महति स्यन्दने स्थितौ ।
माधवः पाण्डवश्चैव दिव्यौ शङ्खौ प्रदध्मतुः ॥१४॥
पाञ्चजन्यं हृषीकेशो देवदत्तं धनंजयः ।
पौण्ड्रं दध्मौ महाशङ्खं भीमकर्मा वृकोदरः ॥१५॥
अनन्तविजयं राजा कुन्तीपुत्रो युधिष्ठिरः ।
नकुलः सहदेवश्च सुघोषमणिपुष्पकौ ॥१६॥

𑆑𑆳𑆯𑇀𑆪𑆯𑇀𑆖 𑆥𑆫𑆩𑆼𑆰𑇀𑆮𑆳𑆱𑆂 𑆯𑆴𑆒𑆟𑇀𑆝𑆵 𑆖 𑆩𑆲𑆳𑆫𑆡𑆂 𑇅
𑆣𑆸𑆰𑇀𑆛𑆢𑇀𑆪𑆶𑆩𑇀𑆤𑆾 𑆮𑆴𑆫𑆳𑆛𑆯𑇀𑆖 𑆱𑆳𑆠𑇀𑆪𑆑𑆴𑆯𑇀𑆖𑆳𑆥𑆫𑆳𑆘𑆴𑆠𑆂 𑇆𑇑𑇗𑇆
𑆢𑇀𑆫𑆶𑆥𑆢𑆾 𑆢𑇀𑆫𑆿𑆥𑆢𑆼𑆪𑆳𑆯𑇀𑆖 𑆱𑆫𑇀𑆮𑆯𑆂 𑆥𑆸𑆡𑆴𑆮𑆵𑆥𑆠𑆼 𑇅
𑆱𑆿𑆨𑆢𑇀𑆫𑆯𑇀𑆖 𑆩𑆲𑆳𑆧𑆳𑆲𑆶𑆂 𑆯𑆕𑇀𑆒𑆳𑆤𑇀𑆢𑆣𑇀𑆩𑆶𑆂 𑆥𑆸𑆡𑆑𑇀𑆥𑆸𑆡𑆑𑇀 𑇆𑇑𑇘𑇆
𑆱 𑆔𑆾𑆰𑆾 𑆣𑆳𑆫𑇀𑆠𑆫𑆳𑆰𑇀𑆛𑇀𑆫𑆳𑆟𑆳𑆁 𑆲𑆸𑆢𑆪𑆳𑆤𑆴 𑆮𑇀𑆪𑆢𑆳𑆫𑆪𑆠𑇀 𑇅
𑆤𑆨𑆯𑇀𑆖 𑆥𑆸𑆡𑆴𑆮𑆵𑆁 𑆖𑆽𑆮 𑆠𑆶𑆩𑆶𑆬𑆾 𑆮𑇀𑆪𑆤𑆶𑆤𑆳𑆢𑆪𑆤𑇀 𑇆𑇑𑇙𑇆
𑆃𑆡 𑆮𑇀𑆪𑆮𑆱𑇀𑆡𑆴𑆠𑆳𑆤𑇀𑆢𑆸𑆰𑇀𑆛𑇀𑆮𑆳 𑆣𑆳𑆫𑇀𑆠𑆫𑆳𑆰𑇀𑆛𑇀𑆫𑆳𑆤𑇀𑆑𑆥𑆴𑆣𑇀𑆮𑆘𑆂 𑇅
𑆥𑇀𑆫𑆮𑆸𑆠𑇀𑆠𑆼 𑆯𑆱𑇀𑆠𑇀𑆫𑆱𑆁𑆥𑆳𑆠𑆼 𑆣𑆤𑆶𑆫𑆶𑆢𑇀𑆪𑆩𑇀𑆪 𑆥𑆳𑆁𑆝𑆮𑆂 𑇆𑇒𑇐𑇆
𑆲𑆸𑆰𑆵𑆑𑆼𑆯𑆁 𑆠𑆢𑆳 𑆮𑆳𑆑𑇀𑆪𑆩𑆴𑆢𑆩𑆳𑆲 𑆩𑆲𑆵𑆥𑆠𑆼 𑇅

𑆃𑆫𑇀𑆘𑆶𑆤 𑆇𑆮𑆳𑆖𑆂

𑆱𑆼𑆤𑆪𑆾𑆫𑆶𑆨𑆪𑆾𑆫𑇀𑆩𑆣𑇀𑆪𑆼 𑆫𑆡𑆁 𑆱𑇀𑆡𑆳𑆥𑆪 𑆩𑆼𑇁𑆖𑇀𑆪𑆶𑆠 𑇆𑇒𑇑𑇆
𑆪𑆳𑆮𑆢𑆼𑆠𑆳𑆤𑇀𑆤𑆴𑆫𑆵𑆑𑇀𑆰𑆼𑇁𑆲𑆁 𑆪𑆾𑆢𑇀𑆣𑆶𑆑𑆳𑆩𑆳𑆤𑆮𑆱𑇀𑆡𑆴𑆠𑆳𑆤𑇀 𑇅

𑆑𑆽𑆫𑇀𑆩𑆪𑆳 𑆱𑆲 𑆪𑆾𑆢𑇀𑆣𑆮𑇀𑆪𑆩𑆱𑇀𑆩𑆴𑆤𑇀 𑆫𑆟𑆱𑆩𑆶𑆢𑇀𑆪𑆩𑆼 ||𑇒𑇒||

𑆪𑆾𑆠𑇀𑆱𑇀𑆪𑆩𑆳𑆤𑆳𑆤𑆮𑆼𑆑𑇀𑆰𑆼𑇁𑆲𑆁 𑆪 𑆍𑆠𑆼𑇁𑆠𑇀𑆫 𑆱𑆩𑆳𑆓𑆠𑆳𑆂 |

𑆣𑆳𑆫𑇀𑆠𑆫𑆳𑆰𑇀𑆛𑇀𑆫𑆱𑇀𑆪 𑆢𑆶𑆫𑇀𑆧𑆶𑆢𑇀𑆣𑆼𑆫𑇀𑆪𑆶𑆢𑇀𑆣𑆼 𑆥𑇀𑆫𑆴𑆪𑆖𑆴𑆑𑆵𑆫𑇀𑆰𑆮𑆂 ||𑇒𑇓||

𑆱𑆚𑇀𑆘𑆪 𑆇𑆮𑆳𑆖𑆂

𑆍𑆮𑆩𑆶𑆑𑇀𑆠𑆾 𑆲𑆸𑆰𑆵𑆑𑆼𑆯𑆾 𑆓𑆶𑆝𑆳𑆑𑆼𑆯𑆼𑆤 𑆨𑆳𑆫𑆠 |

𑆱𑆼𑆤𑆪𑆾𑆫𑆶𑆨𑆪𑆾𑆫𑇀𑆩𑆣𑇀𑆪𑆼 𑆱𑇀𑆡𑆳𑆥𑆪𑆴𑆠𑇀𑆮𑆳 𑆫𑆡𑆾𑆠𑇀𑆠𑆩𑆩𑇀 ||𑇒𑇔||

𑆨𑆵𑆰𑇀𑆩𑆢𑇀𑆫𑆾𑆟𑆥𑇀𑆫𑆩𑆶𑆒𑆠𑆂 𑆱𑆫𑇀𑆮𑆼𑆰𑆳𑆁 𑆖 𑆩𑆲𑆵𑆑𑇀𑆰𑆴𑆠𑆳𑆩𑇀 |

𑆇𑆮𑆳𑆖 𑆥𑆳𑆫𑇀𑆡 𑆥𑆯𑇀𑆪𑆽𑆠𑆳𑆤𑇀 𑆱𑆩𑆮𑆼𑆠𑆳𑆤𑇀 𑆑𑆶𑆫𑆷𑆤𑆴𑆠𑆴 ||𑇒𑇕||

𑆠𑆠𑇀𑆫𑆳𑆥𑆯𑇀𑆪𑆠𑇀 𑆱𑇀𑆡𑆴𑆠𑆳𑆤𑇀 𑆥𑆳𑆫𑇀𑆡𑆂 𑆥𑆴𑆠𑆹𑆤𑆡 𑆥𑆴𑆠𑆳𑆩𑆲𑆳𑆤𑇀 |

𑆄𑆖𑆳𑆫𑇀𑆪𑆳𑆤𑇀 𑆩𑆳𑆠𑆶𑆬𑆳𑆤𑇀 𑆨𑇀𑆫𑆳𑆠𑆹𑆤𑇀 𑆥𑆶𑆠𑇀𑆫𑆳𑆤𑇀 𑆥𑆿𑆠𑇀𑆫𑆳𑆤𑇀 𑆱𑆒𑆵𑆁𑆱𑇀𑆠𑆡𑆳 ||𑇒𑇖||

𑆯𑇀𑆮𑆯𑆶𑆫𑆳𑆤𑇀 𑆱𑆶𑆲𑆸𑆢𑆯𑇀𑆖𑆽𑆮 𑆱𑆼𑆤𑆪𑆾𑆫𑆶𑆨𑆪𑆾𑆫𑆥𑆴 |

𑆠𑆳𑆤𑇀 𑆱𑆩𑆵𑆑𑇀𑆰𑇀𑆪 𑆱 𑆑𑆿𑆤𑇀𑆠𑆼𑆪𑆂 𑆱𑆫𑇀𑆮𑆳𑆤𑇀 𑆧𑆤𑇀𑆣𑆷𑆤𑆮𑆱𑇀𑆡𑆴𑆠𑆳𑆤𑇀 ||𑇒𑇗||

ਕ੍ਰਿਪਯਾ ਪਰਯਾऽऽਵਿਸ਼੍ਟੋ ਵਿਸ਼ੀਦੰਨਿਦਮਬ੍ਰਵੀਤ੍ ।

ਅਰ੍ਜੁਨ ਉਵਾਚ:

ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਟ੍ਵੇਮੰ ਸ੍ਵਜਨੰ ਕ੍ਰਿਸ਼੍ਣ ਯੁਯੁਤ੍ਸੁੰ ਸਮੁਪਸ੍ਥਿਤਮ੍ ॥੨੮॥

ਸੀਦੰਤਿ ਮਮ ਗਾਤ੍ਰਾਣਿ ਮੁਖੰ ਚ ਪਰਿਸ਼ੁਸ਼੍ਯਤਿ ।

ਵੇਪਥੁਸ਼੍ਚ ਸ਼ਰੀਰੇ ਮੇ ਰੋਮਹਰ੍ਸ਼ਸ਼੍ਚ ਜਾਯਤੇ ॥੨੯॥

ਗਾਣ੍ਡੀਵੰ ਸ੍ਰੰਸਤੇ ਹਸ੍ਤਾਤ੍ਤ੍ਵਕ੍ਚੈਵ ਪਰਿਦਹ੍ਯਤੇ ।

ਨ ਚ ਸ਼ਕ੍ਨੋਮ੍ਯਵਸ੍ਥਾਤੁੰ ਭ੍ਰਮਤੀਵ ਚ ਮੇ ਮਨਃ ॥੩੦॥

ਨਿਮਿੱਤਾਨਿ ਚ ਪਸ਼੍ਯਾਮਿ ਵਿਪਰੀਤਾਨਿ ਕੇਸ਼ਵ ।

ਨ ਚ ਸ਼੍ਰੇਯੋऽਨੁਪਸ਼੍ਯਾਮਿ ਹਤ੍ਵਾ ਸ੍ਵਜਨਮਾਹਵੇ ॥੩੦॥

ਨ ਕਾਙ੍ਕ੍ਸ਼ੇ ਵਿਜਯੰ ਕ੍ਰਿਸ਼੍ਣ ਨ ਚ ਰਾਜ੍ਯੰ ਸੁਖਾਨਿ ਚ ।

ਕਿੰ ਨੋ ਰਾਜ੍ਯੇਨ ਗੋਵਿੰਦ ਕਿੰ ਭੋਗੈਰ੍ਜੀਵਿਤੇਨ ਵਾ ॥੩੨॥

ਯੇਸ਼ਾਮਰ੍ਥੇ ਕਾਙ੍ਕ੍ਸ਼ਿਤੰ ਨੋ ਰਾਜ੍ਯੰ ਭੋਗਾਃ ਸੁਖਾਨਿ ਚ ।

ਤ ਇਮੇऽਵਸ੍ਥਿਤਾ ਯੁਦ੍ਧੇ ਪ੍ਰਾਣਾਂਸ੍ਤ੍ਯਕ੍ਤ੍ਵਾ ਧਨਾਨਿ ਚ ||੩੩||

ਆਚਾਰ੍ਯਾਃ ਪਿਤਰਃ ਪੁਤ੍ਰਾਸ੍ਤਥੈਵ ਚ ਪਿਤਾਮਹਾਃ ।

ਮਾਤੁਲਾਃ ਸ਼੍ਵਸ਼ੁਰਾਃ ਪੌਤ੍ਰਾਃ ਸ਼੍ਯਾਲਾਃ ਸੰਬਨ੍ਧਿਨਸ੍ਤਥਾ ||੩੪||

ਏਤਾਨ੍ਨ ਹਨ੍ਤੁਮਿਚ੍ਛਾਮਿ ਘ੍ਨਤੋऽਪਿ ਮਧੁਸੂਦਨ ।

ਅਪਿ ਤ੍ਰੈਲੋਕ੍ਯਰਾਜ੍ਯਸ੍ਯ ਹੇਤੋਃ ਕਿੰ ਨੁ ਮਹੀਕ੍ਰਿਤੇ ||੩੫||

ਨਿਹਤ੍ਯ ਧਾਰ੍ਤਰਾਸ਼੍ਟ੍ਰਾਨ੍ਨਃ ਕਾ ਪ੍ਰੀਤਿਃ ਸ੍ਯਾਜ੍ਜਨਾਰ੍ਦਨ ।

ਪਾਪਮੇਵਾਸ਼੍ਰਯੇਦਸ੍ਮਾਨ੍ਹਤ੍ਵੈਤਾਨਾਤਤਾਯਿਨਃ ||੩੬||

ਤਸ੍ਮਾਨ੍ਨਾਰ੍ਹਾ ਵਯੰ ਹਨ੍ਤੁੰ ਧਾਰ੍ਤਰਾਸ਼੍ਟ੍ਰਾਨ੍ਸ੍ਵਬਾਨ੍ਧਵਾਨ੍ ।

ਸ੍ਵਜਨੰ ਹਿ ਕਥੰ ਹਤ੍ਵਾ ਸੁਖਿਨਃ ਸ੍ਯਾਮ ਮਾਧਵ ||੩੭||

ਯਦ੍ਯਪ੍ਯੇਤੇ ਨ ਪਸ਼੍ਯਨ੍ਤਿ ਲੋਭੋਪਹਤਚੇਤਸਃ ।

ਕੁਲਕ੍ਸ਼ਯਕ੍ਰਿਤੰ ਦੋਸ਼ੰ ਮਿਤ੍ਰਦ੍ਰੋਹੇ ਚ ਪਾਤਕਮ੍ ||੩੮||

ਕਥੰ ਨ ਜ੍ਞੇਯਮਸ੍ਮਾਭਿਃ ਪਾਪਾਦਸ੍ਮਾਨ੍ਨਿਵਰ੍ਤਿਤੁਮ੍ ।

कुलक्कयन्तं टेषं पूपमृत्तिलना कुन ॥३७॥

कुलक्कघे पूल्मृत्ति कुलण्ड्मः मनातनः

णड्म नघ्रे कुलं कङ्मणड्म तिउवङ्रउ ॥४०॥

मृणड्म तिउवङ्कूपू पूड्मपृत्ति कुलमिूघः

मूीषमूमूषूमू वाङ्घ णपउे वलमंकरः ॥४०॥

मङ्गौ नरकर्घैव कुलघ्रानां कुलमृम ।

पउत्ति पिउरे ङ्केषं लपुपिक्रो टकिङ्घः ॥४१॥

टेषेरउेः कुलघ्रानां वलमङ्गरकाकैः ।

उङ्मङ्गुत्रे णउिणड्मः कुलणड्ममूमामूउः ॥४३॥

उङ्मनकुलणड्मल्जे मनपृनां एनाकुनं ।

नरकोनियउं वाभे उवउीङ्गनमूमूम ॥४४॥

मडे रउ मङङ्पं कङ्गु वृवमिउा वयमी ।

𑆪𑆢𑇀𑆫𑆳𑆘𑇀𑆪𑆱𑆶𑆒𑆬𑆾𑆨𑆼𑆤 𑆲𑆤𑇀𑆠𑆶𑆁 𑆱𑇀𑆮𑆘𑆤𑆩𑆶𑆢𑇀𑆪𑆠𑆳𑆂 𑇆𑇔𑇕𑇆

𑆪𑆢𑆴 𑆩𑆳𑆩𑆥𑇀𑆫𑆠𑆵𑆑𑆳𑆫𑆩𑆯𑆱𑇀𑆠𑇀𑆫𑆁 𑆯𑆱𑇀𑆠𑇀𑆫𑆥𑆳𑆟𑆪𑆂 𑇅

𑆣𑆳𑆫𑇀𑆠𑆫𑆳𑆰𑇀𑆛𑇀𑆫𑆳 𑆫𑆟𑆼 𑆲𑆤𑇀𑆪𑆶𑆱𑇀𑆠𑆤𑇀𑆩𑆼 𑆑𑇀𑆰𑆼𑆩𑆠𑆫𑆁 𑆨𑆮𑆼𑆠𑇀 𑇆𑇔𑇖𑇆

𑆱𑆁𑆘𑆪 𑆇𑆮𑆳𑆖

𑆍𑆮𑆩𑆶𑆑𑇀𑆠𑇀𑆮𑆳𑆫𑇀𑆘𑆶𑆤𑆂 𑆱𑆁𑆒𑇀𑆪𑆼 𑆫𑆡𑆾𑆥𑆱𑇀𑆡 𑆇𑆥𑆳𑆮𑆴𑆯𑆠𑇀 𑇅

𑆮𑆴𑆱𑆸𑆘𑇀𑆪 𑆱𑆯𑆫𑆁 𑆖𑆳𑆥𑆁 𑆯𑆾𑆑𑆱𑆁𑆮𑆴𑆓𑇀𑆤𑆩𑆳𑆤𑆱𑆂 𑇆𑇔𑇗𑇆

𑆅𑆠𑆴 𑆯𑇀𑆫𑆵𑆩𑆢𑇀𑆨𑆓𑆮𑆢𑇀𑆓𑆵𑆠𑆳𑆱𑆷𑆥𑆤𑆴𑆰𑆠𑇀𑆱𑆶

𑆧𑇀𑆫𑆲𑇀𑆩𑆮𑆴𑆢𑇀𑆪𑆳𑆪𑆳𑆁 𑆪𑆾𑆓𑆯𑆳𑆱𑇀𑆠𑇀𑆫𑆼 𑆯𑇀𑆫𑆵𑆑𑆸𑆰𑇀𑆟𑆳𑆫𑇀𑆘𑆶𑆤𑆱𑆁𑆮𑆳𑆢𑆼

𑆃𑆫𑇀𑆘𑆶𑆤𑆮𑆴𑆰𑆳𑆢𑆪𑆾𑆓𑆾 𑆤𑆳𑆩

𑆥𑇀𑆫𑆡𑆩𑆾𑇁𑆣𑇀𑆪𑆳𑆪𑆂

𑆢𑇀𑆮𑆴𑆠𑆵𑆪𑆾𑇁𑆣𑇀𑆪𑆳𑆪𑆂

𑆱𑆚𑇀𑆘𑆪 𑆇𑆮𑆳𑆖

𑆠𑆁 𑆠𑆡𑆳 𑆑𑆸𑆥𑆪𑆳𑇁𑆮𑆴𑆰𑇀𑆛𑆩𑆯𑇀𑆫𑆶𑆥𑆷𑆫𑇀𑆟𑆳𑆑𑆶𑆬𑆼𑆑𑇀𑆰𑆟𑆩𑇀 𑇅
𑆮𑆴𑆰𑆵𑆢𑆤𑇀𑆠𑆩𑆴𑆢𑆁 𑆮𑆳𑆑𑇀𑆪𑆩𑆶𑆮𑆳𑆖 𑆩𑆣𑆶𑆱𑆷𑆢𑆤𑆂 𑇆𑇑𑇆

𑆯𑇀𑆫𑆵𑆨𑆓𑆮𑆳𑆤𑆶𑆮𑆳𑆖

𑆑𑆶𑆠𑆱𑇀𑆠𑇀𑆮𑆳 𑆑𑆯𑇀𑆩𑆬𑆩𑆴𑆢𑆁 𑆮𑆴𑆰𑆩𑆼 𑆱𑆩𑆶𑆥𑆱𑇀𑆡𑆴𑆠𑆩𑇀 𑇅
𑆃𑆤𑆳𑆫𑇀𑆪𑆘𑆶𑆰𑇀𑆛𑆩𑆱𑇀𑆮𑆫𑇀𑆓𑇀𑆪𑆩𑆑𑆵𑆫𑇀𑆠𑆴𑆑𑆫𑆩𑆫𑇀𑆘𑆶𑆤 𑇆𑇒𑇆
𑆑𑇀𑆬𑆽𑆧𑇀𑆪𑆁 𑆩𑆳 𑆱𑇀𑆩 𑆓𑆩𑆂 𑆥𑆳𑆫𑇀𑆡 𑆤𑆽𑆠𑆠𑇀𑆠𑇀𑆮𑆪𑇀𑆪𑆶𑆥𑆥𑆢𑇀𑆪𑆠𑆼 𑇅
𑆑𑇀𑆰𑆶𑆢𑇀𑆫𑆁 𑆲𑆸𑆢𑆪𑆢𑆿𑆫𑇀𑆧𑆬𑇀𑆪𑆁 𑆠𑇀𑆪𑆑𑇀𑆠𑇀𑆮𑆾𑆠𑇀𑆠𑆴𑆰𑇀𑆜 𑆥𑆫𑆁𑆠𑆥 𑇆𑇓𑇆

𑆃𑆫𑇀𑆘𑆶𑆤 𑆇𑆮𑆳𑆖

𑆑𑆡𑆁 𑆨𑆵𑆰𑇀𑆩𑆩𑆲𑆁 𑆱𑆁𑆒𑇀𑆪𑆼 𑆢𑇀𑆫𑆾𑆟𑆁 𑆖 𑆩𑆣𑆶𑆱𑆷𑆢𑆤 𑇅
𑆅𑆰𑆶𑆨𑆴𑆂 𑆥𑇀𑆫𑆠𑆴𑆪𑆾𑆠𑇀𑆱𑇀𑆪𑆳𑆩𑆴 𑆥𑆷𑆘𑆳𑆫𑇀𑆲𑆳𑆮𑆫𑆴𑆱𑆷𑆢𑆤 𑇆𑇔𑇆

𑆓𑆶𑆫𑆷𑆤𑇀𑆤𑆠𑇀𑆮𑆳 𑆲𑆴 𑆱𑆤𑇀𑆠𑆳𑆤𑆑𑆳𑆫𑆵

𑆩𑆷𑆫𑇀𑆣𑆼 𑆠𑆼𑆘𑆶𑆁 𑆠𑆽𑆑𑇀𑆰𑆶𑆩𑆱𑇀𑆥𑆵𑆝𑆬𑆼𑆑𑆼 𑇅

𑆠𑇀𑆮𑆁𑆫𑆷𑆑𑆩𑆳𑆁𑆱𑆶 𑆓𑆶𑆫𑆶𑆤𑆴𑆲𑆽𑆫

𑆩𑆳𑆲𑆵𑆪 𑆠𑆼𑆓𑆳𑆤𑆵 𑆑𑆴𑆫𑆥𑆶𑆪𑆶𑆓𑆷𑆤𑆵 𑇆𑇕𑇆

𑆤 [illegible] 𑆑𑆠𑆫𑆼 𑆓𑆫𑆵𑆪𑆼

𑆪𑆱𑇀𑆮 [illegible] 𑆪𑆴 [illegible] 𑇅

𑆪𑆳𑆤𑇀𑆫 𑆠𑇀𑆮𑆳 𑆤 [illegible]-

[illegible] 𑆥𑇀𑆫𑆱𑆳𑆥 [illegible] 𑇆𑇖𑇆

𑆑𑆳 [illegible] 𑆠𑇀𑆮𑆳𑆫𑆂

𑆥 [illegible] 𑆠𑇀𑆮𑆁 [illegible] 𑇅

𑆪 [illegible] 𑆠𑆶 [illegible]

𑆱𑆴𑆪 [illegible] 𑆩𑆳𑆁 𑆠𑇀𑆮𑆁 𑆥𑇀𑆫𑆥𑆤𑇀𑆤𑆩𑇀 𑇆𑇗𑇆

ਨ ਹਿ ਪ੍ਰਪਸ੍ਯਾਮਿ ਮਮਾਪਨੁਦ੍ਯਾਦ੍

ਯਚ੍ਛੋਕਮੁਚ੍ਛੋਖਣਮਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਣਾਮ੍ |

ਅਵਾਪ੍ਯ ਭੂਮਾਵਸਪਤ੍ਨਮ੍ਰਿਦ੍ਧੰ

ਰਾਜ੍ਯੰ ਸੁਰਾਣਾਮਪਿ ਚਾਧਿਪਤ੍ਯਮ੍ ||੮||

ਸੰਜਯ ਉਵਾਚ

ਏਵਮੁਕ੍ਤ੍ਵਾ ਹ੍ਰਿਖੀਕੇਸੰ ਗੁਡਾਕੇਸਃ ਪਰੰਤਪਃ |

ਨ ਯੋਤ੍ਸ੍ਯ ਇਤਿ ਗੋਵਿਨ੍ਦਮੁਕ੍ਤ੍ਵਾ ਤੂਖ੍ਣੀਂ ਬਭੂਵ ਹ ||੯||

ਤਮੁਵਾਚ ਹ੍ਰਿਖੀਕੇਸਃ ਪ੍ਰਹਸੰਨਿਵ ਭਾਰਤ |

ਸੇਨਯੋਰੁਭਯੋਰ੍ਮਧ੍ਯੇ ਵਿਖੀਦਨ੍ਤਮਿਦੰ ਵਚਃ ||੧੦||

ਸ੍ਰੀਭਗਵਾਨੁਵਾਚ

ਅਸੋਚ੍ਯਾਨਨ੍ਵਸੋਚਸ੍ਤ੍ਵੰ ਪ੍ਰਗ੍ਯਾਵਾਦਾਂਸ੍ਚ ਭਾਖਸੇ |

ਗਤਾਸੂਨਗਤਾਸੂੰਸ੍ਚ ਨਾਨੁਸੋਚਨ੍ਤਿ ਪਣ੍ਡਿਤਾਃ ||੧੧||

न त्वेवाहं जातु नासं न त्वं नेमे जनाधिपाः ।
न चैव न भविष्यामः सर्वे वयमतः परम् ॥१२॥
देहिनोऽस्मिन्यथा देहे कौमारं यौवनं जरा ।
तथा देहान्तरप्राप्तिर्धीरस्तत्र न मुह्यति ॥१३॥
मात्रास्पर्शास्तु कौन्तेय शीतोष्णसुखदुःखदाः
आगमापायिनोऽनित्यास्तांस्तितिक्षस्व भारत ॥१४॥
यं हि न व्यथयन्त्येते पुरुषं पुरुषर्षभ ।
समदुःखसुखं धीरं सोऽमृतत्वाय कल्पते ॥१५॥
नासतो विद्यते भावो नाभावो विद्यते सतः ।
उभयोरपि दृष्टोऽन्तस्त्वनयोस्तत्त्वदर्शिभिः ॥१६॥
अविनाशि तु तद्विद्धि येन सर्वमिदं ततम् ।
विनाशमव्ययस्यास्य न कश्चित्कर्तुमर्हति ॥१७॥

ਅੰਤਵੰਤ ਇਮੇ ਦੇਹਾ ਨਿਤ੍ਯਸ੍ਯੋਕ੍ਤਾਃ ਸਰੀਰਿਣਃ ।

ਅਨਾਸਿਨੋऽਪ੍ਰਮੇਯਸ੍ਯ ਤਸ੍ਮਾਦ੍ਯੁਧ੍ਯਸ੍ਵ ਭਾਰਤ ॥੧੮॥

ਯ ਏਨੰ ਵੇੱਤਿ ਹੰਤਾਰੰ ਯਸ਼੍ਚੈਨੰ ਮਨ੍ਯਤੇ ਹਤਮ੍ ।

ਉਭੌ ਤੌ ਨ ਵਿਜਾਨੀਤੋ ਨਾਯੰ ਹੰਤਿ ਨ ਹਨ੍ਯਤੇ ॥੧੯॥

ਨ ਜਾਯਤੇ ਮ੍ਰਿਯਤੇ ਵਾ ਕਦਾਚਿਨ੍

ਨਾਯੰ ਭੂਤ੍ਵਾ ਭਵਿਤਾ ਵਾ ਨ ਭੂਯਃ ।

ਅਜੋ ਨਿਤ੍ਯਃ ਸਾਸ੍ਵਤੋऽਯੰ ਪੁਰਾਣੋ

ਨ ਹਨ੍ਯਤੇ ਹਨ੍ਯਮਾਨੇ ਸਰੀਰੇ ॥੨੦॥

ਵੇਦਾਵਿਨਾਸਿਨੰ ਨਿਤ੍ਯੰ ਯ ਏਨਮਜਮਵ੍ਯਯਮ੍ ।

ਕਥੰ ਸ ਪੁਰੁਖਃ ਪਾਰ੍ਥ ਕੰ ਘਾਤਯਤਿ ਹੰਤਿ ਕਮ੍ ॥੨੧॥

ਨੈਨੰ ਛਿੰਦੰਤਿ ਸਸ੍ਤ੍ਰਾਣਿ ਨੈਨੰ ਦਹਤਿ ਪਾਵਕਃ ।

ਨ ਚੈਨੰ ਕ੍ਲੇਦਯੰਤ੍ਯਾਪੋ ਨ ਸੋਖਯਤਿ ਮਾਰੁਤਃ ॥੨੩॥

ਵਾਸਾਂਸਿ ਜੀਰ੍ਣਾਨਿ ਯਥਾ ਵਿਹਾਯ

ਨਵਾਨਿ ਗ੍ਰਹ੍ਣਾਤਿ ਨਰੋऽਪਰਾਣਿ ।

ਤਥਾ ਸ਼ਰੀਰਾਣਿ ਵਿਹਾਯ ਜੀਰ੍ਣਾ-

ਨ੍ਯਨ੍ਯਾਨਿ ਸੰਯਾਤਿ ਨਵਾਨਿ ਦੇਹੀ ||੨੨||

ਅੱਛੇਦ੍ਯੋऽਯਮਦਾਹ੍ਯੋऽਯਮਕ੍ਲੇਦ੍ਯੋऽਸ਼ੋਸ਼੍ਯ ਏਵ ਚ

ਨਿਤ੍ਯਃ ਸਰ੍ਵਗਤਃ ਸ੍ਥਾਣੁਰਚਲੋऽਯੰ ਸਨਾਤਨਃ ||੨੪||

ਅਵ੍ਯਕ੍ਤੋऽਯਮਚਿਨ੍ਤ੍ਯੋऽਯਮਵਿਕਾਰ੍ਯੋऽਯਮੁਚ੍ਯਤੇ ।

ਤਸ੍ਮਾਦੇਵੰ ਵਿਦਿਤ੍ਵੈਨੰ ਨਾਨੁਸ਼ੋਚਿਤੁਮਰ੍ਹਸਿ ||੨੫||

ਅਥ ਚੈਨੰ ਨਿਤ੍ਯਜਾਤੰ ਨਿਤ੍ਯੰ ਵਾ ਮਨ੍ਯਸੇ ਮ੍ਰਿਤਮ੍ ।

ਤਥਾਪਿ ਤ੍ਵੰ ਮਹਾਬਾਹੋ ਨੈਵੰ ਸ਼ੋਚਿਤੁਮਰ੍ਹਸਿ ||੨੬||

ਜਾਤਸ੍ਯ ਹਿ ਧ੍ਰੁਵੋ ਮ੍ਰਿਤ੍ਯੁਰ੍ਧ੍ਰੁਵੰ ਜਨ੍ਮ ਮ੍ਰਿਤਸ੍ਯ ਚ ।

ਤਸ੍ਮਾਦਪਰਿਹਾਰ੍ਯੇऽਰ੍ਥੇ ਨ ਤ੍ਵੰ ਸ਼ੋਚਿਤੁਮਰ੍ਹਸਿ ||੨੭||

ਅਵ੍ਯਕ੍ਤਾਦੀਨਿ ਭੂਤਾਨਿ ਵ੍ਯਕ੍ਤਮਧ੍ਯਾਨਿ ਭਾਰਤ ।

ਅਵ੍ਯਕ੍ਤਨਿਧਨਾਨ੍ਯੇਵ ਤਤ੍ਰ ਕਾ ਪਰਿਦੇਵਨਾ ॥੨੮॥

ਆਸ਼੍ਚਰ੍ਯਵਤ੍ਪਸ਼੍ਯਤਿ ਕਸ਼੍ਚਿਦੇਨ-

ਮਾਸ਼੍ਚਰ੍ਯਵਦ੍ਵਦਤਿ ਤਥੈਵ ਚਾਨ੍ਯਃ ।

ਆਸ਼੍ਚਰ੍ਯਵੱਚੈਨਮਨ੍ਯਃ ਸ਼੍ਰਿਣੋਤਿ

ਸ਼੍ਰੁਤ੍ਵਾਪ੍ਯੇਨੰ ਵੇਦ ਨ ਚੈਵ ਕਸ਼੍ਚਿਤ੍ ॥੨੯॥

ਦੇਹੀ ਨਿਤ੍ਯਮਵਧ੍ਯੋऽਯੰ ਦੇਹੇ ਸਰ੍ਵਸ੍ਯ ਭਾਰਤ ।

ਤਸ੍ਮਾਤ੍ਸਰ੍ਵਾਣਿ ਭੂਤਾਨਿ ਨ ਤ੍ਵੰ ਸ਼ੋਚਿਤੁਮਰ੍ਹਸਿ ॥੩੦॥

ਸ੍ਵਧਰ੍ਮਮਪਿ ਚਾਵੇਕ੍ਸ਼੍ਯ ਨ ਵਿਕਮ੍ਪਿਤੁਮਰ੍ਹਸਿ ।

ਧਰ੍ਮ੍ਯਾੱਧਿ ਯੁੱਧਾੱਛ੍ਰੇਯੋऽਨ੍ਯਤ੍ਕ੍ਸ਼ਤ੍ਰਿਯਸ੍ਯ ਨ ਵਿਦ੍ਯਤੇ ॥੩੧॥

ਯਦ੍ਰਿੱਛਯਾ ਚੋਪਪੰਨੰ ਸ੍ਵਰ੍ਗਦ੍ਵਾਰਮਪਾਵ੍ਰਿਤਮ੍ ।

ਸੁਖਿਨਃ ਕ੍ਸ਼ਤ੍ਰਿਯਾਃ ਪਾਰ੍ਥ ਲਭੰਤੇ ਯੁੱਧਮੀਦ੍ਰਿਸ਼ਮ੍ ॥੩੨॥

ਮ੍ਰਸ ਧਿਤ੍ਰਮਿਸਂ ਧਤ੍ਰੰ, ਮੰਗਲੰਸੰ ਨ ਕੀਰਬ੍ਹਮਿ ।

ਤਤਃ ਮ੍ਰਧਕ੍ਰ, ਕੀਤ੍ਰਿਮ ਡਿਤ੍ਵਾ ਪਾਪਮਰਾਪ੍ਰਮਿ ॥੩੩॥

ਮ੍ਰਕੀਤ੍ਰਿ ਮਾਪਿ ਤ੍ਰਤਾਨਿ ਕਥਯਿਮ੍ਰਤਿ ਤੇ ਰ੍ਹਯਾਮੋ ।

ਮੰਤਾਵਿਤਮ੍ਰ, ਮਾਕੀਤ੍ਰਿ ਮ੍ਰਾਣਲਡਿਤਿਵਿਮ੍ਰਤਿ ॥੩੪॥

ਤਯਾ ਲ੍ਰਲਡ੍ਰਪਰਤੰ ਮੰਮ੍ਰਤ੍ਰਿ ਤ੍ਵਾਂ ਮਤਾਰਥਾਃ ।

ਯਥਾਂ ਮ ਤ੍ਵੰ ਰਤ੍ਰਮਤੇ ਤ੍ਰਤ੍ਵਾ ਯਾਮ੍ਰਮਿ ਲਾਘਵਮੋ ॥੩੫॥

ਮ੍ਰਵਮ੍ਰਵਾਲੰਮ੍ਰ ਰਤ੍ਰਨੋ ਵਮਿਮ੍ਰਤਿ ਤਵਾਡਿਤਾਃ ।

ਮਿਨ੍ਰਤ੍ਰਮੁਵ ਮਾਮਤ੍ਰਂ, ਤਤੇ ਮਃਪਤਰੰਨ ਕਿਮੋ ॥੩੬॥

ਤਤੇ ਵਾ ਪ੍ਰਾਪ੍ਰਮਿ ਮ੍ਰਜਂ ਇਤ੍ਵਾ ਵਾਤੇ ਕ੍ਰਮੇ ਮਡੀਮੋ ।

ਤਮ੍ਰਮ੍ਰਤਿਮ੍ਰ ਕੈ ਤ੍ਰਯ ਯਮ੍ਰਯ ਕਤ ਨਿਮ੍ਰਯਃ ॥੩੭॥

ਮ੍ਰਾਪਮਃਪਿ ਮਮੇ ਕਤ੍ਵਾ ਲਾਤਲਾਤੇ ਲਯਾਲਯੇ ।

ਤਤੇ ਯਮ੍ਰਯ ਯਲਮ੍ਰ ਨੈਵਂ ਪਾਪਮਵਾਪ੍ਰਮਿ ॥੩੮॥

Sūta Gosvāmī said: Thereafter the Pāṇḍavas, desiring to deliver water to the

एषा तेऽभिहिता सांख्ये बुद्धिर्योगे त्विमां शृणु ।
बुद्ध्या युक्तो यया पार्थ कर्मबन्धं प्रहास्यसि ॥३९॥
नेहाभिक्रमनाशोऽस्ति प्रत्यवायो न विद्यते ।
स्वल्पमप्यस्य धर्मस्य त्रायते महतो भयात् ॥४०॥
व्यवसायात्मिका बुद्धिरेकेह कुरुनन्दन ।
बहुशाखा ह्यनन्ताश्च बुद्धयोऽव्यवसायिनाम् ॥४१॥
यामिमां पुष्पितां वाचं प्रवदन्त्यविपश्चितः ।
वेदवादरताः पार्थ नान्यदस्तीति वादिनः ॥४२॥
कामात्मानः स्वर्गपरा जन्मकर्मफलप्रदाम् ।
क्रियाविशेषबहुलां भोगैश्वर्यगतिं प्रति ॥४३॥
भोगैश्वर्यप्रसक्तानां तयापहृतचेतसाम् ।
व्यवसायात्मिका बुद्धिः समाधौ न विधीयते ॥४४॥

ਏਸ਼ਾ ਤੇਜੋਤਿਜਿਤਾ ਮਾਂਸੋ, ਗੁਲ੍ਹਿਦੈਗ ਤ੍ਰਿਸਂ ਸਙ੍ਗ ।

ਗੁਲ੍ਹਯਾ ਪਦੈ ਯਥਾ ਪਾਤੁ ਕਮ੍ਰਰਤ੍ਰੰ ਪੁਣ੍ਯਸ੍ਰਮਿ ||੩੮||

ਨੈ ਜਾਤਿਕ੍ਰਮਨਾ ਸੋऽਸ੍ਮਿ ਪ੍ਰਤ੍ਯਵਾਪੇ ਨ ਸ਼ਿਮ੍ਹਤੇ ।

ਸ੍ਵਲ੍ਪਮਪ੍ਯਸ੍ਯ, ਧਰ੍ਮਸ੍ਯ ਤ੍ਰਾਯਤੇ ਮਹਤੋ ਭਯਾਤ੍ ||੩੯||

ਵ੍ਰਜਸਾ ਪਤ੍ਰਿਕ ਗੁਲ੍ਹਿ ਰੇਕੋ ਕੁਰੁਨਨ੍ਦਨ ||੪

ਗਤ੍ਸਾਪਾ ਜ੍ਞਾਤ੍ਵਾਸ੍ਮੁ ਗੁਲ੍ਹਯੋऽਵ੍ਰਜਸਥਿਨਾਸੋ ||੪੦||

ਯਾਮਿਸਾਂ ਪੁਸ਼੍ਪਿਤਾਂ ਵਾਚਂ ਪ੍ਰਵਦਨ੍ਤ੍ਯਵਿਪਸ਼੍ਚਿਤਃ ।

ਵੇਦਵਾਦਰਤਾਃ ਪਾਰ੍ਥ ਨਾਨ੍ਯਦਸ੍ਤੀਤਿ ਵਾਦਿਨਃ ||੪੧||

ਕਾਮਾਤ੍ਮਾਨਃ ਸ੍ਵਰ੍ਗਪਰਾ ਜਨ੍ਮਕਰ੍ਮਫਲਪ੍ਰਦਾਮ੍ ।

ਕ੍ਰਿਯਾਵਿਸ਼ੇਸ਼ਬਹੁਲਾਂ ਭੋਗੈਸ਼੍ਵਰ੍ਯਗਤਿਂ ਪ੍ਰਤਿ ||੪੩||

ਭੋਗੈਸ਼੍ਵਰ੍ਯਪ੍ਰਸਕ੍ਤਾਨਾਂ ਤਯਾऽਪਹ੍ਰਤਚੇਤਸਾਮ੍ ।

ਵ੍ਯਵਸਾਯਾਤ੍ਮਿਕਾ ਬੁਦ੍ਧਿਃ ਸਮਾਧੌ ਨ ਵਿਧੀਯਤੇ ||੪੪||

Both the Ganges and the Yamunā are amartyā (transcendental) rivers

𑆠𑇀𑆫𑆽𑆓𑆶𑆟𑇀𑆪𑆮𑆴𑆰𑆪𑆳 𑆮𑆼𑆢𑆳 𑆤𑆴𑆱𑇀𑆠𑇀𑆫𑆽𑆓𑆶𑆟𑇀𑆪𑆾 𑆨𑆮𑆳𑆫𑇀𑆘𑆶𑆤 𑇅
𑆤𑆴𑆫𑇀𑆢𑇀𑆮𑆤𑇀𑆢𑇀𑆮𑆾 𑆤𑆴𑆠𑇀𑆪𑆱𑆠𑇀𑆠𑇀𑆮𑆱𑇀𑆡𑆾 𑆤𑆴𑆫𑇀𑆪𑆾𑆓𑆑𑇀𑆰𑆼𑆩 𑆄𑆠𑇀𑆩𑆮𑆳𑆤𑇀 𑇆𑇔𑇕𑇆
𑆪𑆳𑆮𑆳𑆤𑆫𑇀𑆡 𑆇𑆢𑆥𑆳𑆤𑆼 𑆱𑆫𑇀𑆮𑆠𑆂 𑆱𑆁𑆥𑇀𑆬𑆶𑆠𑆾𑆢𑆑𑆼 𑇅
𑆠𑆳𑆮𑆳𑆤𑇀 𑆱𑆫𑇀𑆮𑆼𑆰𑆶 𑆮𑆼𑆢𑆼𑆰𑆶 𑆧𑇀𑆫𑆳𑆲𑇀𑆩𑆟𑆱𑇀𑆪 𑆮𑆴𑆘𑆳𑆤𑆠𑆂 𑇆𑇔𑇖𑇆
𑆑𑆫𑇀𑆩𑆟𑇀𑆪𑆼𑆮𑆳𑆣𑆴𑆑𑆳𑆫𑆱𑇀𑆠𑆼 𑆩𑆳 𑆦𑆬𑆼𑆰𑆶 𑆑𑆢𑆳𑆖𑆤 𑇅
𑆩𑆳 𑆑𑆫𑇀𑆩𑆦𑆬𑆲𑆼𑆠𑆶𑆫𑇀𑆨𑆷𑆫𑇀𑆩𑆳 𑆠𑆼 𑆱𑆕𑇀𑆓𑆾𑆱𑇀𑆠𑇀𑆮𑆑𑆫𑇀𑆩𑆟𑆴 𑇆𑇔𑇗𑇆
𑆪𑆾𑆓𑆱𑇀𑆡𑆂 𑆑𑆶𑆫𑆶 𑆑𑆫𑇀𑆩𑆳𑆟𑆴 𑆱𑆕𑇀𑆓𑆁 𑆠𑇀𑆪𑆑𑇀𑆠𑇀𑆮𑆳 𑆣𑆤𑆚𑇀𑆘𑆪 𑇅
𑆱𑆴𑆢𑇀𑆣𑇀𑆪𑆱𑆴𑆢𑇀𑆣𑇀𑆪𑆾𑆂 𑆱𑆩𑆾 𑆨𑆷𑆠𑇀𑆮𑆳 𑆱𑆩𑆠𑇀𑆮𑆁 𑆪𑆾𑆓 𑆇𑆖𑇀𑆪𑆠𑆼 𑇆𑇔𑇘𑇆
𑆢𑆷𑆫𑆼𑆟 𑆲𑇀𑆪𑆮𑆫𑆁 𑆑𑆫𑇀𑆩 𑆧𑆶𑆢𑇀𑆣𑆴𑆪𑆾𑆓𑆳𑆢𑇀𑆣𑆤𑆚𑇀𑆘𑆪 𑇅
𑆧𑆶𑆢𑇀𑆣𑆿 𑆯𑆫𑆟𑆩𑆤𑇀𑆮𑆴𑆖𑇀𑆗 𑆑𑆸𑆥𑆟𑆳𑆂 𑆦𑆬𑆲𑆼𑆠𑆮𑆂 𑇆𑇔𑇙𑇆
𑆧𑆶𑆢𑇀𑆣𑆴𑆪𑆶𑆑𑇀𑆠𑆾 𑆘𑆲𑆳𑆠𑆵𑆲 𑆇𑆨𑆼 𑆱𑆶𑆑𑆸𑆠𑆢𑆶𑆰𑇀𑆑𑆸𑆠𑆼 𑇅
𑆠𑆱𑇀𑆩𑆳𑆢𑇀𑆪𑆾𑆓𑆳𑆪 𑆪𑆶𑆘𑇀𑆪𑆱𑇀𑆮 𑆪𑆾𑆓𑆂 𑆑𑆫𑇀𑆩𑆱𑆶 𑆑𑆿𑆯𑆬𑆩𑇀 𑇆𑇕𑇐𑇆

ਕਰ੍ਮਜੰ ਬੁਦ੍ਧਿਯੁਕ੍ਤਾ ਹਿ ਫਲੰ ਤ੍ਯਕ੍ਤ੍ਵਾ ਮਨੀਖਿਣਃ ।
ਜਨ੍ਮਬਨ੍ਧਵਿਨਿਰ੍ਮੁਕ੍ਤਾਃ ਪਦੰ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤ੍ਯਨਾਮਯਮ੍ ॥੫੧॥
ਯਦਾ ਤੇ ਮੋਹਕਲਿਲੰ ਬੁਦ੍ਧਿਰ੍ਵ੍ਯਤਿਤਰਿਖ੍ਯਤਿ ।
ਤਦਾ ਗਨ੍ਤਾਸਿ ਨਿਰ੍ਵੇਦੰ ਸ੍ਰੋਤਵ੍ਯਸ੍ਯ ਸ੍ਰੁਤਸ੍ਯ ਚ ॥੫੨॥
ਸ੍ਰੁਤਿਵਿਪ੍ਰਤਿਪਨ੍ਨਾ ਤੇ ਯਦਾ ਸ੍ਥਾਸ੍ਯਤਿ ਨਿਸ਼੍ਚਲਾ
ਸਮਾਧਾਵਚਲਾ ਬੁਦ੍ਧਿਸ੍ਤਦਾ ਯੋਗਮਵਾਪ੍ਸ੍ਯਸਿ ॥੫੩॥

ਅਰ੍ਜੁਨ ਉਵਾਚ

ਸ੍ਥਿਤਪ੍ਰਜ੍ਞਸ੍ਯ ਕਾ ਭਾਖਾ ਸਮਾਧਿਸ੍ਥਸ੍ਯ ਕੇਸ਼ਵ ।
ਸ੍ਥਿਤਧੀਃ ਕਿੰ ਪ੍ਰਭਾਖੇਤ ਕਿਮਾਸੀਤ ਵ੍ਰਜੇਤ ਕਿਮ੍ ॥੫੪॥

ਸ੍ਰੀਭਗਵਾਨੁਵਾਚ

ਪ੍ਰਜਹਾਤਿ ਯਦਾ ਕਾਮਾਨ੍ਸਰ੍ਵਾਨ੍ਪਾਰ੍ਥ ਮਨੋਗਤਾਨ੍ ।
ਆਤ੍ਮਨ੍ਯੇਵਾਤ੍ਮਨਾ ਤੁਖ੍ਟਃ ਸ੍ਥਿਤਪ੍ਰਜ੍ਞਸ੍ਤਦੋਚ੍ਯਤੇ ॥੫੫॥

ਦੁਃਖੇਸ਼੍ਵਨੁਦ੍ਵਿਗ੍ਨਮਨਾਃ ਸੁਖੇਸ਼ੁ ਵਿਗਤਸ੍ਪ੍ਰਿਹਃ ।
ਵੀਤਰਾਗਭਯਕ੍ਰੋਧਃ ਸ੍ਥਿਤਧੀਰ੍ਮੁਨਿਰੁਚ੍ਯਤੇ ||੫੬||

ਯਃ ਸਰ੍ਵਤ੍ਰਾਨਭਿਸ੍ਨੇਹਸ੍ਤੱਤ੍ਪ੍ਰਾਪ੍ਯ ਸ਼ੁਭਾਸ਼ੁਭਮ੍ ।
ਨਾਭਿਨੰਦਤਿ ਨ ਦ੍ਵੇਸ਼੍ਟਿ ਤਸ੍ਯ ਪ੍ਰਜ੍ਞਾ ਪ੍ਰਤਿਸ਼੍ਠਿਤਾ ||੫੭||

ਯਦਾ ਸੰਹਰਤੇ ਚਾਯੰ ਕੂਰ੍ਮੋऽਙ੍ਗਾਨੀਵ ਸਰ੍ਵਸ਼ਃ ।
ਇੰਦ੍ਰਿਯਾਣੀਂਦ੍ਰਿਯਾਰ੍ਥੇਭ੍ਯਸ੍ਤਸ੍ਯ ਪ੍ਰਜ੍ਞਾ ਪ੍ਰਤਿਸ਼੍ਠਿਤਾ ||੫੮||

ਵਿਸ਼ਯਾ ਵਿਨਿਵਰ੍ਤੰਤੇ ਨਿਰਾਹਾਰਸ੍ਯ ਦੇਹਿਨਃ ।
ਰਸਵਰ੍ਜੰ ਰਸੋऽਪ੍ਯਸ੍ਯ ਪਰੰ ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਟ੍ਵਾ ਨਿਵਰ੍ਤਤੇ ||੫੯||

ਯਤਤੋ ਹ੍ਯਪਿ ਕੌਂਤੇਯ ਪੁਰੁਸ਼ਸ੍ਯ ਵਿਪਸ਼੍ਚਿਤਃ ।
ਇੰਦ੍ਰਿਯਾਣਿ ਪ੍ਰਮਾਥੀਨਿ ਹਰੰਤਿ ਪ੍ਰਸਭੰ ਮਨਃ ||੬੦||

ਤਾਨਿ ਸਰ੍ਵਾਣਿ ~~[illegible]~~ ਸੰਯਮ੍ਯ ਯੁਕ੍ਤ ਆਸੀਤ ਮਤ੍ਪਰਃ ।
ਵਸ਼ੇ ਹਿ ਯਸ੍ਯੇਂਦ੍ਰਿਯਾਣਿ ਤਸ੍ਯ ਪ੍ਰਜ੍ਞਾ ਪ੍ਰਤਿਸ਼੍ਠਿਤਾ ||੬੧||

ਧ੍ਯਾਯਤੋ ਵਿਸ਼ਯਾਨ੍ਪੁੰਸਃ ਸੰਗਸ੍ਤੇਸ਼ੂਪਜਾਯਤੇ ।
ਸੰਗਾਤ੍ਸੰਜਾਯਤੇ ਕਾਮਃ ਕਾਮਾਤ੍ਕ੍ਰੋਧੋऽਭਿਜਾਯਤੇ ॥੬੨॥
ਕ੍ਰੋਧਾਦ੍ਭਵਤਿ ਸੰਮੋਹਃ ਸੰਮੋਹਾਤ੍ਸ੍ਮ੍ਰਿਤਿਵਿਭ੍ਰਮਃ ।
ਸ੍ਮ੍ਰਿਤਿਭ੍ਰੰਸ਼ਾਦ੍ਬੁੱਧਿਨਾਸ਼ੋ ਬੁੱਧਿਨਾਸ਼ਾਤ੍ਪ੍ਰਣਸ਼੍ਯਤਿ ॥੬੩॥
ਰਾਗਦ੍ਵੇਸ਼ਵਿਯੁਕ੍ਤੈਸ੍ਤੁ ਵਿਸ਼ਯਾਨਿੰਦ੍ਰਿਯੈਸ਼੍ਚਰਨ੍ ।
ਆਤ੍ਮਵਸ਼੍ਯੈਰ੍ਵਿਧੇਯਾਤ੍ਮਾ ਪ੍ਰਸਾਦਮਧਿਗੱਛਤਿ ॥੬੪॥
ਪ੍ਰਸਾਦੇ ਸਰ੍ਵਦੁਃਖਾਨਾਂ ਹਾਨਿਰਸ੍ਯੋਪਜਾਯਤੇ
ਪ੍ਰਸੰਨਚੇਤਸੋ ਹ੍ਯਾਸ਼ੁ ਬੁੱਧਿਃ ਪਰ੍ਯਵਤਿਸ਼੍ਠਤੇ ॥੬੫॥
ਨਾਸ੍ਤਿ ਬੁੱਧਿਰਯੁਕ੍ਤਸ੍ਯ ਨ ਚਾਯੁਕ੍ਤਸ੍ਯ ਭਾਵਨਾ ।
ਨ ਚਾਭਾਵਯਤਃ ਸ਼ਾਨ੍ਤਿਰਸ਼ਾਨ੍ਤਸ੍ਯ ਕੁਤਃ ਸੁਖਮ੍ ॥੬੬॥
ਇੰਦ੍ਰਿਯਾਣਾਂ ਹਿ ਚਰਤਾਂ ਯਨ੍ਮਨੋऽਨੁਵਿਧੀਯਤੇ ।
ਤਦਸ੍ਯ ਹਰਤਿ ਪ੍ਰਜ੍ਞਾਂ ਵਾਯੁਰ੍ਨਾਵਮਿਵਾਮ੍ਭਸਿ ॥੬੭॥

ਤਸ੍ਮਾਦ੍ਯਸ੍ਯ ਮਹਾਬਾਹੋ ਨਿਗ੍ਰਹੀਤਾਨਿ ਸਰ੍ਵਸ਼ਃ ।
ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਣੀਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਰ੍ਥੇਭ੍ਯਸ੍ਤਸ੍ਯ ਪ੍ਰਜ੍ਞਾ ਪ੍ਰਤਿਸ਼੍ਠਿਤਾ ॥੬੮॥

ਯਾ ਨਿਸ਼ਾ ਸਰ੍ਵਭੂਤਾਨਾਂ ਤਸ੍ਯਾਂ ਜਾਗਰ੍ਤਿ ਸੰਯਮੀ ।
ਯਸ੍ਯਾਂ ਜਾਗ੍ਰਤਿ ਭੂਤਾਨਿ ਸਾ ਨਿਸ਼ਾ ਪਸ਼੍ਯਤੋ ਮੁਨੇਃ ॥੬੯॥

ਆਪੂਰ੍ਯਮਾਣਮਚਲਪ੍ਰਤਿਸ਼੍ਠੰ ਸਮੁਦ੍ਰਮਾਪਃ ਪ੍ਰਵਿਸ਼ਨ੍ਤਿ ਯਦ੍ਵਤ੍ ।
ਤਦ੍ਵਤ੍ਕਾਮਾ ਯੰ ਪ੍ਰਵਿਸ਼ਨ੍ਤਿ ਸਰ੍ਵੇ ਸ ਸ਼ਾਨ੍ਤਿਮਾਪ੍ਨੋਤਿ ਨ ਕਾਮਕਾਮੀ ॥੭੦॥

ਵਿਹਾਯ ਕਾਮਾਨ੍ਯਃ ਸਰ੍ਵਾਨ੍ਪੁਮਾਂਸ਼੍ਚਰਤਿ ਨਿਃਸ੍ਪ੍ਰਹਃ ।
ਨਿਰ੍ਮਮੋ ਨਿਰਹੰਕਾਰਃ ਸ ਸ਼ਾਨ੍ਤਿਮਧਿਗਚ੍ਛਤਿ ॥੭੦॥

ਏਸ਼ਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮੀ ਸ੍ਥਿਤਿਃ ਪਾਰ੍ਥ ਨੈਨਾਂ ਪ੍ਰਾਪ੍ਯ ਵਿਮੁਹ੍ਯਤਿ ।
ਸ੍ਥਿਤ੍ਵਾਸ੍ਯਾਮਨ੍ਤਕਾਲੇऽਪਿ ਬ੍ਰਹ੍ਮਨਿਰ੍ਵਾਣਮ੍ਰਚ੍ਛਤਿ ॥੭੨॥

ਇਤਿ ਸ਼੍ਰੀਮਤ੍ਪਰਮਹੰਸਪਰਿਵ੍ਰਾਜਕਾਚਾਰ੍ਯਗੋਵਿੰਦਭਗਵਤ੍ਪੂਜ੍ਯਪਾਦਸ਼ਿਸ਼੍ਯ-
ਸ਼੍ਰੀਮੱਛੰਕਰਭਗਵਤਃ ਕ੍ਰਤੌ ਸ਼੍ਰੀਮਦ੍ਭਗਵਦ੍ਗੀਤਾਭਾਸ਼੍ਯੇ ਸਾਂਖ੍ਯਯੋਗੋ
ਨਾਮ ਦ੍ਵਿਤੀਯੋऽਧ੍ਯਾਯਃ

अथ तृतीयोऽध्यायः

कर्मयोगाः

अर्जुन उवाच

ज्यायसी चेत्कर्मणस्ते मता बुद्धिर्जनार्दन ।
तत्किं कर्मणि घोरे मां नियोजयसि केशव ॥१॥
व्यामिश्रेणेव वाक्येन बुद्धिं मोहयसीव मे ।
तदेकं वद निश्चित्य येन श्रेयोऽहमाप्नुयाम् ॥२॥

श्रीभगवानुवाच

लोकेऽस्मिन्द्विविधा निष्ठा पुरा प्रोक्ता मयानघ ।
ज्ञानयोगेन सांख्यानां कर्मयोगेन योगिनाम् ॥३॥
न कर्मणामनारम्भान्नैष्कर्म्यं पुरुषोऽश्नुते ।
न च संन्यसनादेव सिद्धिं समधिगच्छति ॥४॥

ਨ ਹਿ ਕਸ਼੍ਚਿਤ੍ਕ੍ਸ਼ਣਮਪਿ ਜਾਤੁ ਤਿਸ਼੍ਠਤ੍ਯਕਰ੍ਮਕ੍ਰਿਤ੍ ।
ਕਾਰ੍ਯਤੇ ਹ੍ਯਵਸ਼ਃ ਕਰ੍ਮ ਸਰ੍ਵਃ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤਿਜੈਰ੍ਗੁਣੈਃ ॥੫॥
ਕਰ੍ਮੇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਣਿ ਸੰਯਮ੍ਯ ਯ ਆਸ੍ਤੇ ਮਨਸਾ ਸ੍ਮਰਨ੍ ।
ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਰ੍ਥਾਨ੍ਵਿਮੂਢਾਤ੍ਮਾ ਮਿਥ੍ਯਾਚਾਰਃ ਸ ਉਚ੍ਯਤੇ ॥੬॥
ਯਸ੍ਤ੍ਵਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਣਿ ਮਨਸਾ ਨਿਯਮ੍ਯਾਰਭਤੇ'ਰ੍ਜੁਨ ।
ਕਰ੍ਮੇਨ੍ਦ੍ਰਿਯੈਃ ਕਰ੍ਮਯੋਗਮਸਕ੍ਤਃ ਸ ਵਿਸ਼ਿਸ਼੍ਯਤੇ ॥੭॥
ਨਿਯਤੰ ਕੁਰੁ ਕਰ੍ਮ ਤ੍ਵੰ ਕਰ੍ਮ ਜ੍ਯਾਯੋ ਹ੍ਯਕਰ੍ਮਣਃ ।
ਸ਼ਰੀਰਯਾਤ੍ਰਾਪਿ ਚ ਤੇ ਨ ਪ੍ਰਸਿਦ੍ਧ੍ਯੇਦਕਰ੍ਮਣਃ ॥੮॥
ਯਜ੍ਞਾਰ੍ਥਾਤ੍ਕਰ੍ਮਣੋ'ਨ੍ਯਤ੍ਰ ਲੋਕੋ'ਯੰ ਕਰ੍ਮਬਨ੍ਧਨਃ ।
ਤਦਰ੍ਥੰ ਕਰ੍ਮ ਕੌਨ੍ਤੇਯ ਮੁਕ੍ਤਸੰਗਃ ਸਮਾਚਰ ॥੯॥
ਸਹਯਜ੍ਞਾਃ ਪ੍ਰਜਾਃ ਸ੍ਰਿਸ਼੍ਟ੍ਵਾ ਪੁਰੋਵਾਚ ਪ੍ਰਜਾਪਤਿਃ ।
ਅਨੇਨ ਪ੍ਰਸਵਿਸ਼੍ਯਧ੍ਵਮੇਸ਼ ਵੋ'ਸ੍ਤ੍ਵਿਸ਼੍ਟਕਾਮਧੁਕ੍ ॥੧੦॥

ठिवानी ठावघञ्यनैन ठ ठिवा ठावघत्तु वः ।

पारम्प्रां ठावघत्तुः मॅघः पारमवाप्नुष ||००||

ठघूनी ठेगानी ङि वै ठिवा ष्णमृत्ति घज्ञ घञ्जठवितः।

ठैत्तुत्तानपूज्ञघैठै घे त्तुलोक्तु मॅुन ष्व मः ||०१||

म्नवास्नुवत्ति ठुठानि पलन्नाठानमंठवः ।

घञ्जस्नुवठि पलनै घञ्जः कम्नमम्नस्नुवः ||०२||

घञ्जमिप्तामिनः मत्ते म्नमृत्ति मचकिल्बिषैः ।

ठुञ्जठे ठे त्तुघ्पं पापा घे पमत्त्वाठ्मकारणाठ ||०३||

कम्न ठञ्जैस्तुवं विद्धि ठञ्जक्तारममस्तुवमौ ।

ठम्मा मचगठं ज्ञ ठञ्ज निठ्यं घञ्ज पूठिष्ठिठमौ ||०४||

ष्वं पूवत्तिठं माक्तं नानवत्तुघठीङ घः ।

म्नघ्पाघघिन्द्रियारामे मैघ्पं पार्थ म लीवठि ||०६||

यस्त्वात्मरतिरेव स्यादात्मतृप्तश्च मानवः ।
आत्मन्येव च संतुष्टस्तस्य कार्यं न विद्यते ॥१७॥
नैव तस्य कृतेनार्थो नाकृतेनेह कश्चन ।
न चास्य सर्वभूतेषु कश्चिदर्थव्यपाश्रयः ॥१८॥
तस्मादसक्तः सततं कार्यं कर्म समाचर ।
असक्तो ह्याचरन्कर्म परमाप्नोति पूरुषः ॥१९॥
कर्मणैव हि संसिद्धिमास्थिता जनकादयः ।
लोकसंग्रहमेवापि संपश्यन्कर्तुमर्हसि ॥२०॥
यद्यदाचरति श्रेष्ठस्तत्तदेवेतरो जनः ।
स यत्प्रमाणं कुरुते लोकस्तदनुवर्तते ॥२१॥
न मे पार्थास्ति कर्तव्यं त्रिषु लोकेषु किंचन ।
नानवाप्तमवाप्तव्यं वर्त एव च कर्मणि ॥२२॥

उत्सीदेयुरिमे लोका न कुर्यां कर्म चेदहम् ।
संकरस्य च कर्ता स्यामुपहन्यामिमाः प्रजाः ॥२४॥
यदि ह्यहं न वर्तेयं जातु कर्मण्यतन्द्रितः ।
मम वर्त्मानुवर्तन्ते मनुष्याः पार्थ सर्वशः ॥२३॥
सक्ताः कर्मण्यविद्वांसो यथा कुर्वन्ति भारत ।
कुर्याद्विद्वांस्तथासक्तश्चिकीर्षुर्लोकसंग्रहम् ॥२५॥
न बुद्धिभेदं जनयेदज्ञानां कर्मसङ्गिनाम् ।
जोषयेत्सर्वकर्माणि विद्वान्युक्तः समाचरन् ॥२६॥
प्रकृतेः क्रियमाणानि गुणैः कर्माणि सर्वशः ।
अहंकारविमूढात्मा कर्ताहमिति मन्यते ॥२७॥
तत्त्ववित्तु महाबाहो गुणकर्मविभागयोः ।
गुणा गुणेषु वर्तन्त इति मत्वा न सज्जते ॥२८॥

ਪ੍ਰਕ੍ਰਤੇਰ੍ਗੁਣਸੰਮੂਢਾਃ ਸਜ੍ਜਨ੍ਤੇ ਗੁਣਕਰ੍ਮਸੁ ।
ਤਾਨਕ੍ਰਤ੍ਸ੍ਨਵਿਦੋ ਮਨ੍ਦਾਨ੍ ਕ੍ਰਤ੍ਸ੍ਨਵਿਨ੍ਨ ਵਿਚਾਲਯੇਤ੍ ॥੨੯॥

ਮਯਿ ਸਰ੍ਵਾਣਿ ਕਰ੍ਮਾਣਿ ਸੰਨ੍ਯਸ੍ਯਾਧ੍ਯਾਤ੍ਮਚੇਤਸਾ ।
ਨਿਰਾਸ਼ੀਰ੍ਨਿਰ੍ਮਮੋ ਭੂਤ੍ਵਾ ਯੁਧ੍ਯਸ੍ਵ ਵਿਗਤਜ੍ਵਰਃ ॥੩੦॥

ਯੇ ਮੇ ਮਤਮਿਦੰ ਨਿਤ੍ਯਮਨੁਤਿਸ਼੍ਠਨ੍ਤਿ ਮਾਨਵਾਃ ।
ਸ਼੍ਰਦ੍ਧਾਵਨ੍ਤੋऽਨਸੂਯਨ੍ਤੋ ਮੁਚ੍ਯਨ੍ਤੇ ਤੇऽਪਿ ਕਰ੍ਮਭਿਃ ॥੩੦॥

ਯੇ ਤ੍ਵੇਤਦਭ੍ਯਸੂਯਨ੍ਤੋ ਨਾਨੁਤਿਸ਼੍ਠਨ੍ਤਿ ਮੇ ਮਤਮ੍ ।
ਸਰ੍ਵਜ੍ਞਾਨਵਿਮੂਢਾਂਸ੍ਤਾਨ੍ ਵਿਦ੍ਧਿ ਨਸ਼੍ਟਾਨਚੇਤਸਃ ॥੩੨॥

ਸਦ੍ਰਸ਼ੰ ਚੇਸ਼੍ਟਤੇ ਸ੍ਵਸ੍ਯਾਃ ਪ੍ਰਕ੍ਰਤੇਰ੍ਜ੍ਞਾਨਵਾਨਪਿ ।
ਪ੍ਰਕ੍ਰਤਿੰ ਯਾਨ੍ਤਿ ਭੂਤਾਨਿ ਨਿਗ੍ਰਹਃ ਕਿੰ ਕਰਿਸ਼੍ਯਤਿ ॥੩੩॥

ਸਦ੍ਰਸ਼ੰ ਸ੍ਵਸ੍ਯਾਃ ਪ੍ਰਕ੍ਰਤੇਰ੍ਜ੍ਞਾਨਵਾਨਪਿ ।
ਪ੍ਰਕ੍ਰਤਿੰ ਯਾਨ੍ਤਿ ਭੂਤਾਨਿ ਨਿਗ੍ਰਹਃ ਕਿ ਕਰਿਸ਼੍ਯਤਿ repeat ॥੩੩॥

इन्द्रियस्येन्द्रियस्यार्थे रागद्वेषौ व्यवस्थितौ ।
तयोर्न वशमागच्छेत्तौ ह्यस्य परिपन्थिनौ ॥३४॥
श्रेयान्स्वधर्मो विगुणः परधर्मात्स्वनुष्ठितात् ।
स्वधर्मे निधनं श्रेयः परधर्मो भयावहः ॥३५॥

अर्जुन उवाच

अथ केन प्रयुक्तोऽयं पापं चरति पूरुषः ।
अनिच्छन्नपि वार्ष्णेय बलादिव नियोजितः ॥३६॥

श्रीभगवानुवाच

काम एष क्रोध एष रजोगुणसमुद्भवः ।
महाशनो महापाप्मा विद्ध्येनमिह वैरिणम् ॥३७॥
धूमेनाव्रियते वह्निर्यथादर्शो मलेन च ।
यथोल्बेनावृतो गर्भस्तथा तेनेदमावृतम् ॥३८॥

आवृतं ज्ञानमेतेन ज्ञानिनो नित्यवैरिणा ।
कामरूपेण कौन्तेय दुष्पूरेणानलेन च ॥३९॥
इन्द्रियाणि मनो बुद्धिरस्याधिष्ठानमुच्यते
एतैर्विमोहयत्येष ज्ञानमावृत्य देहिनम् ॥४०॥
तस्मात्त्वमिन्द्रियाण्यादौ नियम्य भरतर्षभ ।
पाप्मानं प्रजहि ह्येनं ज्ञानविज्ञाननाशनम् ॥४०॥
इन्द्रियाणि पराण्याहुरिन्द्रियेभ्यः परं मनः ।
मनसस्तु परा बुद्धिर्यो बुद्धेः परतस्तु सः ॥४२॥
एवं बुद्धेः परं बुद्ध्वा संस्तभ्यात्मानमात्मना ।
जहि शत्रुं महाबाहो कामरूपं दुरासदम् ॥४३॥

इति श्रीमद्भगवद्गीतासूपनिषत्सु
ब्रह्मविद्यायां योगशास्त्रे श्रीकृष्णार्जुनसंवादे कर्मयोगो नाम
तृतीयोऽध्यायः

चतुर्थोऽध्यायः

ज्ञान, कर्म, संन्यास योगः

श्रीभगवानुवाच

इमं विवस्वते योगं प्रोक्तवानहमव्ययम् ।
विवस्वान्मनवे प्राह मनुरिक्ष्वाकवेऽब्रवीत् ॥१॥
एवं परम्पराप्राप्तमिमं राजर्षयो विदुः ।
स कालेनेह महता योगो नष्टः परन्तप ॥२॥
स एवायं मया तेऽद्य योगः प्रोक्तः पुरातनः ।
भक्तोऽसि मे सखा चेति रहस्यं ह्येतदुत्तमम् ॥३॥

अर्जुन उवाच

अपरं भवतो जन्म परं जन्म विवस्वतः ।
कथमेतद्विजानीयां त्वमादौ प्रोक्तवानिति ॥४॥

श्रीभगवानुवाच

बहूनि मे व्यतीतानि जन्मानि तव चार्जुन ।
तान्यहं वेद सर्वाणि न त्वं वेत्थ परन्तप ॥५॥

अजोऽपि सन्नव्ययात्मा भूतानामीश्वरोऽपि सन् ।
प्रकृतिं स्वामधिष्ठाय सम्भवाम्यात्ममायया ॥६॥
यदा यदा हि धर्मस्य ग्लानिर्भवति भारत ।
अभ्युत्थानमधर्मस्य तदात्मानं सृजाम्यहम् ॥७॥
परित्राणाय साधूनां विनाशाय च दुष्कृताम् ।
धर्मसंस्थापनार्थाय सम्भवामि युगे युगे ॥८॥
जन्म कर्म च मे दिव्यमेवं यो वेत्ति तत्त्वतः ।
त्यक्त्वा देहं पुनर्जन्म नैति मामेति सोऽर्जुन ॥९॥
वीतरागभयक्रोधा मन्मया मामुपाश्रिताः ।
बहवो ज्ञानतपसा पूता मद्भावमागताः ॥१०॥
ये यथा मां प्रपद्यन्ते तांस्तथैव भजाम्यहम् ।
मम वर्त्मानुवर्तन्ते मनुष्याः पार्थ सर्वशः ॥११॥
काङ्क्षन्तः कर्मणां सिद्धिं यजन्त इह देवताः ।
क्षिप्रं हि मानुषे लोके सिद्धिर्भवति कर्मजा ॥१२॥

चातुर्वर्ण्यं मया सृष्टं गुणकर्मविभागशः ।
तस्य कर्तारमपि मां विद्ध्यकर्तारमव्ययम् ॥१३॥
न मां कर्माणि लिम्पन्ति न मे कर्मफले स्पृहा ।
इति मां योऽभिजानाति कर्मभिर्न स बध्यते ॥१४॥
एवं ज्ञात्वा कृतं कर्म पूर्वैरपि मुमुक्षुभिः ।
कुरु कर्मैव तस्मात्त्वं पूर्वैः पूर्वतरं कृतम् ॥१५॥
किं कर्म किमकर्मेति कवयोऽप्यत्र मोहिताः ।
तत्ते कर्म प्रवक्ष्यामि यज्ज्ञात्वा मोक्ष्यसेऽशुभात् ॥१६॥
कर्मणो ह्यपि बोद्धव्यं बोद्धव्यं च विकर्मणः ।
अकर्मणश्च बोद्धव्यं गहना कर्मणो गतिः ॥१७॥
कर्मण्यकर्म यः पश्येदकर्मणि च कर्म यः ।
स बुद्धिमान्मनुष्येषु स युक्तः कृत्स्नकर्मकृत् ॥१८॥
यस्य सर्वे समारम्भाः कामसङ्कल्पवर्जिताः ।
ज्ञानाग्निदग्धकर्माणं तमाहुः पण्डितं बुधाः ॥१९॥

𑆠𑇀𑆪𑆑𑇀𑆠𑇀𑆮𑆳 𑆑𑆫𑇀𑆩𑆦𑆬𑆳𑆱𑆕𑇀𑆓𑆁 𑆤𑆴𑆠𑇀𑆪𑆠𑇀𑆫𑆸𑆥𑇀𑆠𑆾 𑆤𑆴𑆫𑆳𑆯𑇀𑆫𑆪𑆂 𑇅
𑆑𑆫𑇀𑆩𑆟𑇀𑆪𑆨𑆴𑆥𑇀𑆫𑆮𑆸𑆠𑇀𑆠𑆾𑆥𑆴 𑆤𑆽𑆮 𑆑𑆴𑆚𑇀𑆖𑆴𑆠𑇀𑆑𑆫𑆾𑆠𑆴 𑆱𑆂 𑇆𑇑𑇐𑇆
𑆤𑆴𑆫𑆳𑆯𑆵𑆫𑇀𑆪𑆠𑆖𑆴𑆠𑇀𑆠𑆳𑆠𑇀𑆩𑆳 𑆠𑇀𑆪𑆑𑇀𑆠𑆱𑆫𑇀𑆮𑆥𑆫𑆴𑆓𑇀𑆫𑆲𑆂 𑇅
𑆯𑆳𑆫𑆵𑆫𑆁 𑆑𑆼𑆮𑆬𑆁 𑆑𑆫𑇀𑆩 𑆑𑆶𑆫𑇀𑆮𑆤𑇀𑆤𑆳𑆥𑇀𑆤𑆾𑆠𑆴 𑆑𑆴𑆬𑇀𑆧𑆴𑆰𑆩𑇀 𑇆𑇑𑇐𑇆
𑆪𑆢𑆸𑆖𑇀𑆗𑆳𑆬𑆳𑆨𑆱𑆤𑇀𑆠𑆶𑆰𑇀𑆛𑆾 𑆢𑇀𑆮𑆤𑇀𑆢𑇀𑆮𑆳𑆠𑆵𑆠𑆾 𑆮𑆴𑆩𑆠𑇀𑆱𑆫𑆂
𑆱𑆩𑆂 𑆱𑆴𑆢𑇀𑆣𑆳𑆮𑆱𑆴𑆢𑇀𑆣𑆿 𑆖 𑆑𑆸𑆠𑇀𑆮𑆳𑆥𑆴 𑆤 𑆤𑆴𑆧𑆣𑇀𑆪𑆠𑆼 𑇆𑇑𑇑𑇆
𑆓𑆠𑆱𑆕𑇀𑆓𑆱𑇀𑆪 𑆩𑆶𑆑𑇀𑆠𑆱𑇀𑆪 𑆘𑇀𑆚𑆳𑆤𑆳𑆮𑆱𑇀𑆡𑆴𑆠𑆖𑆼𑆠𑆱𑆂 𑇅
𑆪𑆘𑇀𑆚𑆳𑆪𑆳𑆖𑆫𑆠𑆂 𑆑𑆫𑇀𑆩 𑆱𑆩𑆓𑇀𑆫𑆁 𑆥𑇀𑆫𑆮𑆴𑆬𑆵𑆪𑆠𑆼 𑇆𑇑𑇓𑇆
𑆧𑇀𑆫𑆲𑇀𑆩𑆳𑆫𑇀𑆥𑆟𑆁 𑆧𑇀𑆫𑆲𑇀𑆩 𑆲𑆮𑆴𑆫𑇀𑆧𑇀𑆫𑆲𑇀𑆩𑆳𑆓𑇀𑆤𑆿 𑆧𑇀𑆫𑆲𑇀𑆩𑆟𑆳 𑆲𑆶𑆠𑆩𑇀 𑇅
𑆧𑇀𑆫𑆲𑇀𑆩𑆽𑆮 𑆠𑆼𑆤 𑆓𑆤𑇀𑆠𑆮𑇀𑆪𑆁 𑆧𑇀𑆫𑆲𑇀𑆩𑆑𑆫𑇀𑆩𑆱𑆩𑆳𑆣𑆴𑆤𑆳 𑇆𑇑𑇔𑇆
𑆢𑆽𑆮𑆩𑆼𑆮𑆳𑆥𑆫𑆼 𑆪𑆘𑇀𑆚𑆁 𑆪𑆾𑆓𑆴𑆤𑆂 𑆥𑆫𑇀𑆪𑆶𑆥𑆳𑆱𑆠𑆼 𑇅
𑆧𑇀𑆫𑆲𑇀𑆩𑆳𑆓𑇀𑆤𑆳𑆮𑆥𑆫𑆼 𑆪𑆘𑇀𑆚𑆁 𑆪𑆘𑇀𑆚𑆼𑆤𑆽𑆮𑆾𑆥𑆘𑆶𑆲𑇀𑆮𑆠𑆴 𑇆𑇑𑇕𑇆
𑆯𑇀𑆫𑆾𑆠𑇀𑆫𑆳𑆢𑆵𑆤𑆵𑆤𑇀𑆢𑇀𑆫𑆴𑆪𑆳𑆟𑇀𑆪𑆤𑇀𑆪𑆼 𑆱𑆁𑆪𑆩𑆳𑆓𑇀𑆤𑆴𑆰𑆶 𑆘𑆶𑆲𑇀𑆮𑆠𑆴 𑇅
𑆯𑆧𑇀𑆢𑆳𑆢𑆵𑆤𑇀𑆮𑆴𑆰𑆪𑆳𑆤𑆤𑇀𑆪 𑆅𑆤𑇀𑆢𑇀𑆫𑆴𑆪𑆳𑆓𑇀𑆤𑆴𑆰𑆶 𑆘𑆶𑆲𑇀𑆮𑆠𑆴 𑇆𑇑𑇖𑇆

सर्वालीश्च यज्ञकर्मणि प्राणकर्मणि साधने ।
सत्त्वं सर्वमयोगाने एकस्मिन् ज्ञानमीपितृ ॥२७॥
एवं यज्ञस्य सर्वयज्ञ योगयज्ञस्य सर्वस्य ।
सा एव यज्ञ न यज्ञस्य पतयः संमितव्रताः ॥२८॥
सप्तानां एकस्मिन् प्राणं प्राणस्य पानं तथास्य ।
प्राणापानगती रुद्धा प्राणायामपरायणाः ॥२९॥
सर्वे नियताहाराः प्राणान् प्राणेषु एकस्मिन् ।
सर्वेऽप्येते यज्ञविदो यज्ञक्षपितकल्मषाः ॥३०॥
यज्ञशिष्टामृतभुजो यान्ति ब्रह्म सनातनम् ।
नायं लोकोऽस्त्ययज्ञस्य कुतोऽन्यः कुरुसत्तम ॥३०॥
एवं बहुविधा यज्ञा वितता ब्रह्मणो मुखे ।
कर्मजान्विद्धि तान्सर्वान् एवं ज्ञात्वा विमोक्ष्यसे ॥३१॥

Ganges purifies Dhruvaloka and the planets of the seven sages because both

𑆯𑇀𑆫𑆼𑆪𑆳𑆤𑇀 𑆢𑇀𑆫𑆮𑇀𑆪𑆩𑆪𑆳𑆢𑇀𑆪𑆘𑇀𑆚𑆳𑆘𑇀 𑆘𑇀𑆚𑆳𑆤𑆪𑆘𑇀𑆚𑆂 𑆥𑆫𑆁𑆠𑆥𑆂 𑇅

𑆱𑆫𑇀𑆮𑆁 𑆑𑆫𑇀𑆩𑆳𑆒𑆴𑆬𑆁 𑆥𑆳𑆫𑇀𑆡 𑆘𑇀𑆚𑆳𑆤𑆼 𑆥𑆫𑆴𑆱𑆩𑆳𑆥𑇀𑆪𑆠𑆼 𑇆𑇓𑇓𑇆

𑆠𑆢𑇀𑆮𑆴𑆢𑇀𑆣𑆴 𑆥𑇀𑆫𑆟𑆴𑆥𑆳𑆠𑆼𑆤 𑆥𑆫𑆴𑆥𑇀𑆫𑆯𑇀𑆤𑆼𑆤 𑆱𑆼𑆮𑆪𑆳 𑇅

𑆇𑆥𑆢𑆼𑆑𑇀𑆰𑇀𑆪𑆤𑇀𑆠𑆴 𑆠𑆼 𑆘𑇀𑆚𑆳𑆤𑆁 𑆘𑇀𑆚𑆳𑆤𑆴𑆤𑆱𑇀𑆠𑆠𑇀𑆮𑆢𑆫𑇀𑆯𑆴𑆤𑆂 𑇆𑇓𑇔𑇆

𑆪𑆘𑇀𑆘𑇀𑆚𑆳𑆠𑇀𑆮𑆳 𑆤 𑆥𑆶𑆤𑆫𑇀𑆩𑆾𑆲𑆩𑆼𑆮𑆁 𑆪𑆳𑆱𑇀𑆪𑆱𑆴 𑆥𑆳𑆟𑇀𑆝𑆮 𑇅

𑆪𑆼𑆤 𑆨𑆷𑆠𑆳𑆤𑇀𑆪𑆯𑆼𑆰𑆼𑆟 𑆢𑇀𑆫𑆑𑇀𑆰𑇀𑆪𑆱𑇀𑆪𑆳𑆠𑇀𑆩𑆤𑇀𑆪𑆡𑆾 𑆩𑆪𑆴 𑇆𑇓𑇕𑇆

𑆃𑆥𑆴 𑆖𑆼𑆢𑆱𑆴 𑆥𑆳𑆥𑆼𑆨𑇀𑆪𑆂 𑆱𑆫𑇀𑆮𑆼𑆨𑇀𑆪𑆂 𑆥𑆳𑆥𑆑𑆸𑆠𑇀𑆠𑆩𑆂 𑇅

𑆱𑆫𑇀𑆮𑆁 𑆘𑇀𑆚𑆳𑆤𑆥𑇀𑆬𑆮𑆼𑆤𑆽𑆮 𑆮𑆸𑆘𑆴𑆤𑆁 𑆱𑆁𑆠𑆫𑆴𑆰𑇀𑆪𑆱𑆴 𑇆𑇓𑇖𑇆

𑆪𑆡𑆽𑆣𑆳𑆁𑆱𑆴 𑆱𑆩𑆴𑆢𑇀𑆣𑆾𑇁𑆓𑇀𑆤𑆴𑆫𑇀𑆨𑆱𑇀𑆩𑆱𑆳𑆠𑇀𑆑𑆶𑆫𑆶𑆠𑆼𑇁𑆫𑇀𑆘𑆶𑆤 𑇅

𑆘𑇀𑆚𑆳𑆤𑆳𑆓𑇀𑆤𑆴𑆂 𑆱𑆫𑇀𑆮𑆑𑆫𑇀𑆩𑆳𑆟𑆴 𑆨𑆱𑇀𑆩𑆱𑆳𑆠𑇀𑆑𑆶𑆫𑆶𑆠𑆼 𑆠𑆡𑆳 𑇆𑇓𑇗𑇆

𑆤 𑆲𑆴 𑆘𑇀𑆚𑆳𑆤𑆼𑆤 𑆱𑆢𑆸𑆯𑆁 𑆥𑆮𑆴𑆠𑇀𑆫𑆩𑆴𑆲 𑆮𑆴𑆢𑇀𑆪𑆠𑆼 𑇅

𑆠𑆠𑇀𑆱𑇀𑆮𑆪𑆁 𑆪𑆾𑆓𑆱𑆁𑆱𑆴𑆢𑇀𑆣𑆂 𑆑𑆳𑆬𑆼𑆤𑆳𑆠𑇀𑆩𑆤𑆴 𑆮𑆴𑆤𑇀𑆢𑆠𑆴 𑇆𑇓𑇘𑇆

𑆯𑇀𑆫𑆢𑇀𑆣𑆳𑆮𑆳𑆀𑆬𑇀𑆬𑆨𑆠𑆼 𑆘𑇀𑆚𑆳𑆤𑆁 𑆠𑆠𑇀𑆥𑆫𑆂 𑆱𑆁𑆪𑆠𑆼𑆤𑇀𑆢𑇀𑆫𑆴𑆪𑆂 𑇅
𑆘𑇀𑆚𑆳𑆤𑆁 𑆬𑆧𑇀𑆣𑇀𑆮𑆳 𑆥𑆫𑆳𑆁 𑆯𑆳𑆤𑇀𑆠𑆴𑆩𑆖𑆴𑆫𑆼𑆟𑆳𑆣𑆴𑆓𑆖𑇀𑆗𑆠𑆴 𑇆𑇓𑇙𑇆
𑆃𑆘𑇀𑆚𑆯𑇀𑆖𑆳𑆯𑇀𑆫𑆢𑇀𑆢𑆣𑆳𑆤𑆯𑇀𑆖 𑆱𑆁𑆯𑆪𑆳𑆠𑇀𑆩𑆳 𑆮𑆴𑆤𑆯𑇀𑆪𑆠𑆴 𑇅
𑆤𑆳𑆪𑆁 𑆬𑆾𑆑𑆾𑆱𑇀𑆠𑆴 𑆤 𑆥𑆫𑆾 𑆤 𑆱𑆶𑆒𑆁 𑆱𑆁𑆯𑆪𑆳𑆠𑇀𑆩𑆤𑆂 𑇆𑇔𑇐𑇆
𑆪𑆾𑆓𑆱𑆁𑆤𑇀𑆪𑆱𑇀𑆠𑆑𑆫𑇀𑆩𑆳𑆟𑆁 𑆘𑇀𑆚𑆳𑆤𑆱𑆁𑆗𑆴𑆤𑇀𑆤𑆱𑆁𑆯𑆪𑆩𑇀 𑇅
𑆄𑆠𑇀𑆩𑆮𑆤𑇀𑆠𑆁 𑆤 𑆑𑆫𑇀𑆩𑆳𑆟𑆴 𑆤𑆴𑆧𑆣𑇀𑆤𑆤𑇀𑆠𑆴 𑆣𑆤𑆚𑇀𑆘𑆪 𑇆𑇔𑇐𑇆
𑆠𑆱𑇀𑆩𑆳𑆢𑆘𑇀𑆚𑆳𑆤𑆱𑆁𑆨𑆷𑆠𑆁 𑆲𑆸𑆠𑇀𑆱𑇀𑆡𑆁 𑆘𑇀𑆚𑆳𑆤𑆳𑆱𑆴𑆤𑆳𑆠𑇀𑆩𑆤𑆂 𑇅
𑆗𑆴𑆠𑇀𑆠𑇀𑆮𑆽𑆤𑆁 𑆱𑆁𑆯𑆪𑆁 𑆪𑆾𑆓𑆩𑆳𑆠𑆴𑆱𑇀𑆜𑆾𑆠𑇀𑆠𑆴𑆱𑇀𑆜 𑆨𑆳𑆫𑆠 𑇆𑇔𑇑𑇆

𑆅𑆠𑆴 𑆯𑇀𑆫𑆵𑆩𑆲𑆳𑆨𑆳𑆫𑆠𑆼 𑆯𑆠𑆱𑆳𑆲𑆱𑇀𑆫𑇀𑆪𑆳𑆁 𑆱𑆁𑆲𑆴𑆠𑆳𑆪𑆳𑆁
𑆮𑆽𑆪𑆳𑆱𑆴𑆑𑇀𑆪𑆳𑆁 𑆨𑆵𑆰𑇀𑆩𑆥𑆫𑇀𑆮𑆟𑆴 𑆯𑇀𑆫𑆵𑆩𑆢𑇀𑆨𑆓𑆮𑆢𑇀𑆓𑆵𑆠𑆳
𑆱𑆷𑆥𑆤𑆴𑆰𑆠𑇀𑆱𑆶 𑆧𑇀𑆫𑆲𑇀𑆩𑆮𑆴𑆢𑇀𑆪𑆳𑆪𑆳𑆁 𑆪𑆾𑆓𑆯𑆳𑆱𑇀𑆠𑇀𑆫𑆼 𑆯𑇀𑆫𑆵𑆑𑆸𑆰𑇀𑆟-
𑆳𑆫𑇀𑆘𑆶𑆤𑆱𑆁𑆮𑆳𑆢𑆼 𑆘𑇀𑆚𑆳𑆤𑆑𑆫𑇀𑆩𑆱𑆁𑆤𑇀𑆪𑆳𑆱𑆪𑆾𑆓𑆾 𑆤𑆳𑆩
𑆖𑆠𑆶𑆫𑇀𑆡𑆾𑆣𑇀𑆪𑆳𑆪𑆂 𑇆

𑆥𑆚𑇀𑆖𑆩𑆾𑆣𑇀𑆪𑆳𑆪𑆂

𑆃𑆫𑇀𑆘𑆶𑆤 𑆇𑆮𑆳𑆖𑆂

𑆱𑆁𑆤𑇀𑆪𑆳𑆱𑆁 𑆑𑆫𑇀𑆩𑆟𑆳𑆁 𑆑𑆸𑆰𑇀𑆟 𑆥𑆶𑆤𑆫𑇀𑆪𑆾𑆓𑆁 𑆖 𑆯𑆁𑆱𑆱𑆴 𑇅
𑆪𑆖𑇀𑆗𑇀𑆫𑆼𑆪 𑆍𑆠𑆪𑆾𑆫𑆼𑆑𑆁 𑆠𑆤𑇀𑆩𑆼 𑆧𑇀𑆫𑆷𑆲𑆴 𑆱𑆶𑆤𑆴𑆯𑇀𑆖𑆴𑆠𑆩𑇀 𑇆𑇑𑇆

𑆯𑇀𑆫𑆵𑆨𑆓𑆮𑆳𑆤𑆶𑆮𑆳𑆖𑆂

𑆱𑆁𑆤𑇀𑆪𑆳𑆱𑆂 𑆑𑆫𑇀𑆩𑆪𑆾𑆓𑆯𑇀𑆖 𑆤𑆴𑆂𑆯𑇀𑆫𑆼𑆪𑆱𑆑𑆫𑆳𑆮𑆶𑆨𑆿 𑇅
𑆠𑆪𑆾𑆱𑇀𑆠𑆶 𑆑𑆫𑇀𑆩𑆱𑆁𑆤𑇀𑆪𑆳𑆱𑆳𑆠𑇀𑆑𑆫𑇀𑆩𑆪𑆾𑆓𑆾 𑆮𑆴𑆯𑆴𑆰𑇀𑆪𑆠𑆼 𑇆𑇒𑇆
𑆘𑇀𑆚𑆼𑆪𑆂 𑆱 𑆤𑆴𑆠𑇀𑆪𑆱𑆁𑆤𑇀𑆪𑆳𑆱𑆵 𑆪𑆾 𑆤 𑆢𑇀𑆮𑆼𑆰𑇀𑆜𑆴 𑆤 𑆑𑆳𑆁𑆑𑇀𑆰𑆠𑆴 𑇅
𑆤𑆴𑆫𑇀𑆢𑇀𑆮𑆤𑇀𑆢𑇀𑆮𑆾 𑆲𑆴 𑆩𑆲𑆳𑆧𑆳𑆲𑆾 𑆱𑆶𑆒𑆁 𑆧𑆤𑇀𑆣𑆳𑆠𑇀𑆥𑇀𑆫𑆩𑆶𑆖𑇀𑆪𑆠𑆼 𑇆𑇓𑇆
𑆱𑆳𑆁𑆒𑇀𑆪𑆪𑆾𑆓𑆿 𑆥𑆸𑆡𑆓𑇀𑆧𑆳𑆬𑆳𑆂 𑆥𑇀𑆫𑆮𑆢𑆤𑇀𑆠𑆴 𑆤 𑆥𑆟𑇀𑆝𑆴𑆠𑆳𑆂 𑇅
𑆍𑆑𑆩𑆥𑇀𑆪𑆳𑆱𑇀𑆡𑆴𑆠𑆂 𑆱𑆩𑇀𑆪𑆓𑆶𑆨𑆪𑆾𑆫𑇀𑆮𑆴𑆤𑇀𑆢𑆠𑆼 𑆦𑆬𑆩𑇀 𑇆𑇔𑇆
𑆪𑆠𑇀𑆱𑆳𑆁𑆒𑇀𑆪𑆽𑆂 𑆥𑇀𑆫𑆳𑆥𑇀𑆪𑆠𑆼 𑆱𑇀𑆡𑆳𑆤𑆁 𑆠𑆢𑇀𑆪𑆾𑆓𑆽𑆫𑆥𑆴 𑆓𑆩𑇀𑆪𑆠𑆼 𑇅

ਏਕੰ ਸਾਂਖ੍ਯੰ ਚ ਯੋਗੰ ਚ ਯਃ ਪਸ੍ਯਤਿ ਸ ਪਸ੍ਯਤਿ ॥੫॥

ਸੰਨ੍ਯਾਸਸ੍ਤੁ ਮਹਾਬਾਹੋ ਦੁਃਖਮਾਪ੍ਤੁਮਯੋਗਤਃ ।

ਯੋਗਯੁਕ੍ਤੋ ਮੁਨਿਰ੍ਬ੍ਰਹ੍ਮ ਨਚਿਰੇਣਾਧਿਗੱਛਤਿ ॥੬॥

ਯੋਗਯੁਕ੍ਤੋ ਵਿਸੁੱਧਾਤ੍ਮਾ ਵਿਜਿਤਾਤ੍ਮਾ ਜਿਤੇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਃ ।

ਸਰ੍ਵਭੂਤਾਤ੍ਮਭੂਤਾਤ੍ਮਾ ਕੁਰ੍ਵੰਨਪਿ ਨ ਲਿਪ੍ਯਤੇ ॥੭॥

ਨੈਵ ਕਿੰਚਿਤ੍ਕਰੋਮੀਤਿ ਯੁਕ੍ਤੋ ਮਨ੍ਯੇਤ ਤੱਤ੍ਵਵਿਤ੍ ।

ਪਸ੍ਯਞ੍ਸ੍ਰਿਣ੍ਵਨ੍ਸ੍ਪ੍ਰਿਸਞ੍ਜਿਘ੍ਰੰਨਸ੍ਨਨ੍ਗੱਛਨ੍ਸ੍ਵਪਞ੍ਸ੍ਵਸਨ੍ ॥੮॥

ਪ੍ਰਲਪਨ੍ਵਿਸ੍ਰਿਜਨ੍ਗ੍ਰਿਹ੍ਣੰਨੁਨ੍ਮਿਸੰਨਿਮਿਸੰਨਪਿ ।

ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਣੀਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਰ੍ਥੇਸੁ ਵਰ੍ਤੰਤ ਇਤਿ ਧਾਰਯਨ੍ ॥੯॥

ਬ੍ਰਹ੍ਮਣ੍ਯਾਧਾਯ ਕਰ੍ਮਾਣਿ ਸੰਗੰ ਤ੍ਯਕ੍ਤ੍ਵਾ ਕਰੋਤਿ ਯਃ ।

ਲਿਪ੍ਯਤੇ ਨ ਸ ਪਾਪੇਨ ਪਦ੍ਮਪਤ੍ਰਮਿਵਾਮ੍ਭਸਾ ॥੧੦॥

ਕਾਯੇਨ ਮਨਸਾ ਬੁੱਧ੍ਯਾ ਕੇਵਲੈਰਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯੈਰਪਿ ।

ਯੋਗਿਨਃ ਕਰ੍ਮ ਕੁਰ੍ਵਨ੍ਤਿ ਸੰਗੰ ਤ੍ਯਕ੍ਤ੍ਵਾਤ੍ਮਸ਼ੁਦ੍ਧਯੇ ||੧੧||

ਯੁਕ੍ਤਃ ਕਰ੍ਮਫਲੰ ਤ੍ਯਕ੍ਤ੍ਵਾ ਸ਼ਾਨ੍ਤਿਮਾਪ੍ਨੋਤਿ ਨੈਸ਼੍ਠਿਕੀਮ੍ ।

ਅਯੁਕ੍ਤਃ ਕਾਮਕਾਰੇਣ ਫਲੇ ਸਕ੍ਤੋ ਨਿਬਧ੍ਯਤੇ ||੧੨||

ਸਰ੍ਵਕਰ੍ਮਾਣਿ ਮਨਸਾ ਸੰਨ੍ਯਸ੍ਯਾਸ੍ਤੇ ਸੁਖੰ ਵਸ਼ੀ ।

ਨਵਦ੍ਵਾਰੇ ਪੁਰੇ ਦੇਹੀ ਨੈਵ ਕੁਰ੍ਵਨ੍ਨ ਕਾਰਯਨ੍ ||੧੩||

ਨ ਕਰ੍ਤ੍ਰੁਤ੍ਵੰ ਨ ਕਰ੍ਮਾਣਿ ਲੋਕਸ੍ਯ ਸ੍ਰੁਜਤਿ ਪ੍ਰਭੁਃ ।

ਨ ਕਰ੍ਮਫਲਸੰਯੋਗੰ ਸ੍ਵਭਾਵਸ੍ਤੁ ਪ੍ਰਵਰ੍ਤਤੇ ||੧੪||

ਨਾਦਤ੍ਤੇ ਕਸ੍ਯਚਿਤ੍ਪਾਪੰ ਨ ਚੈਵ ਸੁਕ੍ਰਿਤੰ ਵਿਭੁਃ ।

ਅਜ੍ਞਾਨੇਨਾਵ੍ਰਿਤੰ ਜ੍ਞਾਨੰ ਤੇਨ ਮੁਹ੍ਯਨ੍ਤਿ ਜਨ੍ਤਵਃ ||੧੫||

ਜ੍ਞਾਨੇਨ ਤੁ ਤਦਜ੍ਞਾਨੰ ਯੇਸ਼ਾਂ ਨਾਸ਼ਿਤਮਾਤ੍ਮਨਃ ।

ਤੇਸ਼ਾਮਾਦਿਤ੍ਯਵਜ੍ਜ੍ਞਾਨੰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਯਤਿ ਤਤ੍ਪਰਮ੍ ||੧੬||

ਤਦ੍ਬੁੱਧਯਸ੍ਤਦਾਤ੍ਮਾਨਸ੍ਤੰਨਿਸ਼੍ਠਾਸ੍ਤਤ੍ਪਰਾਯਣਾਃ ।
ਗਚ੍ਛੰਤ੍ਯਪੁਨਰਾਵ੍ਰਿੱਤਿੰ ਗ੍ਯਾਨਨਿਰ੍ਧੂਤਕਲ੍ਮਸ਼ਾਃ ॥੧੭॥

ਵਿਦ੍ਯਾਵਿਨਯਸੰਪੱਨੇ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੇ ਗਵਿ ਹਸ੍ਤਿਨਿ ।
ਸ਼ੁਨਿ ਚੈਵ ਸ਼੍ਵਪਾਕੇ ਚ ਪਣ੍ਡਿਤਾਃ ਸਮਦਰ੍ਸ਼ਿਨਃ ॥੧੮॥

ਇਹੈਵ ਤੈਰ੍ਜਿਤਃ ਸਰ੍ਗੋ ਯੇਸ਼ਾਂ ਸਾਮ੍ਯੇ ਸ੍ਥਿਤੰ ਮਨਃ ।
ਨਿਰ੍ਦੋਸ਼ੰ ਹਿ ਸਮੰ ਬ੍ਰਹ੍ਮ ਤਸ੍ਮਾਦ੍ਬ੍ਰਹ੍ਮਣਿ ਤੇ ਸ੍ਥਿਤਾਃ ॥੧੯॥

ਨ ਪ੍ਰਹ੍ਰਿਸ਼੍ਯੇਤ੍ਪ੍ਰਿਯੰ ਪ੍ਰਾਪ੍ਯ ਨੋਦ੍ਵਿਜੇਤ੍ਪ੍ਰਾਪ੍ਯ ਚਾਪ੍ਰਿਯਮ੍ ।
ਸ੍ਥਿਰਬੁੱਧਿਰਸੰਮੂਢੋ ਬ੍ਰਹ੍ਮਵਿਦ੍ਬ੍ਰਹ੍ਮਣਿ ਸ੍ਥਿਤਃ ॥੨੦॥

ਬਾਹ੍ਯਸ੍ਪਰ੍ਸ਼ੇਸ਼੍ਵਸਕ੍ਤਾਤ੍ਮਾ ਵਿੰਦਤ੍ਯਾਤ੍ਮਨਿ ਯਤ੍ਸੁਖਮ੍ ।
ਸ ਬ੍ਰਹ੍ਮਯੋਗਯੁਕ੍ਤਾਤ੍ਮਾ ਸੁਖਮਕ੍ਸ਼ਯਮਸ਼੍ਨੁਤੇ ॥੨੧॥

ਯੇ ਹਿ ਸੰਸ੍ਪਰ੍ਸ਼ਜਾ ਭੋਗਾ ਦੁਃਖਯੋਨਯ ਏਵ ਤੇ ।
ਆਦ੍ਯੰਤਵੰਤਃ ਕੌਂਤੇਯ ਨ ਤੇਸ਼ੁ ਰਮਤੇ ਬੁਧਃ ॥੨੨॥

𑆯𑆑𑇀𑆤𑆾𑆠𑆵𑆲𑆽𑆮 𑆪 𑆱𑆾𑆞𑆶𑆁 𑆥𑇀𑆫𑆳𑆑𑇀 𑆯𑆫𑆵𑆫𑆮𑆴𑆩𑆾𑆑𑇀𑆰𑆟𑆳𑆠𑇀 𑇅
𑆑𑆳𑆩𑆑𑇀𑆫𑆾𑆣𑆾𑆢𑇀𑆨𑆮𑆁 𑆮𑆼𑆓𑆁 𑆱 𑆪𑆶𑆑𑇀𑆠𑆂 𑆱 𑆱𑆶𑆒𑆵 𑆤𑆫𑆂 𑇆𑇒𑇓𑇆
𑆪𑆾𑇁𑆤𑇀𑆠𑆂𑆱𑆶𑆒𑆾𑇁𑆤𑇀𑆠𑆫𑆳𑆫𑆳𑆩𑆱𑇀𑆠𑆡𑆳𑆤𑇀𑆠𑆫𑇀𑆘𑇀𑆪𑆾𑆠𑆴𑆫𑇀𑆮 𑆪𑆂 𑇅
𑆱 𑆪𑆾𑆓𑆵 𑆧𑇀𑆫𑆲𑇀𑆩𑆤𑆴𑆫𑇀𑆮𑆳𑆟𑆁 𑆧𑇀𑆫𑆲𑇀𑆩𑆨𑆷𑆠𑆾𑇁𑆣𑆴𑆓𑆖𑇀𑆗𑆠𑆴 𑇆𑇒𑇔𑇆
𑆬𑆨𑆤𑇀𑆠𑆼 𑆧𑇀𑆫𑆲𑇀𑆩𑆤𑆴𑆫𑇀𑆮𑆳𑆟𑆩𑆸𑆰𑆪𑆂 𑆑𑇀𑆰𑆵𑆟𑆑𑆬𑇀𑆩𑆰𑆳𑆂 𑇅
𑆗𑆴𑆤𑇀𑆤𑆢𑇀𑆮𑆽𑆣𑆳 𑆪𑆠𑆳𑆠𑇀𑆩𑆳𑆤𑆂 𑆱𑆫𑇀𑆮𑆨𑆷𑆠𑆲𑆴𑆠𑆼 𑆫𑆠𑆳𑆂 𑇆𑇒𑇕𑇆
𑆑𑆳𑆩𑆑𑇀𑆫𑆾𑆣𑆮𑆴𑆪𑆶𑆑𑇀𑆠𑆳𑆤𑆳𑆁 𑆪𑆠𑆵𑆤𑆳𑆁 𑆪𑆠𑆖𑆼𑆠𑆱𑆳𑆩𑇀 𑇅
𑆃𑆨𑆴𑆠𑆾 𑆧𑇀𑆫𑆲𑇀𑆩𑆤𑆴𑆫𑇀𑆮𑆳𑆟𑆁 𑆮𑆫𑇀𑆠𑆠𑆼 𑆮𑆴𑆢𑆴𑆠𑆳𑆠𑇀𑆩𑆤𑆳𑆩𑇀 𑇆𑇒𑇖𑇆
𑆱𑇀𑆥𑆫𑇀𑆯𑆳𑆤𑇀 𑆑𑆸𑆠𑇀𑆮𑆳 𑆧𑆲𑆴𑆫𑇀𑆧𑆳𑆲𑇀𑆪𑆳𑆁𑆯𑇀𑆖𑆑𑇀𑆰𑆶𑆯𑇀𑆖𑆽𑆮𑆳𑆤𑇀𑆠𑆫𑆼 𑆨𑇀𑆫𑆶𑆮𑆾𑆂 𑇅
𑆥𑇀𑆫𑆳𑆟𑆳𑆥𑆳𑆤𑆿 𑆱𑆩𑆿 𑆑𑆸𑆠𑇀𑆮𑆳 𑆤𑆳𑆱𑆳𑆨𑇀𑆪𑆤𑇀𑆠𑆫𑆖𑆳𑆫𑆴𑆟𑆿 𑇆𑇒𑇗𑇆
𑆪𑆠𑆼𑆤𑇀𑆢𑇀𑆫𑆴𑆪𑆩𑆤𑆾𑆧𑆶𑆢𑇀𑆣𑆴𑆫𑇀𑆩𑆶𑆤𑆴𑆫𑇀𑆩𑆾𑆑𑇀𑆰𑆥𑆫𑆳𑆪𑆟𑆂 𑇅
𑆮𑆴𑆓𑆠𑆼𑆖𑇀𑆗𑆳𑆨𑆪𑆑𑇀𑆫𑆾𑆣𑆾 𑆪𑆂 𑆱𑆢𑆳 𑆩𑆶𑆑𑇀𑆠 𑆍𑆮 𑆱𑆂 𑇆𑇒𑇘𑇆

𑆨𑆾𑆑𑇀𑆠𑆳𑆫𑆁 𑆪𑆘𑇀𑆚𑆠𑆥𑆱𑆳𑆁 𑆱𑆫𑇀𑆮𑆬𑆾𑆑𑆩𑆲𑆼𑆯𑇀𑆮𑆫𑆩𑇀 𑇅
𑆱𑆶𑆲𑆸𑆢𑆁 𑆱𑆫𑇀𑆮𑆨𑆷𑆠𑆳𑆤𑆳𑆁 𑆘𑇀𑆚𑆳𑆠𑇀𑆮𑆳 𑆩𑆳𑆁 𑆯𑆳𑆤𑇀𑆠𑆴𑆩𑆸𑆖𑇀𑆗𑆠𑆴𑇆𑇒𑇙𑇆

𑇄𑆠𑆠𑇀𑆱𑆢𑆴𑆠𑆴 𑆯𑇀𑆫𑆵𑆩𑆢𑇀𑆨𑆓𑆮𑆢𑇀𑆓𑆵𑆠𑆳-
𑆱𑆷𑆥𑆤𑆴𑆰𑆠𑇀𑆱𑆶 𑆧𑇀𑆫𑆲𑇀𑆩𑆮𑆴𑆢𑇀𑆪𑆳𑆪𑆳𑆁 𑆪𑆾𑆓𑆯𑆳𑆱𑇀𑆠𑇀𑆫𑆼
𑆯𑇀𑆫𑆵𑆑𑆸𑆰𑇀𑆟𑆳𑆫𑇀𑆘𑆶𑆤𑆱𑆁𑆮𑆳𑆢𑆼 𑆑𑆫𑇀𑆩𑆱𑆁𑆤𑇀𑆪𑆳𑆱𑆪𑆾𑆓𑆾
𑆤𑆳𑆩 𑆥𑆚𑇀𑆖𑆩𑆾𑇁𑆣𑇀𑆪𑆳𑆪𑆂

षष्ठोऽध्यायः

श्रीभगवानुवाच

अनाश्रितः कर्मफलं कार्यं कर्म करोति यः ।
स संन्यासी च योगी च न निरग्निर्न चाक्रियः ॥१॥
यं संन्यासमिति प्राहुर्योगं तं विद्धि पाण्डव ।
न ह्यसंन्यस्तसंकल्पो योगी भवति कश्चन ॥२॥
आरुरुक्षोर्मुनेर्योगं कर्म कारणमुच्यते ।
योगारूढस्य तस्यैव शमः कारणमुच्यते ॥३॥
यदा हि नेन्द्रियार्थेषु न कर्मस्वनुषज्जते ।
सर्वसंकल्पसंन्यासी योगारूढस्तदोच्यते ॥४॥
उद्धरेदात्मनात्मानं नात्मानमवसादयेत् ।
आत्मैव ह्यात्मनो बन्धुरात्मैव रिपुरात्मनः ॥५॥

𑆧𑆤𑇀𑆣𑆶𑆫𑆳𑆠𑇀𑆩𑆳𑆠𑇀𑆩𑆤𑆱𑇀𑆠𑆱𑇀𑆪 𑆪𑆼𑆤𑆳𑆠𑇀𑆩𑆽𑆮𑆳𑆠𑇀𑆩𑆤𑆳 𑆘𑆴𑆠𑆂 𑇅
𑆃𑆤𑆳𑆠𑇀𑆩𑆤𑆱𑇀𑆠𑆶 𑆯𑆠𑇀𑆫𑆶𑆠𑇀𑆮𑆼 𑆮𑆫𑇀𑆠𑆼𑆠𑆳𑆠𑇀𑆩𑆽𑆮 𑆯𑆠𑇀𑆫𑆶𑆮𑆠𑇀 𑇆𑇖𑇆
𑆘𑆴𑆠𑆳𑆠𑇀𑆩𑆤𑆂 𑆥𑇀𑆫𑆯𑆳𑆤𑇀𑆠𑆱𑇀𑆪 𑆥𑆫𑆩𑆳𑆠𑇀𑆩𑆳 𑆱𑆩𑆳𑆲𑆴𑆠𑆂 𑇅
𑆯𑆵𑆠𑆾𑆰𑇀𑆟𑆱𑆶𑆒𑆢𑆶𑆂𑆒𑆼𑆰𑆶 𑆠𑆡𑆳 𑆩𑆳𑆤𑆳𑆥𑆩𑆳𑆤𑆪𑆾𑆂 𑇆𑇗𑇆
𑆘𑇀𑆚𑆳𑆤𑆮𑆴𑆘𑇀𑆚𑆳𑆤𑆠𑇀𑆫𑆸𑆥𑇀𑆠𑆳𑆠𑇀𑆩𑆳 𑆑𑆷𑆛𑆱𑇀𑆡𑆾 𑆮𑆴𑆘𑆴𑆠𑆼𑆤𑇀𑆢𑇀𑆫𑆴𑆪𑆂 𑇅
𑆪𑆶𑆑𑇀𑆠 𑆅𑆠𑇀𑆪𑆶𑆖𑇀𑆪𑆠𑆼 𑆪𑆾𑆓𑆵 𑆱𑆩𑆬𑆾𑆰𑇀𑆛𑆳𑆯𑇀𑆩𑆑𑆳𑆚𑇀𑆖𑆤𑆂 𑇆𑇘𑇆
𑆱𑆶𑆲𑆸𑆤𑇀𑆩𑆴𑆠𑇀𑆫𑆳𑆫𑇀𑆪𑆶𑆢𑆳𑆱𑆵𑆤𑆩𑆣𑇀𑆪𑆱𑇀𑆡𑆢𑇀𑆮𑆼𑆰𑇀𑆪𑆧𑆤𑇀𑆣𑆶𑆰𑆶 𑇅
𑆱𑆳𑆣𑆶𑆰𑇀𑆮𑆥𑆴 𑆖 𑆥𑆳𑆥𑆼𑆰𑆶 𑆱𑆩𑆧𑆶𑆢𑇀𑆣𑆴𑆫𑇀𑆮𑆴𑆯𑆴𑆰𑇀𑆪𑆠𑆼 𑇆𑇙𑇆
𑆪𑆾𑆓𑆵 𑆪𑆶𑆚𑇀𑆘𑆵𑆠 𑆱𑆠𑆠𑆩𑆳𑆠𑇀𑆩𑆳𑆤𑆁 𑆫𑆲𑆱𑆴 𑆱𑇀𑆡𑆴𑆠𑆂 𑇅
𑆍𑆑𑆳𑆑𑆵 𑆪𑆠𑆖𑆴𑆠𑇀𑆠𑆳𑆠𑇀𑆩𑆳 𑆤𑆴𑆫𑆳𑆯𑆵𑆫𑆥𑆫𑆴𑆓𑇀𑆫𑆲𑆂 𑇆𑇑𑇐𑇆
𑆯𑆶𑆖𑆿 𑆢𑆼𑆯𑆼 𑆥𑇀𑆫𑆠𑆴𑆰𑇀𑆜𑆳𑆥𑇀𑆪 𑆱𑇀𑆡𑆴𑆫𑆩𑆳𑆱𑆤𑆩𑆳𑆠𑇀𑆩𑆤𑆂 𑇅
𑆤𑆳𑆠𑇀𑆪𑆶𑆖𑇀𑆗𑇀𑆫𑆴𑆠𑆁 𑆤𑆳𑆠𑆴𑆤𑆵𑆖𑆁 𑆖𑆽𑆬𑆳𑆘𑆴𑆤𑆑𑆶𑆯𑆾𑆠𑇀𑆠𑆫𑆩𑇀 𑇆𑇑𑇑𑇆

ਤਤ੍ਰੈਕਾਗ੍ਰੰ ਮਨਃ ਕ੍ਰਿਤ੍ਵਾ ਯਤਚਿੱਤੇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਕ੍ਰਿਯਃ ।
ਉਪਵਿਸ਼੍ਯਾਸਨੇ ਯੁੰਜ੍ਯਾਦ੍ ਯੋਗਮਾਤ੍ਮਵਿਸ਼ੁਦ੍ਧਯੇ ॥੦੨॥
ਸਮੰ ਕਾਯਸ਼ਿਰੋਗ੍ਰੀਵੰ ਧਾਰਯੰਨਚਲੰ ਸ੍ਥਿਰਃ ।
ਸੰਪ੍ਰੇਕ੍ਸ਼੍ਯ ਨਾਸਿਕਾਗ੍ਰੰ ਸ੍ਵੰ ਦਿਸ਼ਸ਼੍ਚਾਨਵਲੋਕਯਨ੍ ॥੦੩॥
ਪ੍ਰਸ਼ਾਂਤਾਤ੍ਮਾ ਵਿਗਤਭੀਰ੍ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰਿਵ੍ਰਤੇ ਸ੍ਥਿਤਃ ।
ਮਨਃ ਸੰਯਮ੍ਯ ਮੱਚਿੱਤੋ ਯੁਕ੍ਤ ਆਸੀਤ ਮਤ੍ਪਰਃ ॥੦੪॥
ਯੁੰਜੰਨੇਵੰ ਸਦਾਤ੍ਮਾਨੰ ਯੋਗੀ ਨਿਯਤਮਾਨਸਃ ।
ਸ਼ਾਂਤਿੰ ਨਿਰ੍ਵਾਣਪਰਮਾਂ ਮਤ੍ਸੰਸ੍ਥਾਮਧਿਗੱਛਤਿ ॥੦੫॥
ਨਾਤ੍ਯਸ਼੍ਨਤਸ੍ਤੁ ਯੋਗੋ਽ਸ੍ਤਿ ਨ ਚੈਕਾਂਤਮਨਸ਼੍ਨਤਃ ।
ਨ ਚਾਤਿਸ੍ਵਪ੍ਨਸ਼ੀਲਸ੍ਯ ਜਾਗ੍ਰਤੋ ਨੈਵ ਚਾਰ੍ਜੁਨ ॥੦੬॥
ਯੁਕ੍ਤਾਹਾਰਵਿਹਾਰਸ੍ਯ ਯੁਕ੍ਤਚੇਸ਼੍ਟਸ੍ਯ ਕਰ੍ਮਸੁ ।
ਯੁਕ੍ਤਸ੍ਵਪ੍ਨਾਵਬੋਧਸ੍ਯ ਯੋਗੋ ਭਵਤਿ ਦੁਃਖਹਾ ॥੦੭॥

ਯਦਾ ਵਿਨਿਯਤੰ ਚਿਤ੍ਤਮਾਤ੍ਮਨ੍ਯੇਵਾਵਤਿਸ਼੍ਠਤੇ ।

ਨਿਃਸ੍ਪ੍ਰਿਹਃ ਸਰ੍ਵਕਾਮੇਭ੍ਯੋ ਯੁਕ੍ਤ ਇਤ੍ਯੁਚ੍ਯਤੇ ਤਦਾ ॥੧੮॥

ਯਥਾ ਦੀਪੋ ਨਿਵਾਤਸ੍ਥੋ ਨੇਙ੍ਗਤੇ ਸੋਪਮਾ ਸ੍ਮ੍ਰਿਤਾ ।

ਯੋਗਿਨੋ ਯਤਚਿਤ੍ਤਸ੍ਯ ਯੁਞ੍ਜਤੋ ਯੋਗਮਾਤ੍ਮਨਃ ॥੧੯॥

ਯਤ੍ਰੋਪਰਮਤੇ ਚਿਤ੍ਤੰ ਨਿਰੁੱਧੰ ਯੋਗਸੇਵਯਾ ।

ਯਤ੍ਰ ਚੈਵਾਤ੍ਮਨਾਤ੍ਮਾਨੰ ਪਸ਼੍ਯੰਨਾਤ੍ਮਨਿ ਤੁਸ਼੍ਯਤਿ ॥੨੦॥

ਸੁਖਮਾਤ੍ਯਨ੍ਤਿਕੰ ਯਤ੍ਤਦ੍ਬੁੱਧਿਗ੍ਰਾਹ੍ਯਮਤੀਨ੍ਦ੍ਰਿਯਮ੍ ।

ਵੇਤ੍ਤਿ ਯਤ੍ਰ ਨ ਚੈਵਾਯੰ ਸ੍ਥਿਤਸ਼੍ਚਲਤਿ ਤਤ੍ਤ੍ਵਤਃ ॥੨੧॥

ਯੰ ਲਬ੍ਧ੍ਵਾ ਚਾਪਰੰ ਲਾਭੰ ਮਨ੍ਯਤੇ ਨਾਧਿਕੰ ਤਤਃ ।

ਯਸ੍ਮਿਨ੍ਸ੍ਥਿਤੋ ਨ ਦੁਃਖੇਨ ਗੁਰੁਣਾਪਿ ਵਿਚਾਲ੍ਯਤੇ ॥੨੨॥

ਤੰ ਵਿਦ੍ਯਾਦ੍ਦੁਃਖਸੰਯੋਗਵਿਯੋਗੰ ਯੋਗਸੰਗ੍ਯਿਤਮ੍ ।

ਸ ਨਿਸ਼੍ਚਯੇਨ ਯੋਕ੍ਤਵ੍ਯੋ ਯੋਗੋऽਨਿਰ੍ਵਿਣ੍ਣਚੇਤਸਾ ॥੨੩॥

संकल्पप्रभवान्कामांस्त्यक्त्वा सर्वानशेषतः ।
मनसैवेन्द्रियग्रामं विनियम्य समन्ततः ॥१४॥
शनैः शनैरुपरमेद्बुद्ध्या धृतिगृहीतया ।
आत्मसंस्थं मनः कृत्वा न किंचिदपि चिन्तयेत् ॥१५॥
यतो यतो निश्चरति मनश्चंचलमस्थिरम् ।
ततस्ततो नियम्यैतदात्मन्येव वशं नयेत् ॥१६॥
प्रशान्तमनसं ह्येनं योगिनं सुखमुत्तमम् ।
उपैति शान्तरजसं ब्रह्मभूतमकल्मषम् ॥१७॥
युञ्जन्नेवं सदात्मानं योगी विगतकल्मषः ।
सुखेन ब्रह्मसंस्पर्शमत्यन्तं सुखमश्नुते ॥१८॥
सर्वभूतस्थमात्मानं सर्वभूतानि चात्मनि ।
ईक्षते योगयुक्तात्मा सर्वत्र समदर्शनः ॥१९॥

ਯੋ ਮਾਂ ਪਸ੍ਯਤਿ ਸਰ੍ਵਤ੍ਰ ਸਰ੍ਵਂ ਚ ਮਯਿ ਪਸ੍ਯਤਿ ।
ਤਸ੍ਯਾਹੰ ਨ ਪ੍ਰਣਸ੍ਯਾਮਿ ਸ ਚ ਮੇ ਨ ਪ੍ਰਣਸ੍ਯਤਿ ॥੩-॥
ਸਰ੍ਵਭੂਤਸ੍ਥਿਤੰ ਯੋ ਮਾਂ ਭਜਤ੍ਯੇਕਤ੍ਵਮਾਸ੍ਥਿਤਃ ।
ਸਰ੍ਵਥਾ ਵਰ੍ਤਮਾਨੋऽਪਿ ਸ ਯੋਗੀ ਮਯਿ ਵਰ੍ਤਤੇ ॥੩੦॥
ਆਤ੍ਮੌਪਮ੍ਯੇਨ ਸਰ੍ਵਤ੍ਰ ਸਮੰ ਪਸ੍ਯਤਿ ਯੋऽਰ੍ਜੁਨ ।
ਸੁਖੰ ਵਾ ਯਦਿ ਵਾ ਦੁਃਖੰ ਸ ਯੋਗੀ ਪਰਮੋ ਮਤਃ ॥੩੨॥

ਅਰ੍ਜੁਨ ਉਵਾਚ

ਯੋऽਯੰ ਯੋਗਸ੍ਤ੍ਵਯਾ ਪ੍ਰੋਕ੍ਤਃ ਸਾਮ੍ਯੇਨ ਮਧੁਸੂਦਨ ।
ਏਤਸ੍ਯਾਹੰ ਨ ਪਸ੍ਯਾਮਿ ਚਞ੍ਚਲਤ੍ਵਾਤ੍ਸ੍ਥਿਤਿੰ ਸ੍ਥਿਰਾਮ੍ ॥੩੩॥
ਚਞ੍ਚਲੰ ਹਿ ਮਨਃ ਕ੍ਰਿਸ਼੍ਣ ਪ੍ਰਮਾਥਿ ਬਲਵਦ੍ਦ੍ਰਿਢਮ੍ ।
ਤਸ੍ਯਾਹੰ ਨਿਗ੍ਰਹੰ ਮਨ੍ਯੇ ਵਾਯੋਰਿਵ ਸੁਦੁਸ਼੍ਕਰਮ੍ ॥੩੪॥

ਸ਼੍ਰੀਭਗਵਾਨੁਵਾਚ

असंशयं महाबाहो मनो दुर्निग्रहं चलम् ।
अभ्यासेन तु कौन्तेय वैराग्येण च गृह्यते ॥३५॥

असंयतात्मना योगो दुष्प्राप इति मे मतिः ।
वश्यात्मना तु यतता शक्योऽवाप्तुमुपायतः ॥३६॥

अर्जुन उवाच

अयतिः श्रद्धयोपेतो योगाच्चलितमानसः ।
अप्राप्य योगसंसिद्धिं कां गतिं कृष्ण गच्छति ॥३७॥

कच्चिन्नोभयविभ्रष्टश्छिन्नाभ्रमिव नश्यति ।
अप्रतिष्ठो महाबाहो विमूढो ब्रह्मणः पथि ॥३८॥

एतन्मे संशयं कृष्ण छेत्तुमर्हस्यशेषतः ।
त्वदन्यः संशयस्यास्य छेत्ता न ह्युपपद्यते ॥३९॥

श्रीभगवानुवाच

पार्थ नैवेह नामुत्र विनाशस्तस्य विद्यते ।
न हि कल्याणकृत्कश्चिद्दुर्गतिं तात गच्छति ॥४०॥
प्राप्य पुण्यकृतां लोकानुषित्वा शाश्वतीः समाः ।
शुचीनां श्रीमतां गेहे योगभ्रष्टोऽभिजायते ॥४१॥
अथवा योगिनामेव कुले भवति धीमताम् ।
एतद्धि दुर्लभतरं लोके जन्म यदीदृशम् ॥४२॥
तत्र तं बुद्धिसंयोगं लभते पौर्वदेहिकम् ।
यतते च ततो भूयः संसिद्धौ कुरुनन्दन ॥४३॥
पूर्वाभ्यासेन तेनैव ह्रियते ह्यवशोऽपि सः ।
जिज्ञासुरपि योगस्य शब्दब्रह्मातिवर्तते ॥४४॥
प्रयत्नाद्यतमानस्तु योगी संशुद्धकिल्बिषः ।
अनेकजन्मसंसिद्धस्ततो याति परां गतिम् ॥४५॥

ਤਪਸ੍ਵਿਭ੍ਯੋऽਧਿਕੋ ਯੋਗੀ ਗ੍ਯਾਨਿਭ੍ਯੋऽਪਿ ਮਤੋऽਧਿਕਃ ।

ਕਰ੍ਮਿਭ੍ਯਸ਼੍ਚਾਧਿਕੋ ਯੋਗੀ ਤਸ੍ਮਾਦ੍ਯੋਗੀ ਭਵਾਰ੍ਜੁਨ ॥੪੬॥

ਯੋਗਿਨਾਮਪਿ ਸਰ੍ਵੇਸ਼ਾਂ ਮਦ੍ਗਤੇਨਾਂਤਰਾਤ੍ਮਨਾ ।

ਸ਼੍ਰੱਧਾਵਾਨ੍ਭਜਤੇ ਯੋ ਮਾਂ ਸ ਮੇ ਯੁਕ੍ਤਤਮੋ ਮਤਃ ॥੪੭॥

ਓਂ ਤਤ੍ਸਦਿਤਿ ਸ਼੍ਰੀਮਦ੍ਭਗਵਦ੍

ਗੀਤਾਸੁਪਨਿਸ਼ਤ੍ਸੁ ਬ੍ਰਹ੍ਮਵਿਦ੍ਯਾਯਾਂ

ਯੋਗਸ਼ਾਸ੍ਤ੍ਰੇ ਸ਼੍ਰੀਕ੍ਰਿਸ਼੍ਣਾਰ੍ਜੁਨਸੰਵਾਦੇ

ਆਤ੍ਮਸੰਯਮਯੋਗੋ ਨਾਮ

ਸ਼ਸ਼੍ਠੋऽਧ੍ਯਾਯਃ

अथ सप्तमोऽध्यायः

श्री भगवानुवाच

मय्यासक्तमनाः पार्थ योगं युञ्जन्मदाश्रयः ।
असंशयं समग्रं मां यथा ज्ञास्यसि तच्छृणु ॥१॥
ज्ञानं तेऽहं सविज्ञानमिदं वक्ष्याम्यशेषतः ।
यज्ज्ञात्वा नेह भूयोऽन्यज्ज्ञातव्यमवशिष्यते ॥२॥
मनुष्याणां सहस्रेषु कश्चिद्यतति सिद्धये ।
यततामपि सिद्धानां कश्चिन्मां वेत्ति तत्त्वतः ॥३॥
भूमिरापोऽनलो वायुः खं मनो बुद्धिरेव च ।
अहङ्कार इतीयं मे भिन्ना प्रकृतिरष्टधा ॥४॥
अपरेयमितस्त्वन्यां प्रकृतिं विद्धि मे पराम् ।
जीवभूतां महाबाहो ययेदं धार्यते जगत् ॥५॥

ਏਤਦ੍ਯੋਨੀਨਿ ਭੂਤਾਨਿ ਸਰ੍ਵਾਣੀਤ੍ਯੁਪਧਾਰਯ ।
ਅਹੰ ਕ੍ਰਿਤ੍ਸ੍ਨਸ੍ਯ ਜਗਤਃ ਪ੍ਰਭਵਃ ਪ੍ਰਲਯਸ੍ਤਥਾ ॥੬॥
ਮੱਤਃ ਪਰਤਰੰ ਨਾਨ੍ਯਤ੍ਕਿੰਚਿਦਸ੍ਤਿ ਧਨੰਜਯ ।
ਮਯਿ ਸਰ੍ਵਮਿਦੰ ਪ੍ਰੋਤੰ ਸੂਤ੍ਰੇ ਮਣਿਗਣਾ ਇਵ ॥੭॥
ਰਸੋऽਹਮਪ੍ਸੁ ਕੌਂਤੇਯ ਪ੍ਰਭਾਸ੍ਮਿ ਸਸਿਸੂਰ੍ਯਯੋਃ ।
ਪ੍ਰਣਵਃ ਸਰ੍ਵਵੇਦੇਸੁ ਸਬ੍ਦਃ ਖੇ ਪੌਰੁਸੰ ਨ੍ਰਿਸੁ ॥੮॥
ਪੁਣ੍ਯੋ ਗੰਧਃ ਪ੍ਰਿਥਿਵ੍ਯਾਂ ਚ ਤੇਜਸ੍ਚਾਸ੍ਮਿ ਵਿਭਾਵਸੌ ।
ਜੀਵਨੰ ਸਰ੍ਵਭੂਤੇਸੁ ਤਪਸ੍ਚਾਸ੍ਮਿ ਤਪਸ੍ਵਿਸੁ ॥੯॥
ਬੀਜੰ ਮਾਂ ਸਰ੍ਵਭੂਤਾਨਾਂ ਵਿੱਧਿ ਪਾਰ੍ਥ ਸਨਾਤਨਮ੍ ।
ਬੁੱਧਿਰ੍ਬੁੱਧਿਮਤਾਮਸ੍ਮਿ ਤੇਜਸ੍ਤੇਜਸ੍ਵਿਨਾਮਹਮ੍ ॥੧੦॥
ਬਲੰ ਬਲਵਤਾਮਸ੍ਮਿ ਕਾਮਰਾਗਵਿਵਰ੍ਜਿਤਮ੍ ।
ਧਰ੍ਮਾਵਿਰੁੱਧੋ ਭੂਤੇਸੁ ਕਾਮੋऽਸ੍ਮਿ ਭਰਤਰ੍ਸਭ ॥੧੧॥

ਯੇ ਚੈਵ ਸਾਤ੍ਤ੍ਵਿਕਾ ਭਾਵਾ ਰਾਜਸਾਸ੍ਤਾਮਸਾਸ਼੍ਚ ਯੇ ।

ਮਤ੍ਤ ਏਵੇਤਿ ਤਾਨ੍ਵਿਦ੍ਧਿ ਨ ਤ੍ਵਹੰ ਤੇਸ਼ੁ ਤੇ ਮਯਿ ||੦੨||

ਤ੍ਰਿਭਿਰ੍ਗੁਣਮਯੈਰ੍ਭਾਵੈਰੇਭਿਃ ਸਰ੍ਵਮਿਦੰ ਜਗਤ੍ ।

ਮੋਹਿਤੰ ਨਾਭਿਜਾਨਾਤਿ ਮਾਮੇਭ੍ਯਃ ਪਰਮਵ੍ਯਯਮ੍ ||੦੩||

ਦੈਵੀ ਹ੍ਯੇਸ਼ਾ ਗੁਣਮਯੀ ਮਮ ਮਾਯਾ ਦੁਰਤ੍ਯਯਾ ।

ਮਾਮੇਵ ਯੇ ਪ੍ਰਪਦ੍ਯਨ੍ਤੇ ਮਾਯਾਮੇਤਾਂ ਤਰਨ੍ਤਿ ਤੇ ||੦੪||

ਨ ਮਾਂ ਦੁਸ਼੍ਕ੍ਰਿਤਿਨੋ ਮੂਢਾਃ ਪ੍ਰਪਦ੍ਯਨ੍ਤੇ ਨਰਾਧਮਾਃ ।

ਮਾਯਯਾਪਹ੍ਰਿਤਜ੍ਞਾਨਾ ਆਸੁਰੰ ਭਾਵਮਾਸ਼੍ਰਿਤਾਃ ||੦੫||

ਉਦਾਰਾਃ ਸਰ੍ਵ ਏਵੈਤੇ ਜ੍ਞਾਨੀ ਤ੍ਵਾਤ੍ਮੈਵ ਮੇ ਮਤਮ੍ ।

ਆਸ੍ਥਿਤਃ ਸ ਹਿ ਯੁਕ੍ਤਾਤ੍ਮਾ ਮਾਮੇਵਾਨੁਤ੍ਤਮਾਂ ਗਤਿਮ੍ ||੦੬||

ਚਤੁਰ੍ਵਿਧਾ ਭਜਨ੍ਤੇ ਮਾਂ ਜਨਾਃ ਸੁਕ੍ਰਿਤਿਨੋऽਰ੍ਜੁਨ ।

ਆਰ੍ਤੋ ਜਿਜ੍ਞਾਸੁਰਰ੍ਥਾਰ੍ਥੀ ਜ੍ਞਾਨੀ ਚ ਭਰਤਰ੍ਸ਼ਭ ||੦੭||

ਤੇਸ਼ਾਂ ਗ੍ਯਾਨੀ ਨਿਤ੍ਯਯੁਕ੍ਤ ਏਕਭਕ੍ਤਿਰ੍ਵਿਸ਼ਿਸ਼੍ਯਤੇ
ਪ੍ਰਿਯੋ ਹਿ ਗ੍ਯਾਨਿਨੋऽਤ੍ਯਰ੍ਥਮਹੰ ਸ ਚ ਮਮ ਪ੍ਰਿਯਃ ॥੧੭॥
ਬਹੂਨਾਂ ਜਨ੍ਮਨਾਮਨ੍ਤੇ ਗ੍ਯਾਨਵਾਨ੍ਮਾਂ ਪ੍ਰਪਦ੍ਯਤੇ ।
ਵਾਸੁਦੇਵਃ ਸਰ੍ਵਮਿਤਿ ਸ ਮਹਾਤ੍ਮਾ ਸੁਦੁਰ੍ਲਭਃ ॥੧੯॥
ਕਾਮੈਸ੍ਤੈਸ੍ਤੈਰ੍ਹ੍ਰਿਤਗ੍ਯਾਨਾਃ ਪ੍ਰਪਦ੍ਯਨ੍ਤੇऽਨ੍ਯਦੇਵਤਾਃ ।
ਤੰ ਤੰ ਨਿਯਮਮਾਸ੍ਥਾਯ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤ੍ਯਾ ਨਿਯਤਾਃ ਸ੍ਵਯਾ ॥੨੦॥
ਯੋ ਯੋ ਯਾਂ ਯਾਂ ਤਨੁੰ ਭਕ੍ਤਃ ਸ਼੍ਰੱਧਯਾऽਰ੍ਚਿਤੁਮਿੱਛਤਿ ।
ਤਸ੍ਯ ਤਸ੍ਯਾਚਲਾਂ ਸ਼੍ਰੱਧਾਂ ਤਾਮੇਵ ਵਿਦਧਾਮ੍ਯਹਮ੍ ॥੨੧॥
ਸ ਤਯਾ ਸ਼੍ਰੱਧਯਾ ਯੁਕ੍ਤਸ੍ਤਸ੍ਯਾਰਾਧਨਮੀਹਤੇ ।
ਲਭਤੇ ਚ ਤਤਃ ਕਾਮਾਨ੍ਮਯੈਵ ਵਿਹਿਤਾਨ੍ਹਿ ਤਾਨ੍ ॥੨੨॥
ਅਨ੍ਤਵੱਤੁ ਫਲੰ ਤੇਸ਼ਾਂ ਤਦ੍ਭਵਤ੍ਯਲ੍ਪਮੇਧਸਾਮ੍ ।
ਦੇਵਾਨ੍ਦੇਵਯਜੋ ਯਾਨ੍ਤਿ ਮਦ੍ਭਕ੍ਤਾ ਯਾਨ੍ਤਿ ਮਾਮਪਿ ॥੨੩॥

ਅਵ੍ਯਕ੍ਤੰ ਵ੍ਯਕ੍ਤਿਮਾਪੰਨੰ ਮਨ੍ਯੰਤੇ ਮਾਮਬੁੱਧਯਃ ।
ਪਰੰ ਭਾਵਮਜਾਨੰਤੋ ਮਮਾਵ੍ਯਯਮਨੁੱਤਮਮ੍ ॥੨੪॥
ਨਾਹੰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਃ ਸਰ੍ਵਸ੍ਯ ਯੋਗਮਾਯਾਸਮਾਵ੍ਰਿਤਃ ।
ਮੂਢੋऽਯੰ ਨਾਭਿਜਾਨਾਤਿ ਲੋਕੋ ਮਾਮਜਮਵ੍ਯਯਮ੍ ॥੨੫॥
ਵੇਦਾਹੰ ਸਮਤੀਤਾਨਿ ਵਰ੍ਤਮਾਨਾਨਿ ਚਾਰ੍ਜੁਨ ।
ਭਵਿਸ਼੍ਯਾਣਿ ਚ ਭੂਤਾਨਿ ਮਾਂ ਤੁ ਵੇਦ ਨ ਕਸ਼੍ਚਨ ॥੨੬॥
ਇੱਛਾਦ੍ਵੇਸ਼ਸਮੁੱਥੇਨ ਦ੍ਵੰਦ੍ਵਮੋਹੇਨ ਭਾਰਤ ।
ਸਰ੍ਵਭੂਤਾਨਿ ਸੰਮੋਹੰ ਸਰ੍ਗੇ ਯਾਂਤਿ ਪਰੰਤਪ ॥੨੭॥
ਯੇਸ਼ਾਂ ਤ੍ਵੰਤਗਤੰ ਪਾਪੰ ਜਨਾਨਾਂ ਪੁਣ੍ਯਕਰ੍ਮਣਾਮ੍ ।
ਤੇ ਦ੍ਵੰਦ੍ਵਮੋਹਨਿਰ੍ਮੁਕ੍ਤਾ ਭਜੰਤੇ ਮਾਂ ਦ੍ਰਿੜ੍ਹਵ੍ਰਤਾਃ ॥੨੮॥
ਜਰਾਮਰਣਮੋਕ੍ਸ਼ਾਯ ਮਾਮਾਸ਼੍ਰਿਤ੍ਯ ਯਤੰਤਿ ਯੇ ।
ਤੇ ਬ੍ਰਹ੍ਮ ਤਦ੍ਵਿਦੁਃ ਕ੍ਰਿਤ੍ਸ੍ਨਮਧ੍ਯਾਤ੍ਮੰ ਕਰ੍ਮ ਚਾਖਿਲਮ੍ ॥੨੯॥

साधिभूताधिदैवं मां साधियज्ञं च ये विदुः ।
प्रयाणकालेऽपि च मां ते विदुर्युक्तचेतसः ॥३०॥

इति श्रीमद्भगवद्गीता
सूपनिषत्सु ब्रह्मविद्यायां योगशास्त्रे श्री
कृष्णार्जुनसंवादे ज्ञानविज्ञानयोगो नाम
सप्तमोऽध्यायः

अष्टमोऽध्यायः

अर्जुन उवाच

किं तद्ब्रह्म किमध्यात्मं किं कर्म पुरुषोत्तम ।
अधिभूतं च किं प्रोक्तमधिदैवं किमुच्यते ॥१॥

अधियज्ञः कथं कोऽत्र देहेऽस्मिन्मधुसूदन ।
प्रयाणकाले च कथं ज्ञेयोऽसि नियतात्मभिः ॥२॥

ਸ੍ਰੀਭਗਵਾਨੁਵਾਚ

ਅਕ੍ਸ਼ਰੰ ਬ੍ਰਹ੍ਮ ਪਰਮੰ ਸ੍ਵਭਾਵੋऽਧ੍ਯਾਤ੍ਮਮੁਚ੍ਯਤੇ ।

ਭੂਤਭਾਵੋਦ੍ਭਵਕਰੋ ਵਿਸਰ੍ਗਃ ਕਰ੍ਮਸੰਜ੍ਞਿਤਃ ॥੩॥

ਅਧਿਭੂਤੰ ਕ੍ਸ਼ਰੋ ਭਾਵਃ ਪੁਰੁਸ਼ਸ਼੍ਚਾਧਿਦੈਵਤਮ੍ ।

ਅਧਿਯਜ੍ਞੋऽਹਮੇਵਾਤ੍ਰ ਦੇਹੇ ਦੇਹਭ੍ਰਿਤਾਂ ਵਰ ॥੪॥

ਅਨ੍ਤਕਾਲੇ ਚ ਮਾਮੇਵ ਸ੍ਮਰਨੋ ਮੁਕ੍ਤ੍ਵਾ ਕਲੇਵਰਮ੍ ।

ਯਃ ਪ੍ਰਯਾਤਿ ਸ ਮਦ੍ਭਾਵੰ ਯਾਤਿ ਨਾਸ੍ਤ੍ਯਤ੍ਰ ਸੰਸ਼ਯਃ ॥੫॥

ਯੰ ਯੰ ਵਾਪਿ ਸ੍ਮਰਨੋ ਭਾਵੰ ਤ੍ਯਜਤ੍ਯਨ੍ਤੇ ਕਲੇਵਰਮ੍ ।

ਤੰ ਤਮੇਵੈਤਿ ਕੌਨ੍ਤੇਯ ਸਦਾ ਤਦ੍ਭਾਵਭਾਵਿਤਃ ॥੬॥

ਤਸ੍ਮਾਤ੍ਸਰ੍ਵੇਸ਼ੁ ਕਾਲੇਸ਼ੁ ਮਾਮਨੁਸ੍ਮਰ ਯੁਧ੍ਯ ਚ ।

ਮਯ੍ਯਰ੍ਪਿਤਮਨੋਬੁਦ੍ਧਿਰ੍ਮਾਮੇਵੈਸ਼੍ਯਸ੍ਯਸੰਸ਼ਯਃ ॥੭॥

𑆃𑆨𑇀𑆪𑆳𑆱𑆪𑆾𑆓𑆪𑆶𑆑𑇀𑆠𑆼𑆤 𑆖𑆼𑆠𑆱𑆳 𑆤𑆳𑆤𑇀𑆪𑆓𑆳𑆩𑆴𑆤𑆳 𑇅
𑆥𑆫𑆩𑆁 𑆥𑆶𑆫𑆶𑆰𑆁 𑆢𑆴𑆮𑇀𑆪𑆁 𑆪𑆳𑆠𑆴 𑆥𑆳𑆫𑇀𑆡𑆳𑆤𑆶𑆖𑆴𑆤𑇀𑆠𑆪𑆤𑇀 𑇆𑇘𑇆
𑆑𑆮𑆴𑆁 𑆥𑆶𑆫𑆳𑆟𑆩𑆤𑆶𑆯𑆳𑆱𑆴𑆠𑆳𑆫𑆩𑆟𑆾𑆫𑆟𑆵𑆪𑆳𑆁𑆱𑆩𑆤𑆶𑆱𑇀𑆩𑆫𑆼𑆢𑇀𑆪𑆂𑇅
𑆱𑆫𑇀𑆮𑆱𑇀𑆪 𑆣𑆳𑆠𑆳𑆫𑆩𑆖𑆴𑆤𑇀𑆠𑇀𑆪𑆫𑆷𑆥𑆩𑆳𑆢𑆴𑆠𑇀𑆪𑆮𑆫𑇀𑆟𑆁 𑆠𑆩𑆱𑆂 𑆥𑆫𑆱𑇀𑆠𑆳𑆠𑇀 𑇆𑇙𑇆
𑆥𑇀𑆫𑆪𑆳𑆟𑆑𑆳𑆬𑆼 𑆩𑆤𑆱𑆳𑆖𑆬𑆼𑆤 𑆨𑆑𑇀𑆠𑇀𑆪𑆳 𑆪𑆶𑆑𑇀𑆠𑆾 𑆪𑆾𑆓𑆧𑆬𑆼𑆤 𑆖𑆽𑆮 𑇅
𑆨𑇀𑆫𑆶𑆮𑆾𑆫𑇀𑆩𑆣𑇀𑆪𑆼 𑆥𑇀𑆫𑆳𑆟𑆩𑆳𑆮𑆼𑆯𑇀𑆪 𑆱𑆩𑇀𑆪𑆑𑇀 𑆱 𑆠𑆁 𑆥𑆫𑆁 𑆥𑆶𑆫𑆶𑆰𑆩𑆶𑆥𑆽𑆠𑆴 𑆢𑆴𑆮𑇀𑆪𑆩𑇀 𑇆𑇑𑇐𑇆
𑆪𑆢𑆑𑇀𑆰𑆫𑆁 𑆮𑆼𑆢𑆮𑆴𑆢𑆾 𑆮𑆢𑆤𑇀𑆠𑆴 𑆮𑆴𑆯𑆤𑇀𑆠𑆴 𑆪𑆢𑇀𑆪𑆠𑆪𑆾 𑆮𑆵𑆠𑆫𑆳𑆓𑆳𑆂 𑇅
𑆪𑆢𑆴𑆖𑇀𑆗𑆤𑇀𑆠𑆾 𑆧𑇀𑆫𑆲𑇀𑆩𑆖𑆫𑇀𑆪𑆁 𑆖𑆫𑆤𑇀𑆠𑆴 𑆠𑆠𑇀𑆠𑆼 𑆥𑆢𑆁 𑆱𑆁𑆓𑇀𑆫𑆲𑆼𑆟 𑆥𑇀𑆫𑆮𑆑𑇀𑆰𑇀𑆪𑆼 𑇆𑇑𑇑𑇆
𑆱𑆫𑇀𑆮𑆢𑇀𑆮𑆳𑆫𑆳𑆟𑆴 𑆱𑆁𑆪𑆩𑇀𑆪 𑆩𑆤𑆾 𑆲𑆸𑆢𑆴 𑆤𑆴𑆫𑆶𑆣𑇀𑆪 𑆖 𑇅
𑆩𑆷𑆫𑇀𑆣𑇀𑆤𑇀𑆪𑆳𑆣𑆳𑆪𑆳𑆠𑇀𑆩𑆤𑆂 𑆥𑇀𑆫𑆳𑆟𑆩𑆳𑆱𑇀𑆡𑆴𑆠𑆾 𑆪𑆾𑆓𑆣𑆳𑆫𑆟𑆳𑆩𑇀 𑇆𑇑𑇒𑇆
𑇄𑆩𑆴𑆠𑇀𑆪𑆼𑆑𑆳𑆑𑇀𑆰𑆫𑆁 𑆧𑇀𑆫𑆲𑇀𑆩 𑆮𑇀𑆪𑆳𑆲𑆫𑆤𑇀𑆩𑆳𑆩𑆤𑆶𑆱𑇀𑆩𑆫𑆤𑇀 𑇅
𑆪𑆂 𑆥𑇀𑆫𑆪𑆳𑆠𑆴 𑆠𑇀𑆪𑆘𑆤𑇀𑆢𑆼𑆲𑆁 𑆱 𑆪𑆳𑆠𑆴 𑆥𑆫𑆩𑆳𑆁 𑆓𑆠𑆴𑆩𑇀 𑇆𑇑𑇓𑇆

अनन्यचेताः सततं यो मां स्मरति नित्यशः ।
तस्याहं सुलभः पार्थ नित्ययुक्तस्य योगिनः ॥१४॥
मामुपेत्य पुनर्जन्म दुःखालयमशाश्वतम् ।
नाप्नुवन्ति महात्मानः संसिद्धिं परमां गताः ॥१५॥
आब्रह्मभुवनाल्लोकाः पुनरावर्तिनोऽर्जुन ।
मामुपेत्य तु कौन्तेय पुनर्जन्म न विद्यते ॥१६॥
सहस्रयुगपर्यन्तमहर्यद्ब्रह्मणो विदुः ।
रात्रिं युगसहस्रान्तां तेऽहोरात्रविदो जनाः ॥१७॥
अव्यक्ताद्व्यक्तयः सर्वाः प्रभवन्त्यहरागमे ।
रात्र्यागमे प्रलीयन्ते तत्रैवाव्यक्तसंज्ञके ॥१८॥
भूतग्रामः स एवायं भूत्वा भूत्वा प्रलीयते ।
रात्र्यागमेऽवशः पार्थ प्रभवत्यहरागमे ॥१९॥

ਪਰਸ੍ਤਸ੍ਮਾਤ੍ਤੁ ਭਾਵੋऽਨ੍ਯੋऽਵ੍ਯਕ੍ਤੋऽਵ੍ਯਕ੍ਤਾਤ੍ਸਨਾਤਨਃ ।
ਯ ਸ ਸਰ੍ਵੇਸ਼ੁ ਭੂਤੇਸ਼ੁ ਨਸ਼੍ਯਤ੍ਸੁ ਨ ਵਿਨਸ਼੍ਯਤਿ ॥੨੦॥
ਅਵ੍ਯਕ੍ਤੋऽਕ੍ਸ਼ਰ ਇਤ੍ਯੁਕ੍ਤਸ੍ਤਮਾਹੁਃ ਪਰਮਾਂ ਗਤਿਮ੍ ।
ਯੰ ਪ੍ਰਾਪ੍ਯ ਨ ਨਿਵਰ੍ਤਨ੍ਤੇ ਤਦ੍ਧਾਮ ਪਰਮੰ ਮਮ ॥੨੦॥
ਪੁਰੁਸ਼ਃ ਸ ਪਰਃ ਪਾਰ੍ਥ ਭਕ੍ਤ੍ਯਾ ਲਭ੍ਯਸ੍ਤ੍ਵਨਨ੍ਯਯਾ ।
ਯਸ੍ਯਾਨ੍ਤਃਸ੍ਥਾਨਿ ਭੂਤਾਨਿ ਯੇਨ ਸਰ੍ਵਮਿਦੰ ਤਤਮ੍ ॥੨੨॥
ਯਤ੍ਰ ਕਾਲੇ ਤ੍ਵਨਾਵ੍ਰਿੱਤਿਮਾਵ੍ਰਿੱਤਿੰ ਚੈਵ ਯੋਗਿਨਃ ।
ਪ੍ਰਯਾਤਾ ਯਾਨ੍ਤਿ ਤੰ ਕਾਲੰ ਵਕ੍ਸ਼੍ਯਾਮਿ ਭਰਤਰ੍ਸ਼ਭ ॥੨੩॥
ਅਗ੍ਨਿਰ੍ਜ੍ਯੋਤਿਰਹਃ ਸ਼ੁਕ੍ਲਃ ਸ਼ਣ੍ਮਾਸਾ ਉੱਤਰਾਯਣਮ੍ ।
ਤਤ੍ਰ ਪ੍ਰਯਾਤਾ ਗੱਛਨ੍ਤਿ ਬ੍ਰਹ੍ਮ ਬ੍ਰਹ੍ਮਵਿਦੋ ਜਨਾਃ ॥੨੪॥
ਧੂਮੋ ਰਾਤ੍ਰਿਸ੍ਤਥਾ ਕ੍ਰਿਸ਼੍ਣਃ ਸ਼ਣ੍ਮਾਸਾ ਦਕ੍ਸ਼ਿਣਾਯਨਮ੍ ।
ਤਤ੍ਰ ਚਾਨ੍ਦ੍ਰਮਸੰ ਜ੍ਯੋਤਿਰ੍ਯੋਗੀ ਪ੍ਰਾਪ੍ਯ ਨਿਵਰ੍ਤਤੇ ॥੨੫॥

शुक्लकृष्णे गती ह्येते जगतः शाश्वते मते ।

एकया यात्यनावृत्तिमन्ययावर्तते पुनः ॥२६॥

नैते सृती पार्थ जानन्योगी मुह्यति कश्चन ।

तस्मात्सर्वेषु कालेषु योगयुक्तो भवार्जुन ॥२७॥

वेदेषु यज्ञेषु तपःसु चैव दानेषु यत्पुण्यफलं
प्रदिष्टम् ॥२८॥

इति श्रीमद्भगवद्गीता

सूपनिषत्सु ब्रह्मविद्यायां योगशास्त्रे

श्रीकृष्णार्जुनसंवादे अक्षरब्रह्मयोगो

नाम अष्टमोऽध्यायः

नवमोऽध्यायः

श्रीभगवानुवाच

इदं तु ते गुह्यतमं प्रवक्ष्याम्यनसूयवे ।

ज्ञानं विज्ञानसहितं यज्ज्ञात्वा मोक्ष्यसेऽशुभात् ॥१॥

राजविद्या राजगुह्यं पवित्रमिदमुत्तमम् ।

प्रत्यक्षावगमं धर्म्यं सुसुखं कर्तुमव्ययम् ॥२॥

अश्रद्दधानाः पुरुषा धर्मस्यास्य परन्तप ।

अप्राप्य मां निवर्तन्ते मृत्युसंसारवर्त्मनि ॥३॥

मया ततमिदं सर्वं जगदव्यक्तमूर्तिना ।

मत्स्थानि सर्वभूतानि न चाहं तेष्ववस्थितः ॥४॥

न च मत्स्थानि भूतानि पश्य मे योगमैश्वरम् ।

भूतभृन्न च भूतस्थो ममात्मा भूतभावनः ॥५॥

ਯਥਾਕਾਸ਼ਸ੍ਥਿਤੋ ਨਿਤ੍ਯੰ ਵਾਯੁਃ ਸਰ੍ਵਤ੍ਰਗੋ ਮਹਾਨ੍ ।
ਤਥਾ ਸਰ੍ਵਾਣਿ ਭੂਤਾਨਿ ਮਤ੍ਸ੍ਥਾਨੀਤ੍ਯੁਪਧਾਰਯ ॥੬॥

ਸਰ੍ਵਭੂਤਾਨਿ ਕੌਨ੍ਤੇਯ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤਿੰ ਯਾਨ੍ਤਿ ਮਾਮਿਕਾਮ੍ ।
ਕਲ੍ਪਕ੍ਸ਼ਯੇ ਪੁਨਸ੍ਤਾਨਿ ਕਲ੍ਪਾਦੌ ਵਿਸ੍ਰਿਜਾਮ੍ਯਹਮ੍ ॥੭॥

ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤਿੰ ਸ੍ਵਾਮਵਸ਼੍ਟਭ੍ਯ ਵਿਸ੍ਰਿਜਾਮਿ ਪੁਨਃ ਪੁਨਃ ।
ਭੂਤਗ੍ਰਾਮਮਿਮੰ ਕ੍ਰਿਤ੍ਸ੍ਨਮਵਸ਼ੰ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤੇਰ੍ਵਸ਼ਾਤ੍ ॥੮॥

ਨ ਚ ਮਾਂ ਤਾਨਿ ਕਰ੍ਮਾਣਿ ਨਿਬਧ੍ਨਨ੍ਤਿ ਧਨੰਜਯ ।
ਉਦਾਸੀਨਵਦਾਸੀਨਮਸਕ੍ਤੰ ਤੇਸ਼ੁ ਕਰ੍ਮਸੁ ॥੯॥

ਮਯਾਧ੍ਯਕ੍ਸ਼ੇਣ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤਿਃ ਸੂਯਤੇ ਸਚਰਾਚਰਮ੍ ।
ਹੇਤੁਨਾਨੇਨ ਕੌਨ੍ਤੇਯ ਜਗਦ੍ਵਿਪਰਿਵਰ੍ਤਤੇ ॥੧੦॥

ਅਵਜਾਨਨ੍ਤਿ ਮਾਂ ਮੂਢਾ ਮਾਨੁਸ਼ੀਂ ਤਨੁਮਾਸ਼੍ਰਿਤਮ੍ ।
ਪਰੰ ਭਾਵਮਜਾਨਨ੍ਤੋ ਮਮ ਭੂਤਮਹੇਸ਼੍ਵਰਮ੍ ॥੧੧॥

ਮੋਘਾਸ਼ਾ ਮੋਘਕਰ੍ਮਾਣੋ ਮੋਘਜ੍ਞਾਨਾ ਵਿਚੇਤਸਃ ।
ਰਾਕ੍ਸ਼ਸੀਮਾਸੁਰੀਂ ਚੈਵ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤਿੰ ਮੋਹਿਨੀਂ ਸ਼੍ਰਿਤਾਃ ॥੧੨॥
ਮਹਾਤ੍ਮਾਨਸ੍ਤੁ ਮਾਂ ਪਾਰ੍ਥ ਦੈਵੀਂ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤਿਮਾਸ਼੍ਰਿਤਾਃ ।
ਭਜਨ੍ਤ੍ਯਨਨ੍ਯਮਨਸੋ ਜ੍ਞਾਤ੍ਵਾ ਭੂਤਾਦਿਮਵ੍ਯਯਮ੍ ॥੧੩॥
ਸਤਤੰ ਕੀਰ੍ਤਯਨ੍ਤੋ ਮਾਂ ਯਤਨ੍ਤਸ਼੍ਚ ਦ੍ਰਿੜ੍ਹਵ੍ਰਤਾਃ ।
ਨਮਸ੍ਯਨ੍ਤਸ਼੍ਚ ਮਾਂ ਭਕ੍ਤ੍ਯਾ ਨਿਤ੍ਯਯੁਕ੍ਤਾ ਉਪਾਸਤੇ ॥੧੪॥
ਜ੍ਞਾਨਯਜ੍ਞੇਨ ਚਾਪ੍ਯਨ੍ਯੇ ਯਜਨ੍ਤੋ ਮਾਮੁਪਾਸਤੇ ।
ਏਕਤ੍ਵੇਨ ਪ੍ਰਿਥਕ੍ਤ੍ਵੇਨ ਬਹੁਧਾ ਵਿਸ਼੍ਵਤੋਮੁਖਮ੍ ॥੧੫॥
ਅਹੰ ਕ੍ਰਤੁਰਹੰ ਯਜ੍ਞਃ ਸ੍ਵਧਾਹਮਹਮੌਸ਼ਧਮ੍ ।
ਮਨ੍ਤ੍ਰੋऽਹਮਹਮੇਵਾਜ੍ਯਮਹਮਗ੍ਨਿਰਹੰ ਹੁਤਮ੍ ॥੧੬॥
ਪਿਤਾਹਮਸ੍ਯ ਜਗਤੋ ਮਾਤਾ ਧਾਤਾ ਪਿਤਾਮਹਃ ।
ਵੇਦ੍ਯੰ ਪਵਿਤ੍ਰਮੋਙ੍ਕਾਰ ਰਿਕ੍ ਸਾਮ ਯਜੁਰੇਵ ਚ ॥੧੭॥
ਗਤਿਰ੍ਭਰ੍ਤਾ ਪ੍ਰਭੁਃ ਸਾਕ੍ਸ਼ੀ ਨਿਵਾਸਃ ਸ਼ਰਣੰ ਸੁਹ੍ਰਿਤ੍ ।
ਪ੍ਰਭਵਃ ਪ੍ਰਲਯਃ ਸ੍ਥਾਨੰ ਨਿਧਾਨੰ ਬੀਜਮਵ੍ਯਯਮ੍ ॥੧੮॥

तपास्थसतं वर्त्म निगल्लस्तुस्त्वमसि ।

स्रसतं सौर सहस्तु सामसस्तातसलन ॥०८॥

इरिष्टः सां सैसपाः प्रतपाप

पस्तुरिस्तूरा स्तजति पूस्तूपत्तु ।

तं पश्यमामान्ह सुरेनूलेक

ससत्तु तिरा स्तिरि स्वरतैगाना ॥९०॥

तं तं तुत्तीरा स्वस्त्जलेकं रिसालं

त्तील पणू सत्तूलेकं रिसत्ति ।

एवं इयीणस्तनपूपत्ता गतागतं

कासकासा लतत्तु ॥१०॥

स्ननस्तितुपत्तु सां रा स्तनाः पस्तपासत ।

तपां नित्तिपत्ताना पोग त्तसं रसस्तसौ ॥११॥

ਯੇ ਪ੍ਯਨ੍ਯਦੇਵਤਾ ਭਕ੍ਤਾ ਯਜਨ੍ਤੇ ਸ਼੍ਰਦ੍ਧਯਾਨ੍ਵਿਤਾਃ ।
ਤੇ ਪਿ ਮਾਮੇਵ ਕੌਨ੍ਤੇਯ ਯਜਨ੍ਤ੍ਯਵਿਧਿਪੂਰ੍ਵਕਮ੍ ॥੨੩॥

ਅਹੰ ਹਿ ਸਰ੍ਵਯਜ੍ਞਾਨਾਂ ਭੋਕ੍ਤਾ ਚ ਪ੍ਰਭੁਰੇਵ ਚ ।
ਨ ਤੁ ਮਾਮਭਿਜਾਨਨ੍ਤਿ ਤਤ੍ਤ੍ਵੇਨਾਤਸ਼੍ਚ੍ਯਵਨ੍ਤਿ ਤੇ ॥੨੪॥

ਯਾਨ੍ਤਿ ਦੇਵਵ੍ਰਤਾ ਦੇਵਾਨ੍ ਪਿਤ੍ਰੂਨ੍ ਯਾਨ੍ਤਿ ਪਿਤ੍ਰੁਵ੍ਰਤਾਃ ।
ਭੂਤਾਨਿ ਯਾਨ੍ਤਿ ਭੂਤੇਜ੍ਯਾ ਯਾਨ੍ਤਿ ਮਦ੍ਯਾਜਿਨੋ ਪਿ ਮਾਮ੍ ॥੨੫॥

ਪਤ੍ਰੰ ਪੁਸ਼੍ਪੰ ਫਲੰ ਤੋਯੰ ਯੋ ਮੇ ਭਕ੍ਤ੍ਯਾ ਪ੍ਰਯਚ੍ਛਤਿ ।
ਤਦਹੰ ਭਕ੍ਤ੍ਯੁਪਹ੍ਰਿਤਮਸ਼੍ਨਾਮਿ ਪ੍ਰਯਤਾਤ੍ਮਨਃ ॥੨੬॥

ਯਤ੍ਕਰੋਸ਼ਿ ਯਦਸ਼੍ਨਾਸਿ ਯਜ੍ਜੁਹੋਸ਼ਿ ਦਦਾਸਿ ਯਤ੍ ।
ਯਤ੍ਤਪਸ੍ਯਸਿ ਕੌਨ੍ਤੇਯ ਤਤ੍ਕੁਰੁਸ਼੍ਵ ਮਦਰ੍ਪਣਮ੍ ॥੨੭॥

ਸ਼ੁਭਾਸ਼ੁਭਫਲੈਰੇਵੰ ਮੋਕ੍ਸ਼੍ਯਸੇ ਕਰ੍ਮਬਨ੍ਧਨੈਃ ।
ਸੰਨ੍ਯਾਸਯੋਗਯੁਕ੍ਤਾਤ੍ਮਾ ਵਿਮੁਕ੍ਤੋ ਮਾਮੁਪੈਸ਼੍ਯਸਿ ॥੨੮॥

ਸਮੋऽਹੰ ਸਰ੍ਵਭੂਤੇਖੁ ਨ ਮੇ ਦ੍ਵੇਖ੍ਯੋऽਸ੍ਤਿ ਨ ਪ੍ਰਿਯਃ ।
ਯੇ ਭਜਨ੍ਤਿ ਤੁ ਮਾਂ ਭਕ੍ਤ੍ਯਾ ਮਯਿ ਤੇ ਤੇਖੁ ਚਾਪ੍ਯਹਮ੍ ॥੨੯॥
ਅਪਿ ਚੇਤ੍ਸੁਦੁਰਾਚਾਰੋ ਭਜਤੇ ਮਾਮਨਨ੍ਯਭਾਕ੍ ।
ਸਾਧੁਰੇਵ ਸ ਮਨ੍ਤਵ੍ਯਃ ਸਮ੍ਯਗ੍ਵ੍ਯਵਸਿਤੋ ਹਿ ਸਃ ॥੩੦॥
ਕ੍ਸ਼ਿਪ੍ਰੰ ਭਵਤਿ ਧਰ੍ਮਾਤ੍ਮਾ ਸ਼ਸ਼੍ਵੱਛਾਨ੍ਤਿੰ ਨਿਗੱਛਤਿ ।
ਕੌਨ੍ਤੇਯ ਪ੍ਰਤਿਜਾਨੀਹਿ ਨ ਮੇ ਭਕ੍ਤਃ ਪ੍ਰਣਸ਼੍ਯਤਿ ॥੩੧॥
ਮਾਂ ਹਿ ਪਾਰ੍ਥ ਵ੍ਯਪਾਸ਼੍ਰਿਤ੍ਯ ਯੇऽਪਿ ਸ੍ਯੁਃ ਪਾਪਯੋਨਯਃ ।
ਸ੍ਤ੍ਰਿਯੋ ਵੈਸ਼੍ਯਾਸ੍ਤਥਾ ਸ਼ੂਦ੍ਰਾਸ੍ਤੇऽਪਿ ਯਾਨ੍ਤਿ ਪਰਾਂ ਗਤਿਮ੍ ॥੩੨॥
ਕਿੰ ਪੁਨਰ੍ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਃ ਪੁਣ੍ਯਾ ਭਕ੍ਤਾ ਰਾਜਰ੍ਸ਼ਯਸ੍ਤਥਾ ।
ਅਨਿਤ੍ਯਮਸੁਖੰ ਲੋਕਮਿਮੰ ਪ੍ਰਾਪ੍ਯ ਭਜਸ੍ਵ ਮਾਮ੍ ॥੩੩॥
ਮਨ੍ਮਨਾ ਭਵ ਮਦ੍ਭਕ੍ਤੋ ਮਦ੍ਯਾਜੀ ਮਾਂ ਨਮਸ੍ਕੁਰੁ ।
ਮਾਮੇਵੈਸ਼੍ਯਸਿ ਯੁਕ੍ਤ੍ਵੈਵਮਾਤ੍ਮਾਨੰ ਮਤ੍ਪਰਾਯਣਃ ॥੩੪॥

(ਨਵਮੋऽਧ੍ਯਾਯਃ ਸਮਾਪ੍ਤਃ)

ਦਸਮੋऽਧ੍ਯਾਯਃ

ਸ਼੍ਰੀਭਗਵਾਨੁਵਾਚ

ਭੂਯ ਏਵ ਮਹਾਬਾਹੋ ਸ਼੍ਰਿਣੁ ਮੇ ਪਰਮੰ ਵਚਃ ।
ਯੱਤੇऽਹੰ ਪ੍ਰੀਯਮਾਣਾਯ ਵਕ੍ਸ਼੍ਯਾਮਿ ਹਿਤਕਾਮ੍ਯਯਾ ॥੧॥
ਨ ਮੇ ਵਿਦੁਃ ਸੁਰਗਣਾਃ ਪ੍ਰਭਵੰ ਨ ਮਹਰ੍ਸ਼ਯਃ ।
ਅਹਮਾਦਿਰ੍ਹਿ ਦੇਵਾਨਾਂ ਮਹਰ੍ਸ਼ੀਣਾਂ ਚ ਸਰ੍ਵਸ਼ਃ ॥੨॥
ਯੋ ਮਾਮਜਮਨਾਦਿੰ ਚ ਵੇੱਤਿ ਲੋਕਮਹੇਸ਼੍ਵਰਮ੍ ।
ਅਸੰਮੂਢਃ ਸ ਮਰ੍ਤ੍ਯੇਸ਼ੁ ਸਰ੍ਵਪਾਪੈਃ ਪ੍ਰਮੁਚ੍ਯਤੇ ॥੩॥
ਬੁੱਧਿਰ੍ਜ੍ਞਾਨਮਸੰਮੋਹਃ ਕ੍ਸ਼ਮਾ ਸਤ੍ਯੰ ਦਮਃ ਸ਼ਮਃ ।
ਸੁਖੰ ਦੁਃਖੰ ਭਵੋऽਭਾਵੋ ਭਯੰ ਚਾਭਯਮੇਵ ਚ ॥੪॥
ਅਹਿੰਸਾ ਸਮਤਾ ਤੁਸ਼੍ਟਿਸ੍ਤਪੋ ਦਾਨੰ ਯਸ਼ੋऽਯਸ਼ਃ
ਭਵੰਤਿ ਭਾਵਾ ਭੂਤਾਨਾਂ ਮੱਤ ਏਵ ਪ੍ਰਿਥਗ੍ਵਿਧਾਃ ॥੫॥

ਮਹਰ੍ਸ਼ਯਃ ਸਪ੍ਤ ਪੂਰ੍ਵੇ ਚਤ੍ਵਾਰੋ ਮਨਵਸ੍ਤਥਾ ।
ਮਦ੍ਭਾਵਾ ਮਾਨਸਾ ਜਾਤਾ ਯੇਸ਼ਾਂ ਲੋਕ ਇਮਾਃ ਪ੍ਰਜਾਃ ॥੧॥

ਏਤਾਂ ਵਿਭੂਤਿੰ ਯੋਗੰ ਚ ਮਮ ਯੋ ਵੇਤ੍ਤਿ ਤਤ੍ਤ੍ਵਤਃ
ਸੋऽਵਿਕਮ੍ਪੇਨ ਯੋਗੇਨ ਯੁਜ੍ਯਤੇ ਨਾਤ੍ਰ ਸੰਸ਼ਯਃ ॥੨॥

ਅਹੰ ਸਰ੍ਵਸ੍ਯ ਪ੍ਰਭਵੋ ਮੱਤਃ ਸਰ੍ਵੰ ਪ੍ਰਵਰ੍ਤਤੇ ।
ਇਤਿ ਮਤ੍ਵਾ ਭਜਨ੍ਤੇ ਮਾਂ ਬੁਧਾ ਭਾਵਸਮਨ੍ਵਿਤਾਃ ॥੩॥

ਮੱਚਿੱਤਾ ਮਦ੍ਗਤਪ੍ਰਾਣਾ ਬੋਧਯਨ੍ਤਃ ਪਰਸ੍ਪਰਮ੍ ।
ਕਥਯਨ੍ਤਸ਼੍ਚ ਮਾਂ ਨਿਤ੍ਯੰ ਤੁਸ਼੍ਯਨ੍ਤਿ ਚ ਰਮਨ੍ਤਿ ਚ ॥੪॥

ਤੇਸ਼ਾਂ ਸਤਤਯੁਕ੍ਤਾਨਾਂ ਭਜਤਾਂ ਪ੍ਰੀਤਿਪੂਰ੍ਵਕਮ੍ ।
ਦਦਾਮਿ ਬੁਦ੍ਧਿਯੋਗੰ ਤੰ ਯੇਨ ਮਾਮੁਪਯਾਨ੍ਤਿ ਤੇ ॥੧੦॥

ਤੇਸ਼ਾਮੇਵਾਨੁਕਮ੍ਪਾਰ੍ਥਮਹਮਜ੍ਞਾਨਜੰ ਤਮਃ
ਨਾਸ਼ਯਾਮ੍ਯਾਤ੍ਮਭਾਵਸ੍ਥੋ ਜ੍ਞਾਨਦੀਪੇਨ ਭਾਸ੍ਵਤਾ ॥੧੧॥

𑆃𑆫𑇀𑆘𑆶𑆤 𑆇𑆮𑆳𑆖𑆂

𑆥𑆫𑆁 𑆧𑇀𑆫𑆲𑇀𑆩 𑆥𑆫𑆁 𑆣𑆳𑆩 𑆥𑆮𑆴𑆠𑇀𑆫𑆁 𑆥𑆫𑆩𑆁 𑆨𑆮𑆳𑆤𑇀 𑇅
𑆥𑆶𑆫𑆶𑆰𑆁 𑆯𑆳𑆯𑇀𑆮𑆠𑆁 𑆢𑆴𑆮𑇀𑆪𑆩𑆳𑆢𑆴𑆢𑆼𑆮𑆩𑆘𑆁 𑆮𑆴𑆨𑆶𑆩𑇀 𑇆𑇑𑇒𑇆
𑆄𑆲𑆶𑆱𑇀𑆠𑇀𑆮𑆳𑆩𑆸𑆰𑆪𑆂 𑆱𑆫𑇀𑆮𑆼 𑆢𑆼𑆮𑆫𑇀𑆰𑆴𑆫𑇀𑆤𑆳𑆫𑆢𑆱𑇀𑆠𑆡𑆳 𑇅
𑆃𑆱𑆴𑆠𑆾 𑆢𑆼𑆮𑆬𑆾 𑆮𑇀𑆪𑆳𑆱𑆂 𑆱𑇀𑆮𑆪𑆁 𑆖𑆽𑆮 𑆧𑇀𑆫𑆮𑆵𑆰𑆴 𑆩𑆼 𑇆𑇑𑇓𑇆
𑆱𑆫𑇀𑆮𑆩𑆼𑆠𑆢𑆸𑆠𑆁 𑆩𑆤𑇀𑆪𑆼 𑆪𑆤𑇀𑆩𑆳𑆁 𑆮𑆢𑆱𑆴 𑆑𑆼𑆯𑆮 𑇅
𑆤 𑆲𑆴 𑆠𑆼 𑆨𑆓𑆮𑆤𑇀 𑆮𑇀𑆪𑆑𑇀𑆠𑆴𑆁 𑆮𑆴𑆢𑆶𑆫𑇀𑆢𑆼𑆮𑆳 𑆤 𑆢𑆳𑆤𑆮𑆳𑆂 𑇆𑇑𑇔𑇆
𑆱𑇀𑆮𑆪𑆩𑆼𑆮𑆳𑆠𑇀𑆩𑆤𑆳𑆠𑇀𑆩𑆳𑆤𑆁 𑆮𑆼𑆠𑇀𑆡 𑆠𑇀𑆮𑆁 𑆥𑆶𑆫𑆶𑆰𑆾𑆠𑇀𑆠𑆩 𑇅
𑆨𑆷𑆠𑆨𑆳𑆮𑆤 𑆨𑆷𑆠𑆼𑆯 𑆢𑆼𑆮𑆢𑆼𑆮 𑆘𑆓𑆠𑇀𑆥𑆠𑆼 𑇆𑇑𑇕𑇆
𑆮𑆑𑇀𑆠𑆶𑆩𑆫𑇀𑆲𑆱𑇀𑆪𑆯𑆼𑆰𑆼𑆟 𑆢𑆴𑆮𑇀𑆪𑆳 𑆲𑇀𑆪𑆳𑆠𑇀𑆩𑆮𑆴𑆨𑆷𑆠𑆪𑆂 𑇅
𑆪𑆳𑆨𑆴𑆫𑇀𑆮𑆴𑆨𑆷𑆠𑆴𑆨𑆴𑆫𑇀𑆬𑆾𑆑𑆳𑆤𑆴𑆩𑆳𑆁 𑆱𑇀𑆠𑇀𑆮𑆁 𑆮𑇀𑆪𑆳𑆥𑇀𑆪 𑆠𑆴𑆰𑇀𑆜𑆱𑆴 𑇆𑇑𑇖𑇆
𑆑𑆡𑆁 𑆮𑆴𑆢𑇀𑆪𑆳𑆩𑆲𑆁 𑆪𑆾𑆓𑆴𑆁𑆱𑇀𑆠𑇀𑆮𑆳𑆁 𑆱𑆢𑆳 𑆥𑆫𑆴𑆖𑆴𑆤𑇀𑆠𑆪𑆤𑇀 𑇅

𑆑𑆼𑆰𑆶 𑆑𑆼𑆰𑆶 𑆖 𑆨𑆳𑆮𑆼𑆰𑆶 𑆖𑆴𑆤𑇀𑆠𑇀𑆪𑆾𑇁𑆱𑆴 𑆨𑆓𑆮𑆤𑇀𑆩𑆪𑆳 𑇆𑇑𑇗𑇆

𑆮𑆴𑆱𑇀𑆠𑆫𑆼𑆟𑆳𑆠𑇀𑆩𑆤𑆾 𑆪𑆾𑆓𑆁 𑆮𑆴𑆨𑆷𑆠𑆴𑆁 𑆖 𑆘𑆤𑆳𑆫𑇀𑆢𑆤 𑇅

𑆨𑆷𑆪𑆂 𑆑𑆡𑆪 𑆠𑆸𑆥𑇀𑆠𑆴𑆫𑇀𑆲𑆴 𑆯𑆸𑆟𑇀𑆮𑆠𑆾 𑆤𑆳𑆱𑇀𑆠𑆴 𑆩𑆼𑇁𑆩𑆸𑆠𑆩𑇀 𑇆𑇑𑇘𑇆

𑆯𑇀𑆫𑆵 𑆨𑆓𑆮𑆳𑆤𑆶𑆮𑆳𑆖𑆂

𑆲𑆤𑇀𑆠 𑆠𑆼 𑆑𑆡𑆪𑆴𑆰𑇀𑆪𑆳𑆩𑆴 𑆢𑆴𑆮𑇀𑆪𑆳 𑆲𑇀𑆪𑆳𑆠𑇀𑆩𑆮𑆴𑆨𑆷𑆠𑆪𑆂 𑇅

𑆥𑇀𑆫𑆳𑆣𑆳𑆤𑇀𑆪𑆠𑆂 𑆑𑆶𑆫𑆶𑆯𑇀𑆫𑆼𑆰𑇀𑆜 𑆤𑆳𑆱𑇀𑆠𑇀𑆪𑆤𑇀𑆠𑆼 𑆮𑆴𑆱𑇀𑆠𑆫𑆱𑇀𑆪 𑆩𑆼 𑇆𑇑𑇙𑇆

𑆃𑆲𑆩𑆳𑆠𑇀𑆩𑆳 𑆓𑆶𑆝𑆳𑆑𑆼𑆯 𑆱𑆫𑇀𑆮𑆨𑆷𑆠𑆳𑆯𑆪𑆱𑇀𑆡𑆴𑆠𑆂 𑇅

𑆃𑆲𑆩𑆳𑆢𑆴𑆯𑇀𑆖 𑆩𑆣𑇀𑆪𑆁 𑆖 𑆨𑆷𑆠𑆳𑆤𑆳𑆩𑆤𑇀𑆠 𑆍𑆮 𑆖 𑇆𑇒𑇐𑇆

𑆄𑆢𑆴𑆠𑇀𑆪𑆳𑆤𑆳𑆩𑆲𑆁 𑆮𑆴𑆰𑇀𑆟𑆶 𑆘𑇀𑆪𑆾𑆠𑆴𑆰𑆳𑆁 𑆫𑆮𑆴𑆫𑆁𑆯𑆶𑆩𑆳𑆤𑇀 𑇅

𑆩𑆫𑆵𑆖𑆴𑆫𑇀𑆩𑆫𑆶𑆠𑆳𑆩𑆱𑇀𑆩𑆴 𑆤𑆑𑇀𑆰𑆠𑇀𑆫𑆳𑆟𑆳𑆩𑆲𑆁 𑆯𑆯𑆵 𑇆𑇒𑇑𑇆

𑆮𑆼𑆢𑆳𑆤𑆳𑆁 𑆱𑆳𑆩𑆮𑆼𑆢𑆾𑇁𑆱𑇀𑆩𑆴 𑆢𑆼𑆮𑆳𑆤𑆳𑆩𑆱𑇀𑆩𑆴 𑆮𑆳𑆱𑆮𑆂 𑇅

𑆅𑆤𑇀𑆢𑇀𑆫𑆴𑆪𑆳𑆟𑆳𑆁 𑆩𑆤𑆯𑇀𑆖𑆳𑆱𑇀𑆩𑆴 𑆨𑆷𑆠𑆳𑆤𑆳𑆩𑆱𑇀𑆩𑆴 𑆖𑆼𑆠𑆤𑆳 𑇆𑇒𑇒𑇆

मङ्गलं मङ्कसुम्मि वित्तोमे पकुमकुमओ ।
वमनां पावकसुम्मि मेरुः सिपवि[illegible]मङओ ॥१३॥
पुरेणओ म मुणुं मं विद्धु पाकु कडमुडिओ ।
मेनानीनाइं सुकुः मरमाम्मि मागरः ॥१४॥
मङद्धीलं उजगरडं गिरम सुमुकमकुमओ ।
घड्डनां लपयल्लेम्मि सुवरलं डिमालघः ॥१५॥
मसुकुः मचवकुलं मवधीलं म नारमः ।
गजुचालं मिइरघ मिद्धनां कपिले मुनिः ॥१६॥
उसुंः मुवममस्वान विद्धु मामओसुवओ ।
गावडं गलजुलं नगलं म नाम्मिपओ ॥१७॥
सुघणनाभङं वलं उनुनाभम्मि कामएको ।
पुलनसुम्मि कङ्कः मयालओम्मि वासकिः ॥१८॥

ਅਨੰਤਸ਼੍ਚਾਸ੍ਮਿ ਨਾਗਾਨਾਂ ਵਰੁਣੋ ਯਾਦਸਾਮਹਮ੍ ।
ਪਿਤ੍ਰੂਣਾਮਰ੍ਯਮਾ ਚਾਸ੍ਮਿ ਯਮਃ ਸੰਯਮਤਾਮਹਮ੍ ॥੨੯॥
ਪ੍ਰਹ੍ਲਾਦਸ਼੍ਚਾਸ੍ਮਿ ਦੈਤ੍ਯਾਨਾਂ ਕਾਲਃ ਕਲਯਤਾਮਹਮ੍ ।
ਮ੍ਰਿਗਾਣਾਂ ਚ ਮ੍ਰਿਗੇਨ੍ਦ੍ਰੋऽਹੰ ਵੈਨਤੇਯਸ਼੍ਚ ਪਕ੍ਸ਼ਿਣਾਮ੍ ॥੩੦॥
ਪਵਨਃ ਪਵਤਾਮਸ੍ਮਿ ਰਾਮਃ ਸ਼ਸ੍ਤ੍ਰਭ੍ਰਿਤਾਮਹਮ੍ ।
ਝਸ਼ਾਣਾਂ ਮਕਰਸ਼੍ਚਾਸ੍ਮਿ ਸ੍ਰੋਤਸਾਮਸ੍ਮਿ ਜਾਹ੍ਨਵੀ ॥੩੧॥
ਸਰ੍ਗਾਣਾਮਾਦਿਰਨ੍ਤਸ਼੍ਚ ਮਧ੍ਯੰ ਚੈਵਾਹਮਰ੍ਜੁਨ ।
ਅਧ੍ਯਾਤ੍ਮਵਿਦ੍ਯਾ ਵਿਦ੍ਯਾਨਾਂ ਵਾਦਃ ਪ੍ਰਵਦਤਾਮਹਮ੍ ॥੩੨॥
ਅਕ੍ਸ਼ਰਾਣਾਮਕਾਰੋऽਸ੍ਮਿ ਦ੍ਵਨ੍ਦ੍ਵਃ ਸਾਮਾਸਿਕਸ੍ਯ ਚ ।
ਅਹਮੇਵਾਕ੍ਸ਼ਯਃ ਕਾਲੋ ਧਾਤਾऽਹੰ ਵਿਸ਼੍ਵਤੋਮੁਖਃ ॥੩੩॥
ਮ੍ਰਿਤ੍ਯੁਃ ਸਰ੍ਵਹਰਸ਼੍ਚਾਹਮੁਦ੍ਭਵਸ਼੍ਚ ਭਵਿਸ਼੍ਯਤਾਮ੍ ।
ਕੀਰ੍ਤਿਃ ਸ਼੍ਰੀਰ੍ਵਾਕ੍ਚ ਨਾਰੀਣਾਂ ਸ੍ਮ੍ਰਿਤਿਰ੍ਮੇਧਾ ਧ੍ਰਿਤਿਃ ਕ੍ਸ਼ਮਾ ॥੩੪॥

𑆥𑆸𑆰𑆞𑇀𑆯𑆳𑆧 𑆞𑆟𑆳 𑆯𑆳𑆧𑇀𑆢𑆳𑆁 𑆑𑆳𑆨𑆞𑇀𑆩𑆵 𑆕𑆢𑇀𑆠𑆯𑆳𑆧𑆰𑆧𑇀 𑇅
𑆧𑆳𑆯𑆳𑆢𑆳𑆁 𑆧𑆳𑆩𑇀𑆑𑆭𑆵𑆩𑇀𑆮𑆾𑇁𑆰𑆧𑆸𑆞𑆷𑆢𑆳𑆁 𑆏𑆶𑆯𑆶𑆧𑆳𑆏𑆩𑆂 𑇆𑇓𑇕𑇆
𑆠𑇀𑆨𑆷𑆞𑆁 𑆕𑆪𑆨𑆞𑆳𑆧𑆯𑇀𑆧𑆴 𑆞𑆼𑆖𑆯𑇀𑆞𑆼𑆖𑆯𑇀𑆬𑆴𑆢𑆳𑆧𑆰𑆧𑇀 𑇅
𑆖𑆨𑆾𑇁𑆯𑇀𑆧𑆴 𑆬𑇀𑆨𑆬𑆯𑆳𑆨𑆾𑇁𑆯𑇀𑆧𑆴 𑆯𑆞𑇀𑆞𑇀𑆬𑆁 𑆯𑆞𑇀𑆞𑇀𑆬𑆬𑆞𑆳𑆧𑆰𑆧𑇀 𑇆𑇓𑇖𑇆
𑆬𑆸𑆮𑇀𑆝𑆵𑆢𑆳𑆁 𑆬𑆳𑆯𑆶𑆠𑆼𑆬𑆾𑇁𑆯𑇀𑆧𑆴 𑆣𑆳𑆝𑇀𑆛𑆬𑆳𑆢𑆳𑆁 𑆡𑆢𑆘𑇀𑆖𑆨𑆂 𑇅
𑆧𑆶𑆢𑆵𑆢𑆳𑆧𑆣𑇀𑆨𑆰𑆁 𑆬𑇀𑆨𑆳𑆯𑆂 𑆏𑆬𑆵𑆢𑆳𑆧𑆶𑆭𑆢𑆳 𑆏𑆬𑆴𑆂 𑇆𑇓𑇗𑇆
𑆠𑆝𑇀𑆛𑆾 𑆠𑆧𑆨𑆞𑆳𑆧𑆯𑇀𑆧𑆴 𑆢𑆵𑆞𑆴𑆩𑆯𑇀𑆧𑆴 𑆖𑆴𑆑𑆵𑆮𑆞𑆳𑆧𑇀 𑇅
𑆧𑆿𑆢𑆁 𑆔𑆽𑆬𑆳𑆯𑇀𑆧𑆴 𑆑𑆶𑆰𑇀𑆨𑆳𑆢𑆳𑆁 𑆖𑇀𑆘𑆳𑆢𑆁 𑆖𑇀𑆘𑆳𑆢𑆬𑆞𑆳𑆧𑆰𑆧𑇀 𑇆𑇓𑇘𑇆
𑆨𑆔𑇀𑆔𑆳𑆣𑆴 𑆯𑆩𑇀𑆬𑆦𑆷𑆞𑆳𑆢𑆳𑆁 𑆥𑆵𑆖𑆁 𑆞𑆠𑆰𑆧𑆩𑇀𑆖𑆶𑆢 𑇅
𑆢 𑆞𑆠𑆯𑇀𑆞𑆴 𑆬𑆴𑆢𑆳 𑆨𑆞𑇀𑆯𑇀𑆨𑆳𑆢𑇀𑆧𑆨𑆳 𑆦𑆷𑆞𑆁 𑆔𑆩𑆳𑆔𑆩𑆧𑇀 𑇆𑇓𑇙𑇆
𑆢𑆳𑆢𑇀𑆞𑆾𑇁𑆯𑇀𑆞𑆴 𑆧𑆧 𑆠𑆴𑆬𑇀𑆨𑆳𑆢𑆳𑆁 𑆬𑆴𑆦𑆷𑆞𑆵𑆢𑆳𑆁 𑆣𑆩𑆢𑇀𑆞𑆣 𑇅
𑆋𑆮 𑆞𑆷𑆠𑇀𑆠𑆼𑆭𑆞𑆂 𑆣𑇀𑆩𑆾𑆏𑇀𑆞𑆾 𑆬𑆴𑆦𑆷𑆞𑆼𑆩𑇀𑆬𑆴𑆯𑇀𑆞𑆩𑆾 𑆧𑆨𑆳 𑇆𑇔𑇐𑇆

ਯਦ੍ਯਦ੍ਵਿਭੂਤਿਮਤ੍ਸਤ੍ਵੰ ਸ੍ਰੀਮਦੂਰ੍ਜਿਤਮੇਵ ਵਾ ।
ਤਤ੍ਤਦੇਵਾਵਗਚ੍ਛ ਤ੍ਵੰ ਮਮ ਤੇਜੋਂਸਸੰਭਵਮ੍ ॥੪੦॥
ਅਥਵਾ ਬਹੁਨੈਤੇਨ ਕਿੰ ਜ੍ਞਾਤੇਨ ਤਵਾਰ੍ਜੁਨ ।
ਵਿਸ਼੍ਟਭ੍ਯਾਹਮਿਦੰ ਕ੍ਰਿਤ੍ਸ੍ਨਮੇਕਾਂਸੇਨ ਸ੍ਥਿਤੋ ਜਗਤ੍ ॥੪੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀਮਦ੍ਭਗਵਦ੍
ਗੀਤਾਸੂਪਨਿਸ਼ਤ੍ਸੁ ਬ੍ਰਹ੍ਮਵਿਦ੍ਯਾਯਾਂ
ਯੋਗਸ਼ਾਸ੍ਤ੍ਰੇ ਸ੍ਰੀਕ੍ਰਿਸ਼੍ਣਾਰ੍ਜੁਨ ਸੰਵਾਦੇ
ਵਿਭੂਤਿਯੋਗੋ ਨਾਮ

ਦਸ਼ਮੋऽਧ੍ਯਾਯਃ

ਏਕਾਦਸ਼ੋऽਧ੍ਯਾਯਃ

ਅਰ੍ਜੁਨ ਉਵਾਚ

ਮਦਨੁਗ੍ਰਹਾਯ ਪਰਮੰ ਗੁਹ੍ਯਮਧ੍ਯਾਤ੍ਮਸੰਗ੍ਯਿਤਮ੍ ।
ਯੱਤ੍ਵਯੋਕ੍ਤੰ ਵਚਸ੍ਤੇਨ ਮੋਹੋऽਯੰ ਵਿਗਤੋ ਮਮ ॥੧॥
ਭਵਾਪ੍ਯਯੌ ਹਿ ਭੂਤਾਨਾਂ ਸ਼੍ਰੁਤੌ ਵਿਸ੍ਤਰਸ਼ੋ ਮਯਾ ।
ਤ੍ਵੱਤਃ ਕਮਲਪਤ੍ਰਾਕ੍ਸ਼ ਮਾਹਾਤ੍ਮ੍ਯਮਪਿ ਚਾਵ੍ਯਯਮ੍ ॥੨॥

ਏਵਮੇਤਦ੍ਯਥਾੱਥ ਤ੍ਵਮਾਤ੍ਮਾਨੰ ਪਰਮੇਸ਼੍ਵਰ ।
ਦ੍ਰਸ਼੍ਟੁਮਿੱਛਾਮਿ ਤੇ ਰੂਪਮੈਸ਼੍ਵਰੰ ਪੁਰੁਸ਼ੋੱਤਮ ॥੩॥
ਮਨ੍ਯਸੇ ਯਦਿ ਤੱਛੱਕ੍ਯੰ ਮਯਾ ਦ੍ਰਸ਼੍ਟੁਮਿਤਿ ਪ੍ਰਭੋ ।
ਯੋਗੇਸ਼੍ਵਰ ਤਤੋ ਮੇ ਤ੍ਵੰ ਦਰ੍ਸ਼ਯਾੱਤ੍ਮਾਨਮਵ੍ਯਯਮ੍ ॥੪॥

ਸ਼੍ਰੀ ਭਗਵਾਨੁਵਾਚ

[illegible] |

[illegible] ||[illegible]||

[illegible] |

[illegible] ||[illegible]||

[illegible] |

[illegible] ||[illegible]||

[illegible] |

[illegible] ||[illegible]||

[illegible]

[illegible] |

[illegible] ||[illegible]||

[illegible] |

ਸ੍ਰਨੇਕਸਿ ਭ੍ਰਾਤਰਲਂ ਸਿਭ੍ਰਾਨੇਕੈਸ੍ਰਤਾਯੁਧਸੋ ||੦੦||

ਸਿਭ੍ਰਸਾਲ੍ਰਾਸ੍ਰਗਧਂ ਸਿਭ੍ਰਗਙਲੇਪਨਸੋ |

ਸ੍ਰਵਾ ਸ੍ਰਵ੍ਰਯਂ ਸਿਵਸਨਤ੍ਤੰ ਵਿਸ੍ਰਤੈਸ੍ਰਾਧਸੋ ||੦੦||

ਸਿਵਿ ਸਦਸਤਸ੍ਰਸ੍ਰ ਤਵੈਸ੍ਰਗਧਸਤ੍ਰਿਤਾ |

ਯਸਿ ਤਾਃ ਸਸਸੀ ਸਾ ਸ੍ਰਾਸਿਤਸਸ੍ਰਸ੍ਰ ਸਙ੍ਰਨਃ ||੦੪||

ਤਤ੍ਰੈਕਸ੍ਥੰ ਜਗਤ੍ਕ੍ਰਤ੍ਸ੍ਨੰ ਪ੍ਰਵਿਭਕ੍ਤਸਨੇਕਧਾ |

ਸਪਸ੍ਯਦ੍ਦੇਵਦੇਵਸ੍ਯ ਸਰੀਰੇ ਪਾਣ੍ਡਵਸ੍ਤਦਾ ||੦੩||

ਤਤਃ ਸਵਿਸ੍ਮਯਾਵਿਸ਼੍ਟੋ ਹ੍ਰਸ਼੍ਟਰੋਸਾ ਧਨਞ੍ਜਯਃ |

ਪ੍ਰਣਸ੍ਯ ਸਿਰਸਾ ਦੇਵੰ ਕ੍ਰਤਾਞ੍ਜਲਿਰਭਾਸ਼ਤ ||੦੪||

ਸ੍ਰਜੁਨ ਉਵਾਚ:

ਪਸ਼੍ਯਾਸਿ ਦੇਵਾਂਸ੍ਤਵ ਦੇਵ ਦੇਹੇ ਸਰ੍ਵਾਂਸ੍ਤਥਾ ਭੂਤਵਿਸ਼ੇਸ਼ਸਙ੍ਘਾਨ੍ |

ਬ੍ਰਹ੍ਮਾਣਮੀਸ਼ੰ ਕਮਲਾਸਨਸ੍ਥਮ੍ਰਿਸ਼ੀਂਸ਼੍ਚ ਸਰ੍ਵਾਨੁਰਗਾਂਸ਼੍ਚ ਦਿਵ੍ਯਾਨ੍ ||੦੫||

ਕਿਰੀਟਿਨੰ ਗਦਿਨੰ ਚਕ੍ਰਿਣੰ ਚ
ਤੇਜੋਰਾਸ਼ਿੰ ਸਰ੍ਵਤੋ ਦੀਪ੍ਤਿਮਨ੍ਤਮ੍ ।

ਪਸ਼੍ਯਾਮਿ ਤ੍ਵਾਂ ਦੁਰ੍ਨਿਰੀਕ੍ਸ਼੍ਯੰ ਸਮਨ੍ਤਾਦ੍
ਦੀਪ੍ਤਾਨਲਾਰ੍ਕਦ੍ਯੁਤਿਮਪ੍ਰਮੇਯਮ੍ ॥੧੭॥

ਅਨੇਕਬਾਹੂਦਰਵਕ੍ਤ੍ਰਨੇਤ੍ਰੰ ਪਸ਼੍ਯਾਮਿ ਤ੍ਵਾਂ ਸਰ੍ਵਤੋऽਨਨ੍ਤਰੂਪਮ੍ ।

ਨਾਨ੍ਤੰ ਨ ਮਧ੍ਯੰ ਨ ਪੁਨਸ੍ਤਵਾਦਿੰ ਪਸ਼੍ਯਾਮਿ ਵਿਸ਼੍ਵੇਸ਼੍ਵਰ ਵਿਸ਼੍ਵਰੂਪ ॥੧੬॥

ਤ੍ਵਮਕ੍ਸ਼ਰੰ ਪਰਮੰ ਵੇਦਿਤਵ੍ਯੰ ਤ੍ਵਮਸ੍ਯ ਵਿਸ਼੍ਵਸ੍ਯ ਪਰੰ ਨਿਧਾਨਮ੍ ।

ਤ੍ਵਮਵ੍ਯਯਃ ਸ਼ਾਸ਼੍ਵਤਧਰ੍ਮਗੋਪ੍ਤਾ ਸਨਾਤਨਸ੍ਤ੍ਵੰ ਪੁਰੁਸ਼ੋ ਮਤੋ ਮੇ ॥੧੮॥

ਅਨਾਦਿਮਧ੍ਯਾਨ੍ਤਮਨਨ੍ਤਵੀਰ੍ਯਮਨਨ੍ਤਬਾਹੁੰ ਸ਼ਸ਼ਿਸੂਰ੍ਯਨੇਤ੍ਰਮ੍ ।

ਪਸ਼੍ਯਾਮਿ ਤ੍ਵਾਂ ਦੀਪ੍ਤਹੁਤਾਸ਼ਵਕ੍ਤ੍ਰੰ ਸ੍ਵਤੇਜਸਾ ਵਿਸ਼੍ਵਮਿਦੰ ਤਪਨ੍ਤਮ੍ ॥੧੯॥

ਦ੍ਯਾਵਾਪ੍ਰਿਥਿਵ੍ਯੋਰਿਦਮਨ੍ਤਰੰ ਹਿ ਵ੍ਯਾਪ੍ਤੰ ਤ੍ਵਯੈਕੇਨ ਦਿਸ਼ਸ਼੍ਚ ਸਰ੍ਵਾਃ ।

ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਟ੍ਵਾਦ੍ਭੁਤੰ ਰੂਪਮੁਗ੍ਰੰ ਤਵੇਦੰ ਲੋਕਤ੍ਰਯੰ ਪ੍ਰਵ੍ਯਥਿਤੰ ਮਹਾਤ੍ਮਨ੍ ॥੨੦॥

ਅਮੀ ਹਿ ਤ੍ਵਾਂ ਸੁਰਸਙ੍ਘਾ ਵਿਸ਼ਨ੍ਤਿ ਕੇਚਿਦ੍ਭੀਤਾਃ ਪ੍ਰਾਞ੍ਜਲਯੋ ਗ੍ਰਿਣਨ੍ਤਿ ।

स्वस्तीत्युक्त्वा महर्षिसिद्धसंघाः स्तुवन्ति त्वां स्तुतिभिः पुष्कलाभिः ॥२०॥

रुद्रादित्या वसवो ये च साध्या विश्वेऽश्विनौ मरुतश्चोष्मपाश्च ।

गन्धर्वयक्षासुरसिद्धसंघा वीक्षन्ते त्वां विस्मिताश्चैव सर्वे ॥२२॥

रूपं महत्ते बहुवक्त्रनेत्रं महाबाहो बहुबाहूरुपादम् ।

बहूदरं बहुदंष्ट्राकरालं दृष्ट्वा लोकाः प्रव्यथितास्तथाहम् ॥२३॥

नभःस्पृशं दीप्तमनेकवर्णं व्यात्ताननं दीप्तविशालनेत्रम् ।

दृष्ट्वा हि त्वां प्रव्यथितान्तरात्मा धृतिं न विन्दामि शमं च विष्णो ॥२४॥

दंष्ट्राकरालानि च ते मुखानि दृष्ट्वैव कालानलसन्निभानि ।

दिशो न जाने न लभे च शर्म प्रसीद देवेश जगन्निवास ॥२५॥

अमी च त्वां धृतराष्ट्रस्य पुत्राः सर्वे सहैवावनिपालसंघैः ।

भीष्मो द्रोणः सूतपुत्रस्तथासौ सहास्मदीयैरपि योधमुख्यैः ॥२६

यथा नदीनां बहवोऽम्बुवेगाः समुद्रमेवाभिमुखा द्रवन्ति ।
तथा तवामी नरलोकवीरा विशन्ति वक्त्राण्यभिविज्वलन्ति ॥२६॥
वक्त्राणि ते त्वरमाणा विशन्ति दंष्ट्राकरालानि भयानकानि ।
केचिद्विलग्ना दशनान्तरेषु संदृश्यन्ते चूर्णितैरुत्तमाङ्गैः ॥२७॥
यथा प्रदीप्तं ज्वलनं पतङ्गा विशन्ति नाशाय समृद्धवेगाः ।
तथैव नाशाय विशन्ति लोकास्तवापि वक्त्राणि समृद्धवेगाः ॥२८॥
लेलिह्यसे ग्रसमानः समन्ताल्लोकान्समग्रान्वदनैर्ज्वलद्भिः ।
तेजोभिरापूर्य जगत्समग्रं भासस्तवोग्राः प्रतपन्ति विष्णो ॥३०॥
आख्याहि मे को भवानुग्ररूपो नमोऽस्तु ते देववर प्रसीद ।
विज्ञातुमिच्छामि भवन्तमाद्यं न हि प्रजानामि तव प्रवृत्तिम् ॥३०॥

श्रीभगवानुवाच

कालोऽस्मि लोकक्षयकृत्प्रवृद्धो लोकान्समाहर्तुमिह प्रवृत्तः ।
ऋतेऽपि त्वां न भविष्यन्ति सर्वे येऽवस्थिताः प्रत्यनीकेषु योधाः ॥३२॥

ਤਸ੍ਮਾੱਤ੍ਵਮੁੱਤਿਸ਼੍ਠ ਯਸ਼ੋ ਲਭਸ੍ਵ ਜਿਤ੍ਵਾ ਸ਼ਤ੍ਰੂਨ੍ ਭੁਙ੍ਕ੍ਸ਼੍ਵ ਰਾਜ੍ਯੰ ਸਮ੍ਰਿੱਧਮ੍ ।
ਮਯੈਵੈਤੇ ਨਿਹਤਾਃ ਪੂਰ੍ਵਮੇਵ ਨਿਮਿੱਤਮਾਤ੍ਰੰ ਭਵ ਸਵ੍ਯਸਾਚਿਨ੍ ॥੩੩॥

ਦ੍ਰੋਣੰ ਚ ਭੀਸ਼੍ਮੰ ਚ ਜਯਦ੍ਰਥੰ ਚ ਕਰ੍ਣੰ ਤਥਾਨ੍ਯਾਨਪਿ ਯੋਧਵੀਰਾਨ੍ ।
ਮਯਾ ਹਤਾਂਸ੍ਤ੍ਵੰ ਜਹਿ ਮਾ ਵ੍ਯਥਿਸ਼੍ਠਾ ਯੁਧ੍ਯਸ੍ਵ ਜੇਤਾਸਿ ਰਣੇ ਸਪਤ੍ਨਾਨ੍ ॥੩੪॥

ਸਞ੍ਜਯ ਉਵਾਚ

ਏਤੱਛ੍ਰੁਤ੍ਵਾ ਵਚਨੰ ਕੇਸ਼ਵਸ੍ਯ ਕ੍ਰਿਤਾਞ੍ਜਲਿਰ੍ਵੇਪਮਾਨਃ ਕਿਰੀਟੀ ।
ਨਮਸ੍ਕ੍ਰਿਤ੍ਵਾ ਭੂਯ ਏਵਾਹ ਕ੍ਰਿਸ਼੍ਣੰ ਸਗਦ੍ਗਦੰ ਭੀਤਭੀਤਃ ਪ੍ਰਣਮ੍ਯ ॥੩੫॥

ਅਰ੍ਜੁਨ ਉਵਾਚ

ਸ੍ਥਾਨੇ ਹ੍ਰਿਸ਼ੀਕੇਸ਼ ਤਵ ਪ੍ਰਕੀਰ੍ਤ੍ਯਾ ਜਗਤ੍ਪ੍ਰਹ੍ਰਿਸ਼੍ਯਤ੍ਯਨੁਰਜ੍ਯਤੇ ਚ ।
ਰਕ੍ਸ਼ਾਂਸਿ ਭੀਤਾਨਿ ਦਿਸ਼ੋ ਦ੍ਰਵਨ੍ਤਿ ਸਰ੍ਵੇ ਨਮਸ੍ਯਨ੍ਤਿ ਚ ਸਿੱਧਸੰਘਾਃ ॥੩੬॥

ਕਸ੍ਮਾੱਚ ਤੇ ਨ ਨਮੇਰਨ੍ਮਹਾਤ੍ਮਨ੍ ਗਰੀਯਸੇ ਬ੍ਰਹ੍ਮਣੋऽਪ੍ਯਾਦਿਕਰ੍ਤ੍ਰੇ ।
ਅਨਨ੍ਤ ਦੇਵੇਸ਼ ਜਗੰਨਿਵਾਸ ਤ੍ਵਮਕ੍ਸ਼ਰੰ ਸਦਸੱਤਤ੍ਪਰੰ ਯਤ੍ ॥੩੭॥

त्वमादिदेवः पुरुषः पुराणस्त्वमस्य विश्वस्य परं निधानम् ।
वेत्तासि वेद्यं च परं च धाम त्वया ततं विश्वमनन्तरूप ॥३८॥
वायुर्यमोऽग्निर्वरुणः शशाङ्कः प्रजापतिस्त्वं प्रपितामहश्च ।
नमो नमस्तेऽस्तु सहस्रकृत्वः पुनश्च भूयोऽपि नमो नमस्ते ॥३९॥
नमः पुरस्तादथ पृष्ठतस्ते नमोऽस्तु ते सर्वत एव सर्व ।
अनन्तवीर्यामितविक्रमस्त्वं सर्वं समाप्नोषि ततोऽसि सर्वः ॥४०॥
सखेति मत्वा प्रसभं यदुक्तं हे कृष्ण हे यादव हे सखेति ।
अजानता महिमानं तवेदं मया प्रमादात्प्रणयेन वापि ॥४०॥
यच्चावहासार्थमसत्कृतोऽसि विहारशय्यासनभोजनेषु ।
एकोऽथवाप्यच्युत तत्समक्षं तत्क्षामये त्वामहमप्रमेयम् ॥४१॥
पितासि लोकस्य चराचरस्य त्वमस्य पूज्यश्च गुरुर्गरीयान् ।
न त्वत्समोऽस्त्यभ्यधिकः कुतोऽन्यो लोकत्रयेऽप्यप्रतिमप्रभाव ॥४३॥

तस्मात्प्रणम्य प्रणिधाय कायं प्रसादये त्वामहमीशमीड्यम् ।
पितेव पुत्रस्य सखेव सख्युः प्रियः प्रियायार्हसि देव सोढुम् ॥४४॥
अदृष्टपूर्वं हृषितोऽस्मि दृष्ट्वा भयेन च प्रव्यथितं मनो मे ।
तदेव मे दर्शय देव रूपं प्रसीद देवेश जगन्निवास ॥४५॥
किरीटिनं गदिनं चक्रहस्तमिच्छामि त्वां द्रष्टुमहं तथैव ।
तेनैव रूपेण चतुर्भुजेन सहस्रबाहो भव विश्वमूर्ते ॥४६॥

श्रीभगवानुवाच

मया प्रसन्नेन तवार्जुनेदं रूपं परं दर्शितमात्मयोगात् ।
तेजोमयं विश्वमनन्तमाद्यं यन्मे त्वदन्येन न दृष्टपूर्वम् ॥४७॥
न वेदयज्ञाध्ययनैर्न दानैर्न च क्रियाभिर्न तपोभिरुग्रैः ।
एवंरूपः शक्य अहं नृलोके द्रष्टुं त्वदन्येन कुरुप्रवीर ॥४८॥
मा ते व्यथा मा च विमूढभावो दृष्ट्वा रूपं घोरमीदृङ्ममेदम् ।

ਵ੍ਯਪੇਤਭੀਃ ਪ੍ਰੀਤਮਨਾਃ ਪੁਨਸ੍ਤ੍ਵੰ ਤਦੇਵ ਮੇ ਰੂਪਮਿਦੰ ਪ੍ਰਪਸ਼੍ਯ ॥੪੯॥

ਸੰਜਯ ਉਵਾਚ

ਇਤ੍ਯਰ੍ਜੁਨੰ ਵਾਸੁਦੇਵਸ੍ਤਥੋਕ੍ਤ੍ਵਾ ਸ੍ਵਕੰ ਰੂਪੰ ਦਰ੍ਸ਼ਯਾਮਾਸ ਭੂਯਃ ।
ਆਸ਼੍ਵਾਸਯਾਮਾਸ ਚ ਭੀਤਮੇਨੰ ਭੂਤ੍ਵਾ ਪੁਨਃ ਸੌਮ੍ਯਵਪੁਰ੍ਮਹਾਤ੍ਮਾ ॥੫੦॥

ਅਰ੍ਜੁਨ ਉਵਾਚ

ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਟ੍ਵੇਦੰ ਮਾਨੁਸ਼ੰ ਰੂਪੰ ਤਵ ਸੌਮ੍ਯੰ ਜਨਾਰ੍ਦਨ ।
ਇਦਾਨੀਮਸ੍ਮਿ ਸੰਵ੍ਰਿੱਤਃ ਸਚੇਤਾਃ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤਿੰ ਗਤਃ ॥੫੦॥

ਸ਼੍ਰੀਭਗਵਾਨੁਵਾਚ

ਸੁਦੁਰ੍ਦਰ੍ਸ਼ਮਿਦੰ ਰੂਪੰ ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਟਵਾਨਸਿ ਯਨ੍ਮਮ ।
ਦੇਵਾ ਅਪ੍ਯਸ੍ਯ ਰੂਪਸ੍ਯ ਨਿਤ੍ਯੰ ਦਰ੍ਸ਼ਨਕਾਙ੍ਕ੍ਸ਼ਿਣਃ ॥੫੨॥
ਨਾਹੰ ਵੇਦੈਰ੍ਨ ਤਪਸਾ ਨ ਦਾਨੇਨ ਨ ਚੇਜ੍ਯਯਾ ।
ਸ਼ਕ੍ਯ ਏਵੰਵਿਧੋ ਦ੍ਰਸ਼੍ਟੁੰ ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਟਵਾਨਸਿ ਮਾਂ ਯਥਾ ॥੫੩॥

𑆨𑆑𑇀𑆠𑇀𑆪𑆳 𑆠𑇀𑆮𑆤𑆤𑇀𑆪𑆪𑆳 𑆯𑆑𑇀𑆪 𑆃𑆲𑆩𑆼𑆮𑆁𑆮𑆴𑆣𑆾𑇁𑆫𑇀𑆘𑆶𑆤 𑇅
𑆘𑇀𑆚𑆳𑆠𑆶𑆁 𑆢𑇀𑆫𑆰𑇀𑆛𑆶𑆁 𑆖 𑆠𑆠𑇀𑆠𑇀𑆮𑆼𑆤 𑆥𑇀𑆫𑆮𑆼𑆰𑇀𑆛𑆶𑆁 𑆖 𑆥𑆫𑆁𑆠𑆥 𑇆𑇕𑇔𑇆
𑆩𑆠𑇀𑆑𑆫𑇀𑆩𑆑𑆸𑆤𑇀𑆩𑆠𑇀𑆥𑆫𑆩𑆾 𑆩𑆢𑇀𑆨𑆑𑇀𑆠𑆂 𑆱𑆕𑇀𑆓𑆮𑆫𑇀𑆘𑆴𑆠𑆂 𑇅
𑆤𑆴𑆫𑇀𑆮𑆽𑆫𑆂 𑆱𑆫𑇀𑆮𑆨𑆷𑆠𑆼𑆰𑆶 𑆪𑆂 𑆱 𑆩𑆳𑆩𑆼𑆠𑆴 𑆥𑆳𑆟𑇀𑆝𑆮 𑇆𑇕𑇕𑇆

𑆅𑆠𑆴 𑆯𑇀𑆫𑆵𑆩𑆢𑇀𑆨𑆓𑆮𑆢𑇀𑆓𑆵𑆠𑆳
𑆱𑆷𑆥𑆤𑆴𑆰𑆠𑇀𑆱𑆶 𑆧𑇀𑆫𑆲𑇀𑆩𑆮𑆴𑆢𑇀𑆪𑆳𑆪𑆳𑆁 𑆪𑆾𑆓𑆯𑆳𑆱𑇀𑆠𑇀𑆫𑆼
𑆯𑇀𑆫𑆵𑆑𑆸𑆰𑇀𑆟𑆳𑆫𑇀𑆘𑆶𑆤𑆱𑆁𑆮𑆳𑆢𑆼 𑆮𑆴𑆯𑇀𑆮𑆫𑆷𑆥𑆢𑆫𑇀𑆯𑆤
𑆪𑆾𑆓𑆾 𑆤𑆳𑆩 ----

𑆍𑆑𑆳𑆢𑆯𑆾𑇁𑆣𑇀𑆪𑆳𑆪𑆂

ਦ੍ਵਾਦਸ਼ੋऽਧ੍ਯਾਯਃ

ਅਰ੍ਜੁਨ ਉਵਾਚ

ਏਵੰ ਸਤਤਯੁਕ੍ਤਾ ਯੇ ਭਕ੍ਤਾਸ੍ਤ੍ਵਾਂ ਪਰ੍ਯੁਪਾਸਤੇ ।
ਯੇ ਚਾਪ੍ਯਕ੍ਸ਼ਰਮਵ੍ਯਕ੍ਤੰ ਤੇਸ਼ਾਂ ਕੇ ਯੋਗਵਿੱਤਮਾਃ ॥੧॥

ਸ਼੍ਰੀਭਗਵਾਨੁਵਾਚ

ਮੱਯਾਵੇਸ਼੍ਯ ਮਨੋ ਯੇ ਮਾਂ ਨਿਤ੍ਯਯੁਕ੍ਤਾ ਉਪਾਸਤੇ ।
ਸ਼੍ਰੱਧਯਾ ਪਰਯੋਪੇਤਾਸ੍ਤੇ ਮੇ ਯੁਕ੍ਤਤਮਾ ਮਤਾਃ ॥੨॥
ਯੇ ਤ੍ਵਕ੍ਸ਼ਰਮਨਿਰ੍ਦੇਸ਼੍ਯਮਵ੍ਯਕ੍ਤੰ ਪਰ੍ਯੁਪਾਸਤੇ ।
ਸਰ੍ਵਤ੍ਰਗਮਚਿਨ੍ਤ੍ਯੰ ਚ ਕੂਟਸ੍ਥਮਚਲੰ ਧ੍ਰੁਵਮ੍ ॥੩॥
ਸੰਨਿਯਮ੍ਯੇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਗ੍ਰਾਮੰ ਸਰ੍ਵਤ੍ਰ ਸਮਬੁੱਧਯਃ ।
ਤੇ ਪ੍ਰਾਪ੍ਨੁਵਨ੍ਤਿ ਮਾਮੇਵ ਸਰ੍ਵਭੂਤਹਿਤੇ ਰਤਾਃ ॥੪॥
ਕ੍ਲੇਸ਼ੋऽਧਿਕਤਰਸ੍ਤੇਸ਼ਾਮਵ੍ਯਕ੍ਤਾਸਕ੍ਤਚੇਤਸਾਮ੍ ।

𑆃𑆮𑇀𑆪𑆑𑇀𑆠𑆳 𑆲𑆴 𑆓𑆠𑆴𑆫𑇀𑆢𑆶𑆂𑆒𑆁 𑆢𑆼𑆲𑆮𑆢𑇀𑆨𑆴𑆫𑆮𑆳𑆥𑇀𑆪𑆠𑆼 𑇆𑇕𑇆

𑆪𑆼 𑆠𑆶 𑆱𑆫𑇀𑆮𑆳𑆟𑆴 𑆑𑆫𑇀𑆩𑆳𑆟𑆴 𑆩𑆪𑆴 𑆱𑆁𑆤𑇀𑆪𑆱𑇀𑆪 𑆩𑆠𑇀𑆥𑆫𑆳𑆂 𑇅

𑆃𑆤𑆤𑇀𑆪𑆼𑆤𑆽𑆮 𑆪𑆾𑆓𑆼𑆤 𑆩𑆳𑆁 𑆣𑇀𑆪𑆳𑆪𑆤𑇀𑆠 𑆇𑆥𑆳𑆱𑆠𑆼 𑇆𑇖𑇆

𑆠𑆼𑆰𑆳𑆩𑆲𑆁 𑆱𑆩𑆶𑆢𑇀𑆣𑆫𑇀𑆠𑆳 𑆩𑆸𑆠𑇀𑆪𑆶𑆱𑆁𑆱𑆳𑆫𑆱𑆳𑆓𑆫𑆳𑆠𑇀 𑇅

𑆨𑆮𑆳𑆩𑆴 𑆤 𑆖𑆴𑆫𑆳𑆠𑇀𑆥𑆳𑆫𑇀𑆡 𑆩𑆪𑇀𑆪𑆳𑆮𑆼𑆯𑆴𑆠𑆖𑆼𑆠𑆱𑆳𑆩𑇀 𑇆𑇗𑇆

𑆩𑆪𑇀𑆪𑆼𑆮 𑆩𑆤 𑆄𑆣𑆠𑇀𑆱𑇀𑆮 𑆩𑆪𑆴 𑆧𑆶𑆢𑇀𑆣𑆴𑆁 𑆤𑆴𑆮𑆼𑆯𑆪 𑇅

𑆤𑆴𑆮𑆱𑆴𑆰𑇀𑆪𑆱𑆴 𑆩𑆪𑇀𑆪𑆼𑆮 𑆃𑆠 𑆈𑆫𑇀𑆣𑇀𑆮𑆁 𑆤 𑆱𑆁𑆯𑆪𑆂 𑇆𑇘𑇆

𑆃𑆡 𑆖𑆴𑆠𑇀𑆠𑆁 𑆱𑆩𑆳𑆣𑆳𑆠𑆶𑆁 𑆤 𑆯𑆑𑇀𑆤𑆾𑆰𑆴 𑆩𑆪𑆴 𑆱𑇀𑆡𑆴𑆫𑆩𑇀 𑇅

𑆃𑆨𑇀𑆪𑆳𑆱𑆪𑆾𑆓𑆼𑆤 𑆠𑆠𑆾 𑆩𑆳𑆩𑆴𑆖𑇀𑆗𑆳𑆥𑇀𑆠𑆶𑆁 𑆣𑆤𑆚𑇀𑆘𑆪 𑇆𑇙𑇆

𑆃𑆨𑇀𑆪𑆳𑆱𑆼𑆥𑇀𑆪𑆱𑆩𑆫𑇀𑆡𑆾𑆱𑆴 𑆩𑆠𑇀𑆑𑆫𑇀𑆩𑆥𑆫𑆩𑆾 𑆨𑆮 𑇅

𑆩𑆢𑆫𑇀𑆡𑆩𑆥𑆴 𑆑𑆫𑇀𑆩𑆳𑆟𑆴 𑆑𑆶𑆫𑇀𑆮𑆤𑇀𑆱𑆴𑆢𑇀𑆣𑆴𑆩𑆮𑆳𑆥𑇀𑆱𑇀𑆪𑆱𑆴 𑇆𑇑𑇐𑇆

ਅਥੈਤਦਪ੍ਯਸ਼ਕ੍ਤੋऽਸਿ ਕਰ੍ਤੁੰ ਮਦ੍ਯੋਗਮਾਸ਼੍ਰਿਤਃ ।
ਸਰ੍ਵਕਰ੍ਮਫਲਤ੍ਯਾਗੰ ਤਤਃ ਕੁਰੁ ਯਤਾਤ੍ਮਵਾਨ੍ ॥੧੧॥

ਸ਼੍ਰੇਯੋ ਹਿ ਜ੍ਞਾਨਮਭ੍ਯਾਸਾੱਜ੍ਞਾਨਾੱਦ੍ਧ੍ਯਾਨੰ ਵਿਸ਼ਿਸ਼੍ਯਤੇ ।
ਧ੍ਯਾਨਾਤ੍ਕਰ੍ਮਫਲਤ੍ਯਾਗਸ੍ਤ੍ਯਾਗਾੱਚ੍ਛਾਨ੍ਤਿਰਨਨ੍ਤਰਮ੍ ॥੧੨॥

ਅਦ੍ਵੇਸ਼੍ਟਾ ਸਰ੍ਵਭੂਤਾਨਾਂ ਮੈਤ੍ਰਃ ਕਰੁਣ ਏਵ ਚ ।
ਨਿਰ੍ਮਮੋ ਨਿਰਹਙ੍ਕਾਰਃ ਸਮਦੁਃਖਸੁਖਃ ਕ੍ਸ਼ਮੀ ॥੧੩॥

ਸਨ੍ਤੁਸ਼੍ਟਃ ਸਤਤੰ ਯੋਗੀ ਯਤਾਤ੍ਮਾ ਦ੍ਰਿੜ੍ਹਨਿਸ਼੍ਚਯਃ ।
ਮੱਯਰ੍ਪਿਤਮਨੋਬੁੱਧਿਰ੍ਯੋ ਮਦ੍ਭਕ੍ਤਃ ਸ ਮੇ ਪ੍ਰਿਯਃ ॥੧੪॥

ਯਸ੍ਮਾੱਨੋਦ੍ਵਿਜਤੇ ਲੋਕੋ ਲੋਕਾੱਨੋਦ੍ਵਿਜਤੇ ਚ ਯਃ ।
ਹਰ੍ਸ਼ਾਮਰ੍ਸ਼ਭਯੋਦ੍ਵੇਗੈਰ੍ਮੁਕ੍ਤੋ ਯਃ ਸ ਚ ਮੇ ਪ੍ਰਿਯਃ ॥੧੫॥

ਅਨਪੇਕ੍ਸ਼ਃ ਸ਼ੁਚਿਰ੍ਦਕ੍ਸ਼ ਉਦਾਸੀਨੋ ਗਤਵ੍ਯਥਃ ।
ਸਰ੍ਵਾਰਮ੍ਭਪਰਿਤ੍ਯਾਗੀ ਯੋ ਮਦ੍ਭਕ੍ਤਃ ਸ ਮੇ ਪ੍ਰਿਯਃ ॥੧੬॥

ਯੋ ਨ ਹ੍ਰਿਸ਼੍ਯਤਿ ਨ ਦ੍ਵੇਸ਼੍ਟਿ ਨ ਸ਼ੋਚਤਿ ਨ ਕਾਙ੍ਕ੍ਸ਼ਤਿ ।
ਸ਼ੁਭਾਸ਼ੁਭਪਰਿਤ੍ਯਾਗੀ ਭਕ੍ਤਿਮਾਨ੍ਯਃ ਸ ਮੇ ਪ੍ਰਿਯਃ ॥੧੭॥
ਸਮਃ ਸ਼ਤ੍ਰੌ ਚ ਮਿਤ੍ਰੇ ਚ ਤਥਾ ਮਾਨਾਪਮਾਨਯੋਃ ।
ਸ਼ੀਤੋਸ਼੍ਣਸੁਖਦੁਃਖੇਸ਼ੁ ਸਮਃ ਸੰਗਵਿਵਰ੍ਜਿਤਃ ॥੧੮॥
ਤੁਲ੍ਯਨਿੰਦਾਸ੍ਤੁਤਿਰ੍ਮੌਨੀ ਸੰਤੁਸ਼੍ਟੋ ਯੇਨ ਕੇਨਚਿਤ੍ ।
ਅਨਿਕੇਤਃ ਸ੍ਥਿਰਮਤਿਰ੍ਭਕ੍ਤਿਮਾਨ੍ਮੇ ਪ੍ਰਿਯੋ ਨਰਃ ॥੧੯॥
ਯੇ ਤੁ ਧਰ੍ਮ੍ਯਾਮ੍ਰਿਤਮਿਦੰ ਯਥੋਕ੍ਤੰ ਪਰ੍ਯੁਪਾਸਤੇ ।
ਸ਼੍ਰੱਦਧਾਨਾ ਮਤ੍ਪਰਮਾ ਭਕ੍ਤਾਸ੍ਤੇऽਤੀਵ ਮੇ ਪ੍ਰਿਯਾਃ ॥੨੦॥

ਇਤਿ [illegible] ਸ੍ਰੀ ਮਦ੍ਭਗਵਦ੍ਗੀਤਾ
ਸੂਪਨਿਸ਼ਤ੍ਸੁ ਬ੍ਰਹ੍ਮਵਿਦ੍ਯਾਯਾਂ ਯੋਗਸ਼ਾਸ੍ਤ੍ਰੇ
ਸ੍ਰੀਕ੍ਰਿਸ਼੍ਣਾਰ੍ਜੁਨਸੰਵਾਦੇ ਭਕ੍ਤਿਯੋਗੋ ਨਾਮ
ਦ੍ਵਾਦਸ਼ੋऽਧ੍ਯਾਯਃ

𑆠𑇀𑆫𑆪𑆾𑆢𑆯𑆾𑆣𑇀𑆪𑆳𑆪𑆂

𑆯𑇀𑆫𑆵𑆨𑆓𑆮𑆳𑆤𑆶𑆮𑆳𑆖𑆂

𑆅𑆢𑆁 𑆯𑆫𑆵𑆫𑆁 𑆑𑆿𑆤𑇀𑆠𑆼𑆪 𑆑𑇀𑆰𑆼𑆠𑇀𑆫𑆩𑆴𑆠𑇀𑆪𑆨𑆴𑆣𑆵𑆪𑆠𑆼 𑇅
𑆍𑆠𑆢𑇀𑆪𑆾 𑆮𑆼𑆠𑇀𑆠𑆴 𑆠𑆁 𑆥𑇀𑆫𑆳𑆲𑆶𑆂 𑆑𑇀𑆰𑆼𑆠𑇀𑆫𑆘𑇀𑆚 𑆅𑆠𑆴 𑆠𑆢𑇀𑆮𑆴𑆢𑆂 𑇆𑇑𑇆

𑆑𑇀𑆰𑆼𑆠𑇀𑆫𑆘𑇀𑆚𑆁 𑆖𑆳𑆥𑆴 𑆩𑆳𑆁 𑆮𑆴𑆢𑇀𑆣𑆴 𑆱𑆫𑇀𑆮𑆑𑇀𑆰𑆼𑆠𑇀𑆫𑆼𑆰𑆶 𑆨𑆳𑆫𑆠 𑇅
𑆑𑇀𑆰𑆼𑆠𑇀𑆫 𑆑𑇀𑆰𑆼𑆠𑇀𑆫𑆘𑇀𑆚𑆪𑆾𑆫𑇀𑆘𑇀𑆚𑆳𑆤𑆁 𑆪𑆠𑇀𑆠𑆘𑇀𑆘𑇀𑆚𑆳𑆤𑆁 𑆩𑆠𑆁 𑆩𑆩 𑇆𑇒𑇆

𑆠𑆠𑇀𑆑𑇀𑆰𑆼𑆠𑇀𑆫𑆁 𑆪𑆖𑇀𑆖 𑆪𑆳𑆢𑆸𑆑𑇀𑆖 𑆪𑆢𑇀𑆮𑆴𑆑𑆳𑆫𑆴 𑆪𑆠𑆯𑇀𑆖 𑆪𑆠𑇀 𑇅
𑆱 𑆖 𑆪𑆾 𑆪𑆠𑇀𑆥𑇀𑆫𑆨𑆳𑆮𑆯𑇀𑆖 𑆠𑆠𑇀𑆱𑆩𑆳𑆱𑆼𑆤 𑆩𑆼 𑆯𑆸𑆟𑆶 𑇆𑇓𑇆

𑆉𑆰𑆴𑆨𑆴𑆫𑇀𑆧𑆲𑆶𑆣𑆳 𑆓𑆵𑆠𑆁 𑆗𑆤𑇀𑆢𑆾𑆨𑆴𑆫𑇀𑆮𑆴𑆮𑆴𑆣𑆽𑆂 𑆥𑆸𑆡𑆑𑇀 𑇅
𑆧𑇀𑆫𑆲𑇀𑆩𑆱𑆷𑆠𑇀𑆫𑆥𑆢𑆽𑆯𑇀𑆖𑆽𑆮 𑆲𑆼𑆠𑆶𑆩𑆢𑇀𑆨𑆴𑆫𑇀𑆮𑆴𑆤𑆴𑆯𑇀𑆖𑆴𑆠𑆽𑆂 𑇆𑇔𑇆

𑆩𑆲𑆳𑆨𑆷𑆠𑆳𑆤𑇀𑆪𑆲𑆕𑇀𑆑𑆳𑆫𑆾 𑆧𑆶𑆢𑇀𑆣𑆴𑆫𑆮𑇀𑆪𑆑𑇀𑆠𑆩𑆼𑆮 𑆖 𑇅
𑆅𑆤𑇀𑆢𑇀𑆫𑆴𑆪𑆳𑆟𑆴 𑆢𑆯𑆽𑆑𑆁 𑆖 𑆥𑆚𑇀𑆖 𑆖𑆼𑆤𑇀𑆢𑇀𑆫𑆴𑆪𑆓𑆾𑆖𑆫𑆳𑆂 𑇆𑇕𑇆

इच्छा द्वेषः सुखं दुःखं संघातश्चेतना धृतिः ।
एतत्क्षेत्रं समासेन सविकारमुदाहृतम् ॥१॥
अमानित्वमदम्भित्वमहिंसा क्षान्तिरार्जवम् ।
आचार्योपासनं शौचं स्थैर्यमात्मविनिग्रहः ॥२॥
इन्द्रियार्थेषु वैराग्यमनहंकार एव च ।
जन्ममृत्युजराव्याधिदुःखदोषानुदर्शनम् ॥३॥
असक्तिरनभिष्वङ्गः पुत्रदारगृहादिषु ।
नित्यं च समचित्तत्वमिष्टानिष्टोपपत्तिषु ॥४॥
मयि चानन्ययोगेन भक्तिरव्यभिचारिणी ।
विविक्तदेशसेवित्वमरतिर्जनसंसदि ॥५॥
अध्यात्मज्ञाननित्यत्वं तत्त्वज्ञानार्थदर्शनम् ।
एतज्ज्ञानमिति प्रोक्तमज्ञानं यदतोऽन्यथा ॥६॥

ज्ञेयं यत्तत्प्रवक्ष्यामि यज्ज्ञात्वामृतमश्नुते ।
अनादिमत्परं ब्रह्म न सत्तन्नासदुच्यते ॥१२॥
सर्वतः पाणिपादं तत् सर्वतोऽक्षिशिरोमुखम् ।
सर्वतः श्रुतिमल्लोके सर्वमावृत्य तिष्ठति ॥१३॥
सर्वेन्द्रियगुणाभासं सर्वेन्द्रियविवर्जितम् ।
असक्तं सर्वभृच्चैव निर्गुणं गुणभोक्तृ च ॥१४॥
बहिरन्तश्च भूतानामचरं चरमेव च ।
सूक्ष्मत्वात्तदविज्ञेयं दूरस्थं चान्तिके च तत् ॥१५॥
ज्योतिषामपि तज्ज्योतिस्तमसः परमुच्यते ।
ज्ञानं ज्ञेयं ज्ञानगम्यं हृदि सर्वस्य विष्ठितम् ॥१६॥
अविभक्तं च भूतेषु विभक्तमिव च स्थितम् ।
भूतभर्तृ च तज्ज्ञेयं ग्रसिष्णु प्रभविष्णु च ॥१७॥
इति क्षेत्रं तथा ज्ञानं ज्ञेयं चोक्तं समासतः ।
मद्भक्त एतद्विज्ञाय मद्भावायोपपद्यते ॥१८॥

ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤਿੰ ਪੁਰੁਸ਼ੰ ਚੈਵ ਵਿੱਧ੍ਯਨਾਦੀ ਉਭਾਵਪਿ ।
ਵਿਕਾਰਾਂਸ਼੍ਚ ਗੁਣਾਂਸ਼੍ਚੈਵ ਵਿੱਧਿ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤਿਸੰਭਵਾਨ੍ ॥੧੯॥
ਕਾਰ੍ਯਕਾਰਣਕਰ੍ਤ੍ਰਿਤ੍ਵੇ ਹੇਤੁਃ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤਿਰੁਚ੍ਯਤੇ ।
ਪੁਰੁਸ਼ਃ ਸੁਖਦੁਃਖਾਨਾਂ ਭੋਕ੍ਤ੍ਰਿਤ੍ਵੇ ਹੇਤੁਰੁਚ੍ਯਤੇ ॥੨੦॥
ਪੁਰੁਸ਼ਃ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤਿਸ੍ਥੋ ਹਿ ਭੁੰਕ੍ਤੇ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤਿਜਾਨ੍ਗੁਣਾਨ੍ ।
ਕਾਰਣੰ ਗੁਣਸੰਗੋऽਸ੍ਯ ਸਦਸਦ੍ਯੋਨਿਜਨ੍ਮਸੁ ॥੨੧॥
ਉਪਦ੍ਰਸ਼੍ਟਾਨੁਮੰਤਾ ਚ ਭਰ੍ਤਾ ਭੋਕ੍ਤਾ ਮਹੇਸ਼੍ਵਰਃ ।
ਪਰਮਾਤ੍ਮੇਤਿ ਚਾਪ੍ਯੁਕ੍ਤੋ ਦੇਹੇऽਸ੍ਮਿਨ੍ ਪੁ ਪੁਰੁਸ਼ਃ ਪਰਃ ॥੨੨॥
ਯ ਏਵੰ ਵੇਤ੍ਤਿ ਪੁਰੁਸ਼ੰ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤਿੰ ਚ ਗੁਣੈਃ ਸਹ ।
ਸਰ੍ਵਥਾ ਵਰ੍ਤਮਾਨੋऽਪਿ ਨ ਸ ਭੂਯੋऽਭਿਜਾਯਤੇ ॥੨੩॥
ਧ੍ਯਾਨੇਨਾਤ੍ਮਨਿ ਪਸ਼੍ਯੰਤਿ ਕੇਚਿਦਾਤ੍ਮਾਨਮਾਤ੍ਮਨਾ ।
ਅਨ੍ਯੇ ਸਾਂਖ੍ਯੇਨ ਯੋਗੇਨ ਕਰ੍ਮਯੋਗੇਨ ਚਾਪਰੇ ॥੨੪॥
ਅਨ੍ਯੇ ਤ੍ਵੇਵਮਜਾਨੰਤਃ ਸ਼੍ਰੁਤ੍ਵਾਨ੍ਯੇਭ੍ਯ ਉਪਾਸਤੇ ।
ਤੇऽਪਿ ਚਾਤਿਤਰੰਤ੍ਯੇਵ ਮ੍ਰਿਤ੍ਯੁੰ ਸ਼੍ਰੁਤਿਪਰਾਯਣਾਃ ॥੨੫॥

𑆪𑆳𑆮𑆠𑇀𑆱𑆁𑆘𑆳𑆪𑆠𑆼 𑆑𑆴𑆁𑆖𑆴𑆠𑇀𑆱𑆠𑇀𑆠𑇀𑆮𑆁 𑆱𑇀𑆡𑆳𑆮𑆫𑆘𑆕𑇀𑆓𑆩𑆩𑇀 𑇅

𑆑𑇀𑆰𑆼𑆠𑇀𑆫𑆑𑇀𑆰𑆼𑆠𑇀𑆫𑆘𑇀𑆚𑆱𑆁𑆪𑆾𑆓𑆳𑆠𑇀𑆠𑆢𑇀𑆮𑆴𑆢𑇀𑆣𑆴 𑆨𑆫𑆠𑆫𑇀𑆰𑆨 𑇆𑇒𑇖𑇆

𑆱𑆩𑆁 𑆱𑆫𑇀𑆮𑆼𑆰𑆶 𑆨𑆷𑆠𑆼𑆰𑆶𑆠𑆴𑆰𑇀𑆜𑆤𑇀𑆠𑆁 𑆥𑆫𑆩𑆼𑆯𑇀𑆮𑆫𑆩𑇀 𑇅

𑆮𑆴𑆤𑆯𑇀𑆪𑆠𑇀𑆱𑇀𑆮𑆮𑆴𑆤𑆯𑇀𑆪𑆤𑇀𑆠𑆁 𑆪𑆂 𑆥𑆯𑇀𑆪𑆠𑆴 𑆱 𑆥𑆯𑇀𑆪𑆠𑆴 𑇆𑇒𑇗𑇆

𑆱𑆩𑆁 𑆥𑆯𑇀𑆪𑆤𑇀 𑆲𑆴 𑆱𑆫𑇀𑆮𑆠𑇀𑆫 𑆱𑆩𑆮𑆱𑇀𑆡𑆴𑆠𑆩𑆵𑆯𑇀𑆮𑆫𑆩𑇀 𑇅

𑆤 𑆲𑆴𑆤𑆱𑇀𑆠𑇀𑆪𑆳𑆠𑇀𑆩𑆤𑆳𑆠𑇀𑆩𑆳𑆤𑆁 𑆠𑆠𑆾 𑆪𑆳𑆠𑆴 𑆥𑆫𑆳𑆁 𑆓𑆠𑆴𑆩𑇀 𑇆𑇒𑇘𑇆

𑆥𑇀𑆫𑆑𑆸𑆠𑇀𑆪𑆽𑆮 𑆖 𑆑𑆫𑇀𑆩𑆳𑆟𑆴 𑆑𑇀𑆫𑆴𑆪𑆩𑆳𑆟𑆳𑆤𑆴 𑆱𑆫𑇀𑆮𑆯𑆂 𑇅

𑆪𑆂 𑆥𑆯𑇀𑆪𑆠𑆴 𑆠𑆡𑆳𑆠𑇀𑆩𑆳𑆤𑆩𑆑𑆫𑇀𑆠𑆳𑆫𑆁 𑆱 𑆥𑆯𑇀𑆪𑆠𑆴 𑇆𑇒𑇙𑇆

𑆪𑆢𑆳 𑆨𑆷𑆠𑆥𑇀𑆫𑆸𑆡𑆓𑇀𑆨𑆳𑆮𑆩𑆼𑆑𑆱𑇀𑆡𑆩𑆤𑆶𑆥𑆯𑇀𑆪𑆠𑆴 𑇅

𑆠𑆠 𑆍𑆮 𑆖 𑆮𑆴𑆱𑇀𑆠𑆳𑆫𑆁 𑆧𑇀𑆫𑆲𑇀𑆩 𑆱𑆁𑆥𑆢𑇀𑆪𑆠𑆼 𑆠𑆢𑆳 𑇆𑇓𑇐𑇆

𑆃𑆤𑆳𑆢𑆴𑆠𑇀𑆮𑆳𑆤𑇀𑆤𑆴𑆫𑇀𑆓𑆶𑆟𑆠𑇀𑆮𑆳𑆠𑇀 𑆥𑆫𑆩𑆳𑆠𑇀𑆩𑆳𑆪𑆩𑆮𑇀𑆪𑆪𑆂 𑇅

𑆯𑆫𑆵𑆫𑆱𑇀𑆡𑆾𑇁𑆥𑆴 𑆑𑆿𑆤𑇀𑆠𑆼𑆪 𑆤 𑆑𑆫𑆾𑆠𑆴 𑆤 𑆬𑆴𑆥𑇀𑆪𑆠𑆼 𑇆𑇓𑇐𑇆

𑆪𑆡𑆳 𑆱𑆫𑇀𑆮𑆓𑆠𑆁 𑆱𑆿𑆑𑇀𑆰𑇀𑆩𑇀𑆪𑆳𑆢𑆳𑆑𑆳𑆯𑆁 𑆤𑆾𑆥𑆬𑆴𑆥𑇀𑆪𑆠𑆼 𑇅
𑆱𑆫𑇀𑆮𑆠𑇀𑆫𑆳𑆮𑆱𑇀𑆡𑆴𑆠𑆾 𑆢𑆼𑆲𑆼 𑆠𑆡𑆳𑇁𑇁𑆠𑇀𑆩𑆳 𑆤𑆾𑆥𑆬𑆴𑆥𑇀𑆪𑆠𑆼 𑇆𑇓𑇒𑇆
𑆪𑆡𑆳 𑆥𑇀𑆫𑆑𑆳𑆯𑆪𑆠𑇀𑆪𑆼𑆑𑆂 𑆑𑆸𑆠𑇀𑆱𑇀𑆤𑆁 𑆬𑆾𑆑𑆩𑆴𑆩𑆁 𑆫𑆮𑆴𑆂 𑇅
𑆑𑇀𑆰𑆼𑆠𑇀𑆫𑆁 𑆑𑇀𑆰𑆼𑆠𑇀𑆫𑆵 𑆠𑆡𑆳 𑆑𑆸𑆠𑇀𑆱𑇀𑆤𑆁 𑆥𑇀𑆫𑆑𑆳𑆯𑆪𑆠𑆴 𑆨𑆳𑆫𑆠 𑇆𑇓𑇓𑇆
𑆑𑇀𑆰𑆼𑆠𑇀𑆫𑆑𑇀𑆰𑆼𑆠𑇀𑆫𑆘𑇀𑆚𑆪𑆾𑆫𑆼𑆮𑆩𑆤𑇀𑆠𑆫𑆁 𑆘𑇀𑆚𑆳𑆤𑆖𑆑𑇀𑆰𑆶𑆰𑆳 𑇅
𑆨𑆷𑆠𑆥𑇀𑆫𑆑𑆸𑆠𑆴𑆩𑆾𑆑𑇀𑆰𑆁 𑆖 𑆪𑆼 𑆮𑆴𑆢𑆶𑆫𑇀𑆪𑆳𑆤𑇀𑆠𑆴 𑆠𑆼 𑆥𑆫𑆩𑇀 𑇆𑇓𑇔𑇆

𑆅𑆠𑆴 𑆠𑆠𑇀𑆱𑆢𑆴𑆠𑆴 𑆯𑇀𑆫𑆵𑆩𑆢𑇀𑆨𑆓𑆮𑆢𑇀𑆓𑆵𑆠𑆳
𑆱𑆷𑆥𑆤𑆴𑆰𑆠𑇀𑆱𑆶 𑆧𑇀𑆫𑆲𑇀𑆩𑆮𑆴𑆢𑇀𑆪𑆳𑆪𑆳𑆁 𑆪𑆾𑆓𑆯𑆳𑆱𑇀𑆠𑇀𑆫𑆼
𑆯𑇀𑆫𑆵𑆑𑆸𑆰𑇀𑆟𑆳𑆫𑇀𑆘𑆶𑆤𑆱𑆁𑆮𑆳𑆢𑆼 𑆑𑇀𑆰𑆼𑆠𑇀𑆫𑆑𑇀𑆰𑆼𑆠𑇀𑆫𑆘𑇀𑆚
𑆮𑆴𑆨𑆳𑆓𑆪𑆾𑆓𑆾 𑆤𑆳𑆩 ..

𑆠𑇀𑆫𑆪𑆾𑆢𑆯𑆾𑇁𑆣𑇀𑆪𑆳𑆪𑆂

As per Mahabharata, Gaṅgā is equated with Rigveda, Yamuna with Yajurveda

𑆖𑆠𑆶𑆫𑇀𑆢𑆯𑆾𑇁𑆣𑇀𑆪𑆳𑆪𑆂

𑆯𑇀𑆫𑆵𑆨𑆓𑆮𑆳𑆤𑆶𑆮𑆳𑆖𑆂

𑆥𑆫𑆁 𑆨𑆷𑆪𑆂 𑆥𑇀𑆫𑆮𑆑𑇀𑆰𑇀𑆪𑆳𑆩𑆴 𑆘𑇀𑆚𑆳𑆤𑆳𑆤𑆳𑆁 𑆘𑇀𑆚𑆳𑆤𑆩𑆶𑆠𑇀𑆠𑆩𑆩𑇀 𑇅
𑆪𑆘𑇀𑆘𑇀𑆚𑆳𑆠𑇀𑆮𑆳 𑆩𑆶𑆤𑆪𑆂 𑆱𑆫𑇀𑆮𑆼 𑆥𑆫𑆳𑆁 𑆱𑆴𑆢𑇀𑆣𑆴𑆩𑆴𑆠𑆾 𑆓𑆠𑆳𑆂 𑇆𑇑𑇆

𑆅𑆢𑆁 𑆘𑇀𑆚𑆳𑆤𑆩𑆶𑆥𑆳𑆯𑇀𑆫𑆴𑆠𑇀𑆪 𑆩𑆩 𑆱𑆳𑆣𑆫𑇀𑆩𑇀𑆪𑆩𑆳𑆓𑆠𑆳𑆂
𑆱𑆫𑇀𑆓𑆼𑇁𑆥𑆴 𑆤𑆾𑆥𑆘𑆳𑆪𑆤𑇀𑆠𑆼 𑆥𑇀𑆫𑆬𑆪𑆼 𑆤 𑆮𑇀𑆪𑆡𑆤𑇀𑆠𑆴 𑆖 𑇆𑇒𑇆

𑆩𑆩 𑆪𑆾𑆤𑆴𑆫𑇀𑆩𑆲𑆢𑇀𑆧𑇀𑆫𑆲𑇀𑆩 𑆠𑆱𑇀𑆩𑆴𑆤𑇀𑆓𑆫𑇀𑆨𑆁 𑆢𑆣𑆳𑆩𑇀𑆪𑆲𑆩𑇀 𑇅
𑆱𑆩𑇀𑆨𑆮𑆂 𑆱𑆫𑇀𑆮𑆨𑆷𑆠𑆳𑆤𑆳𑆁 𑆠𑆠𑆾 𑆨𑆮𑆠𑆴 𑆨𑆳𑆫𑆠 𑇆𑇓𑇆

𑆱𑆫𑇀𑆮𑆪𑆾𑆤𑆴𑆰𑆶 𑆑𑆿𑆤𑇀𑆠𑆼𑆪 𑆩𑆷𑆫𑇀𑆠𑆪𑆂 𑆱𑆩𑇀𑆨𑆮𑆤𑇀𑆠𑆴 𑆪𑆳𑆂 𑇅
𑆠𑆳𑆱𑆳𑆁 𑆧𑇀𑆫𑆲𑇀𑆩 𑆩𑆲𑆢𑇀𑆪𑆾𑆤𑆴𑆫𑆲𑆁 𑆧𑆵𑆘𑆥𑇀𑆫𑆢𑆂 𑆥𑆴𑆠𑆳 𑇆𑇔𑇆

𑆱𑆠𑇀𑆠𑇀𑆮𑆁 𑆫𑆘𑆱𑇀𑆠𑆩 𑆅𑆠𑆴 𑆓𑆶𑆟𑆳𑆂 𑆥𑇀𑆫𑆑𑆸𑆠𑆴𑆱𑆩𑇀𑆨𑆮𑆳𑆂 𑇅
𑆤𑆴𑆧𑆣𑇀𑆤𑆤𑇀𑆠𑆴 𑆩𑆲𑆳𑆧𑆳𑆲𑆾 𑆢𑆼𑆲𑆼 𑆢𑆼𑆲𑆴𑆤𑆩𑆮𑇀𑆪𑆪𑆩𑇀 𑇆𑇕𑇆

तर मर्त्त्व निम्नलत्त्वतो प्रकाशकभासमधमो ।
मुपमत्र्त्त रप्राति स्तनमत्र्त्त मानध ॥१॥
रमौ रगात्मक विम्बि, रुम्रल्प मत्रं भम्मतिवमो ।
तविरप्राति कौस्तुभ कम्भमत्र्त्त मेत्रिनमो ॥२॥
तममूल्लनमं विम्बि मैठनं मचमेजिनामो ।
प्रमाखलमूनिस्तुतिमुनि रप्राति तारत ॥३॥
मर्त्त्व माप माहूयति रल: कम्भलि तारत ।
स्तनमा वहृ हृ तम: प्रमाणे माहूयहृत ॥४॥
रलमूभमत्तितुय मर्त्त्व तवति तारत ।
रल: मर्त्त्व तमस्त्रिव तम: मर्त्त्व रलमुख ॥५॥
मचस्तुरेख मेत्रिम्भिनो प्रकाम तपलयते ।
स्तनं यस्तेतस्ते विज्ञिम्त्रिवरम्ल, मत्त्वमिहृत ॥६॥

ਲੋਭਃ ਪ੍ਰਵ੍ਰਿੱਤਿਰਾਰਮ੍ਭਃ ਕਰ੍ਮਣਾਮਸ਼ਮਃ ਸ੍ਪ੍ਰਿਹਾ ।
ਰਜਸ੍ਯੇਤਾਨਿ ਜਾਯਨ੍ਤੇ ਵਿਵ੍ਰਿੱਧੇ ਭਰਤਰ੍ਸ਼ਭ ॥੦੨॥

ਅਪ੍ਰਕਾਸ਼ੋ ਪ੍ਰਵ੍ਰਿੱਤਿਸ਼੍ਚ ਪ੍ਰਮਾਦੋ ਮੋਹ ਏਵ ਚ ।
ਤਮਸ੍ਯੇਤਾਨਿ ਜਾਯਨ੍ਤੇ ਵਿਵ੍ਰਿੱਧੇ ਕੁਰੁਨਨ੍ਦਨ ॥੦੩॥

ਯਦਾ ਸਤ੍ਤ੍ਵੇ ਪ੍ਰਵ੍ਰਿੱਧੇ ਤੁ ਪ੍ਰਲਯੰ ਯਾਤਿ ਦੇਹਭ੍ਰਿਤ੍ ।
ਤਦੋੱਤਮਵਿਦਾਂ ਲੋਕਾਨਮਲਾਨ੍ਪ੍ਰਤਿਪਦ੍ਯਤੇ ॥੦੪॥

ਰਜਸਿ ਪ੍ਰਲਯੰ ਗਤ੍ਵਾ ਕਰ੍ਮਸਙ੍ਗਿਸ਼ੁ ਜਾਯਤੇ ।
ਤਥਾ ਪ੍ਰਲੀਨਸ੍ਤਮਸਿ ਮੂਢਯੋਨਿਸ਼ੁ ਜਾਯਤੇ ॥੦੫॥

ਕਰ੍ਮਣਃ ਸੁਕ੍ਰਿਤਸ੍ਯਾਹੁਃ ਸਾੱਤ੍ਵਿਕੰ ਨਿਰ੍ਮਲੰ ਫਲਮ੍ ।
ਰਜਸਸ੍ਤੁ ਫਲੰ ਦੁਃਖਮਜ੍ਞਾਨੰ ਤਮਸਃ ਫਲਮ੍ ॥੦੬॥

ਊਰ੍ਧ੍ਵੰ ਗੱਛਨ੍ਤਿ ਸੱਤ੍ਵਸ੍ਥਾ ਮਧ੍ਯੇ ਤਿਸ਼੍ਠਨ੍ਤਿ ਰਾਜਸਾਃ ।
ਜਘਨ੍ਯਗੁਣਵ੍ਰਿੱਤਸ੍ਥਾ ਅਧੋ ਗੱਛਨ੍ਤਿ ਤਾਮਸਾਃ ॥੦੭॥

सत्त्वात्सञ्जायते ज्ञानं रजसो लोभ एव च ।
प्रमादमोहौ तमसो भवतोऽज्ञानमेव च ॥१७॥

नान्यं गुणेभ्यः कर्तारं यदा द्रष्टानुपश्यति ।
गुणेभ्यश्च परं वेत्ति मद्भावं सोऽधिगच्छति ॥१८॥

गुणानेतानतीत्य त्रीन्देही देहसमुद्भवान् ।
जन्ममृत्युजरादुःखैर्विमुक्तोऽमृतमश्नुते ॥१९॥

अर्जुन उवाच ।

कैर्लिङ्गैस्त्रीन्गुणानेतानतीतो भवति प्रभो ।
किमाचारः कथं चैतांस्त्रीन्गुणानतिवर्तते ॥२०॥

श्रीभगवानुवाच ।

प्रकाशं च प्रवृत्तिं च मोहमेव च पाण्डव ।
न द्वेष्टि संप्रवृत्तानि न निवृत्तानि काङ्क्षति ॥२१॥

ਉਦਾਸੀਨਵਦਾਸੀਨੋ ਗੁਣੈਰ੍ਯੋ ਨ ਵਿਚਾਲ੍ਯਤੇ ।

ਗੁਣਾ ਵਰ੍ਤਨ੍ਤ ਇਤ੍ਯੇਵ ਯੋऽਵਤਿਸ਼੍ਠਤਿ ਨੇਙ੍ਗਤੇ ॥੨੩॥

ਸਮਦੁਃਖਸੁਖਃ ਸ੍ਵਸ੍ਥਃ ਸਮਲੋਸ਼੍ਟਾਸ਼੍ਮਕਾਞ੍ਚਨਃ ।

ਤੁਲ੍ਯਪ੍ਰਿਯਾਪ੍ਰਿਯੋ ਧੀਰਸ੍ਤੁਲ੍ਯਨਿਨ੍ਦਾਤ੍ਮਸੰਸ੍ਤੁਤਿਃ ॥੨੪॥

ਮਾਨਾਪਮਾਨਯੋਸ੍ਤੁਲ੍ਯਸ੍ਤੁਲ੍ਯੋ ਮਿਤ੍ਰਾਰਿਪਕ੍ਸ਼ਯੋਃ ।

ਸਰ੍ਵਾਰਮ੍ਭਪਰਿਤ੍ਯਾਗੀ ਗੁਣਾਤੀਤਃ ਸ ਉਚ੍ਯਤੇ ॥੨੫॥

ਮਾਂ ਚ ਯੋऽਵ੍ਯਭਿਚਾਰੇਣ ਭਕ੍ਤਿਯੋਗੇਨ ਸੇਵਤੇ ।

ਸ ਗੁਣਾਨ੍ਸਮਤੀਤ੍ਯੈਤਾਨ੍ਬ੍ਰਹ੍ਮਭੂਯਾਯ ਕਲ੍ਪਤੇ ॥੨੬॥

ਬ੍ਰਹ੍ਮਣੋ ਹਿ ਪ੍ਰਤਿਸ਼੍ਠਾਹਮਮ੍ਰਿਤਸ੍ਯਾਵ੍ਯਯਸ੍ਯ ਚ ।

ਸ਼ਾਸ਼੍ਵਤਸ੍ਯ ਚ ਧਰ੍ਮਸ੍ਯ ਸੁਖਸ੍ਯੈਕਾਨ੍ਤਿਕਸ੍ਯ ਚ ॥੨੭॥

ਇਤਿ ਸ਼੍ਰੀਮਦ੍ਭਗਵਦ੍ਗੀਤਾਸੂਪਨਿਸ਼ਤ੍ਸੁ ਬ੍ਰਹ੍ਮਵਿਦ੍ਯਾਯਾਂ ਯੋਗਸ਼ਾਸ੍ਤ੍ਰੇ ਸ਼੍ਰੀਕ੍ਰਿਸ਼੍ਣਾਰ੍ਜੁਨਸੰਵਾਦੇ ਗੁਣਤ੍ਰਯਵਿਭਾਗਯੋਗੋ ਨਾਮ ਚਤੁਰ੍ਦਸ਼ੋऽਧ੍ਯਾਯਃ

पञ्चदशोऽध्यायः

श्री भगवानुवाच

ऊर्ध्वमूलमधःशाखमश्वत्थं प्राहुरव्ययम् ।
छन्दांसि यस्य पर्णानि यस्तं वेद स वेदवित् ॥१॥

अधश्चोर्ध्वं प्रसृतास्तस्य शाखा गुणप्रवृद्धा विषयप्रवालाः ।
अधश्च मूलान्यनुसन्ततानि कर्मानुबन्धीनि मनुष्यलोके ॥२॥

न रूपमस्येह तथोपलभ्यते नान्तो न चादिर्न च सम्प्रतिष्ठा ।
अश्वत्थमेनं सुविरूढमूलमसङ्गशस्त्रेण दृढेन छित्त्वा ॥३॥

ततः पदं तत्परिमार्गितव्यं यस्मिन्गता न निवर्तन्ति भूयः ।
तमेव चाद्यं पुरुषं प्रपद्ये यतः प्रवृत्तिः प्रसृता पुराणी ॥४॥

निर्मानमोहा जितसङ्गदोषा अध्यात्मनित्या विनिवृत्तकामाः ।
द्वन्द्वैर्विमुक्ताः सुखदुःखसंज्ञैर्गच्छन्त्यमूढाः पदमव्ययं तत् ॥५॥

ਨ ਤਦ੍ਭਾਸਯਤੇ ਸੂਰ੍ਯੋ ਨ ਸਸਾਙ੍ਕੋ ਨ ਪਾਵਕਃ ।
ਯਦ੍ਗਤ੍ਵਾ ਨ ਨਿਵਰ੍ਤਨ੍ਤੇ ਤਦ੍ਧਾਮ ਪਰਮੰ ਮਮ ॥੬॥
ਮਮੈਵਾਂਸੋ ਜੀਵਲੋਕੇ ਜੀਵਭੂਤਃ ਸਨਾਤਨਃ ।
ਮਨਃਸਸ਼੍ਠਾਨੀਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਣਿ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤਿਸ੍ਥਾਨਿ ਕਰ੍ਸਤਿ ॥੭॥
ਸਰੀਰੰ ਯਦਵਾਪ੍ਨੋਤਿ ਯੱਚਾਪ੍ਯੁਤ੍ਕ੍ਰਾਮਤੀਸ੍ਵਰਃ ।
ਗ੍ਰਿਹੀਤ੍ਵੈਤਾਨਿ ਸੰਯਾਤਿ ਵਾਯੁਰ੍ਗਨ੍ਧਾਨਿਵਾਸਯਾਤ੍ ॥੮॥
ਸ੍ਰੋਤ੍ਰੰ ਚਕ੍ਸੁਃ ਸ੍ਪਰ੍ਸਨੰ ਚ ਰਸਨੰ ਘ੍ਰਾਣਮੇਵ ਚ ।
ਅਧਿਸ਼੍ਠਾਯ ਮਨਸ੍ਚਾਯੰ ਵਿਸਯਾਨੁਪਸੇਵਤੇ ॥੯॥
ਉਤ੍ਕ੍ਰਾਮਨ੍ਤੰ ਸ੍ਥਿਤੰ ਵਾਪਿ ਭੁਞ੍ਜਾਨੰ ਵਾ ਗੁਣਾਨ੍ਵਿਤਮ੍ ।
ਵਿਮੂਢਾ ਨਾਨੁਪਸ੍ਯਨ੍ਤਿ ਪਸ੍ਯਨ੍ਤਿ ਜ੍ਞਾਨਚਕ੍ਸੁਸਃ ॥੧੦॥
ਯਤਨ੍ਤੋ ਯੋਗਿਨਸ੍ਚੈਨੰ ਪਸ੍ਯਨ੍ਤ੍ਯਾਤ੍ਮਨ੍ਯਵਸ੍ਥਿਤਮ੍ ।
ਯਤਨ੍ਤੋऽਪ੍ਯਕ੍ਰਿਤਾਤ੍ਮਾਨੋ ਨੈਨੰ ਪਸ੍ਯਨ੍ਤ੍ਯਚੇਤਸਃ ॥੧੧॥

यदादित्यगतं तेजो जगद्भासयतेऽखिलम् ।
यच्चन्द्रमसि यच्चाग्नौ तत्तेजो विद्धि मामकम् ॥१२॥
गामाविश्य च भूतानि धारयाम्यहमोजसा ।
पुष्णामि चौषधीः सर्वाः सोमो भूत्वा रसात्मकः ॥१३॥
अहं वैश्वानरो भूत्वा प्राणिनां देहमाश्रितः ।
प्राणापानसमायुक्तः पचाम्यन्नं चतुर्विधम् ॥१४॥
सर्वस्य चाहं हृदि सन्निविष्टो मत्तः स्मृतिर्ज्ञानमपोहनं च ।
वेदैश्च सर्वैरहमेव वेद्यो वेदान्तकृद्वेदविदेव चाहम् ॥१५॥
द्वाविमौ पुरुषौ लोके क्षरश्चाक्षर एव च ।
क्षरः सर्वाणि भूतानि कूटस्थोऽक्षर उच्यते ॥१६॥
उत्तमः पुरुषस्त्वन्यः परमात्मेत्युदाहृतः ।
यो लोकत्रयमाविश्य बिभर्त्यव्यय ईश्वरः ॥१७॥

𑆪𑆱𑇀𑆩𑆳𑆠𑇀𑆑𑇀𑆰𑆫𑆩𑆠𑆵𑆠𑆾𑇁𑆲𑆩𑆑𑇀𑆰𑆫𑆳𑆢𑆥𑆴 𑆖𑆾𑆠𑇀𑆠𑆩𑆂 𑇅

𑆃𑆠𑆾𑇁𑆱𑇀𑆩𑆴 𑆬𑆾𑆑𑆼 𑆮𑆼𑆢𑆼 𑆖 𑆥𑇀𑆫𑆡𑆴𑆠𑆂 𑆥𑆶𑆫𑆶𑆰𑆾𑆠𑇀𑆠𑆩𑆂 𑇆𑇑𑇘𑇆

𑆪𑆾 𑆩𑆳𑆩𑆼𑆮𑆩𑆱𑆁𑆩𑆷𑆞𑆾 𑆘𑆳𑆤𑆳𑆠𑆴 𑆥𑆶𑆫𑆶𑆰𑆾𑆠𑇀𑆠𑆩𑆩𑇀 𑇅

𑆱 𑆱𑆫𑇀𑆮𑆮𑆴𑆢𑇀𑆨𑆘𑆠𑆴 𑆩𑆳𑆁 𑆱𑆫𑇀𑆮𑆨𑆳𑆮𑆼𑆤 𑆨𑆳𑆫𑆠 𑇆𑇑𑇙𑇆

𑆅𑆠𑆴 𑆓𑆶𑆲𑇀𑆪𑆠𑆩𑆁 𑆯𑆳𑆱𑇀𑆠𑇀𑆫𑆩𑆴𑆢𑆩𑆶𑆑𑇀𑆠𑆁 𑆩𑆪𑆳𑇁𑆤𑆔 𑇅

𑆍𑆠𑆢𑇀𑆧𑆶𑆢𑇀𑆣𑇀𑆮𑆳 𑆧𑆶𑆢𑇀𑆣𑆴𑆩𑆳𑆤𑇀𑆱𑇀𑆪𑆳𑆠𑇀𑆑𑆸𑆠𑆑𑆸𑆠𑇀𑆪𑆯𑇀𑆖 𑆨𑆳𑆫𑆠 𑇆𑇒𑇐𑇆

𑇄 𑆠𑆠𑇀𑆱𑆢𑆴𑆠𑆴 𑆯𑇀𑆫𑆵𑆩𑆢𑇀𑆨𑆓𑆮𑆢𑇀𑆓𑆵𑆠𑆳𑆱𑆷𑆥𑆤𑆴𑆰𑆠𑇀𑆱𑆶

𑆧𑇀𑆫𑆲𑇀𑆩𑆮𑆴𑆢𑇀𑆪𑆳𑆪𑆳𑆁 𑆪𑆾𑆓𑆯𑆳𑆱𑇀𑆠𑇀𑆫𑆼 𑆯𑇀𑆫𑆵𑆑𑆸𑆰𑇀𑆟𑆳𑆫𑇀𑆘𑆶𑆤𑆱𑆁𑆮𑆳𑆢𑆼

𑆥𑆶𑆫𑆶𑆰𑆾𑆠𑇀𑆠𑆩𑆪𑆾𑆓𑆾 𑆤𑆳𑆩 ---

𑆥𑆚𑇀𑆖𑆢𑆯𑆾𑇁𑆣𑇀𑆪𑆳𑆪𑆂

ओं नमो [illegible]ायः

श्रीभगवानुवाचः

अभयं सत्त्वसंशुद्धिर्ज्ञानयोगव्यवस्थितिः ।
दानं दमश्च यज्ञश्च स्वाध्यायस्तप आर्जवम् ॥१॥
अहिंसा सत्यमक्रोधस्त्यागः शान्तिरपैशुनम् ।
दया भूतेष्वलोलुप्त्वं मार्दवं ह्रीरचापलम् ॥२॥
तेजः क्षमा धृतिः शौचमद्रोहो नातिमानिता ।
भवन्ति सम्पदं दैवीमभिजातस्य भारत ॥३॥
दम्भो दर्पोऽतिमानश्च क्रोधः पारुष्यमेव च ।
अज्ञानं चाभिजातस्य पार्थ सम्पदमासुरीम् ॥४॥
दैवी सम्पद्विमोक्षाय निबन्धायासुरी मता ।
मा शुचः सम्पदं दैवीमभिजातोऽसि पाण्डव ॥५॥

ਦ੍ਵੌ ਭੂਤਸਰ੍ਗੌ ਲੋਕੇऽਸ੍ਮਿਨ੍ਦੈਵ ਆਸੁਰ ਏਵ ਚ ।
ਦੈਵੋ ਵਿਸ੍ਤਰਸ਼ਃ ਪ੍ਰੋਕ੍ਤ ਆਸੁਰੰ ਪਾਰ੍ਥ ਮੇ ਸ਼੍ਰਿਣੁ ॥੧॥
ਅਸਤ੍ਯਮਪ੍ਰਤਿਸ਼੍ਠੰ ਤੇ ਜਗਦਾਹੁਰਨੀਸ਼੍ਵਰਮ੍ ।
ਅਪਰਸ੍ਪਰਸੰਭੂਤੰ ਕਿਮਨ੍ਯਤ੍ਕਾਮਹੈਤੁਕਮ੍ ॥੩॥
ਪ੍ਰਵ੍ਰਿੱਤਿੰ ਚ ਨਿਵ੍ਰਿੱਤਿੰ ਚ ਜਨਾ ਨ ਵਿਦੁਰਾਸੁਰਾਃ ।
ਨ ਸ਼ੌਚੰ ਨਾਪਿ ਚਾਚਾਰੋ ਨ ਸਤ੍ਯੰ ਤੇਸ਼ੁ ਵਿਦ੍ਯਤੇ ॥7॥
ਏਤਾਂ ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਟਿਮਵਸ਼੍ਟਭ੍ਯ ਨਸ਼੍ਟਾਤ੍ਮਾਨੋऽਲ੍ਪਬੁੱਧਯਃ ।
ਪ੍ਰਭਵਨ੍ਤ੍ਯੁਗ੍ਰਕਰ੍ਮਾਣਃ ਕ੍ਸ਼ਯਾਯ ਜਗਤੋऽਹਿਤਾਃ ॥੮
ਕਾਮਮਾਸ਼੍ਰਿਤ੍ਯ ਦੁਸ਼੍ਪੂਰੰ ਦੰਭਮਾਨਮਦਾਨ੍ਵਿਤਾਃ ।
ਮੋਹਾਦ੍ਗ੍ਰਿਹੀਤ੍ਵਾऽਸਦ੍ਗ੍ਰਾਹਾਨ੍ਪ੍ਰਵਰ੍ਤਨ੍ਤੇऽਸ਼ੁਚਿਵ੍ਰਤਾਃ ॥੦੧॥
ਚਿਨ੍ਤਾਮਪਰਿਮੇਯਾਂ ਚ ਪ੍ਰਲਯਾਨ੍ਤਾਮੁਪਾਸ਼੍ਰਿਤਾਃ ।
ਕਾਮੋਪਭੋਗਪਰਮਾ ਏਤਾਵਦਿਤਿ ਨਿਸ਼੍ਚਿਤਾਃ ॥੦੦॥

ਆਸਾਪਾਸਸਤੈਰ੍ਬਧਾ: ਕਾਮਕ੍ਰੋਧਪਰਾਯਣਾ: ।
ਈਹੰਤੇ ਕਾਮਭੋਗਾਰ੍ਥਮਨ੍ਯਾਯੇਨਾਰ੍ਥਸੰਚਯਾਨ੍ ॥੧੨॥
ਇਦਮਦ੍ਯ ਮਯਾ ਲਬ੍ਧਮਿਮੰ ਪ੍ਰਾਪ੍ਸ੍ਯੇ ਮਨੋਰਥਮ੍ ।
ਇਦਮਸ੍ਤੀਦਮਪਿ ਮੇ ਭਵਿਸ਼੍ਯਤਿ ਪੁਨਰ੍ਧਨਮ੍ ॥੧੩॥
ਅਸੌ ਮਯਾ ਹਤ: ਸ਼ਤ੍ਰੁਰ੍ਹਨਿਸ਼੍ਯੇ ਚਾਪਰਾਨਪਿ ।
ਈਸ਼੍ਵਰੋऽਹਮਹੰ ਭੋਗੀ ਸਿੱਧੋऽਹੰ ਬਲਵਾਨ੍ਸੁਖੀ ॥੧੪॥
ਆਢ੍ਯੋऽਭਿਜਨਵਾਨਸ੍ਮਿ ਕੋऽਨ੍ਯੋऽਸ੍ਤਿ ਸਦ੍ਰਿਸ਼ੋ ਮਯਾ ।
ਯਕ੍ਸ਼੍ਯੇ ਦਾਸ੍ਯਾਮਿ ਮੋਦਿਸ਼੍ਯ ਇਤ੍ਯਜ੍ਞਾਨਵਿਮੋਹਿਤਾ: ॥੧੫॥
ਅਨੇਕਚਿੱਤਵਿਭ੍ਰਾਂਤਾ ਮੋਹਜਾਲਸਮਾਵ੍ਰਿਤਾ: ।
ਪ੍ਰਸਕ੍ਤਾ: ਕਾਮਭੋਗੇਸ਼ੁ ਪਤੰਤਿ ਨਰਕੇऽਸ਼ੁਚੌ ॥੧੬॥
ਆਤ੍ਮਸੰਭਾਵਿਤਾ: ਸ੍ਤਬ੍ਧਾ ਧਨਮਾਨਮਦਾਨ੍ਵਿਤਾ: ।
ਯਜੰਤੇ ਨਾਮਯਗ੍ਯੈਸ੍ਤੇ ਦੰਭੇਨਾਵਿਧਿਪੂਰ੍ਵਕਮ੍ ॥੧੭॥

ਅਹੰਕਾਰੰ ਬਲੰ ਦਰ੍ਪੰ ਕਾਮੰ ਕ੍ਰੋਧੰ ਚ ਸੰਸ਼੍ਰਿਤਾਃ ।
ਮਾਮਾਤ੍ਮਪਰਦੇਹੇਸ਼ੁ ਪ੍ਰਦ੍ਵਿਸ਼ਨ੍ਤੋऽਭ੍ਯਸੂਯਕਾਃ ॥੧੮॥
ਤਾਨਹੰ ਦ੍ਵਿਸ਼ਤਃ ਕ੍ਰੂਰਾਨ੍ ਸੰਸਾਰੇਸ਼ੁ ਨਰਾਧਮਾਨ੍ ।
ਕ੍ਸ਼ਿਪਾਮ੍ਯਜਸ੍ਰਮਸ਼ੁਭਾਨਾਸੁਰੀਸ਼੍ਵੇਵ ਯੋਨਿਸ਼ੁ ॥੧੯॥
ਆਸੁਰੀਂ ਯੋਨਿਮਾਪੰਨਾ ਮੂਢਾ ਜਨ੍ਮਨਿ ਜਨ੍ਮਨਿ ।
ਮਾਮਪ੍ਰਾਪ੍ਯੈਵ ਕੌਨ੍ਤੇਯ ਤਤੋ ਯਾਨ੍ਤ੍ਯਧਮਾਂ ਗਤਿਮ੍ ॥੨੦॥
ਤ੍ਰਿਵਿਧੰ ਨਰਕਸ੍ਯੇਦੰ ਦ੍ਵਾਰੰ ਨਾਸ਼ਨਮਾਤ੍ਮਨਃ ।
ਕਾਮਃ ਕ੍ਰੋਧਸ੍ਤਥਾ ਲੋਭਸ੍ਤਸ੍ਮਾਦੇਤਤ੍ਤ੍ਰਯੰ ਤ੍ਯਜੇਤ੍ ॥੨੧॥
ਏਤੈਰ੍ਵਿਮੁਕ੍ਤਃ ਕੌਨ੍ਤੇਯ ਤਮੋਦ੍ਵਾਰੈਸ੍ਤ੍ਰਿਭਿਰ੍ਨਰਃ ।
ਆਚਰਤ੍ਯਾਤ੍ਮਨਃ ਸ਼੍ਰੇਯਸ੍ਤਤੋ ਯਾਤਿ ਪਰਾਂ ਗਤਿਮ੍ ॥੨੨॥
ਯਃ ਸ਼ਾਸ੍ਤ੍ਰਵਿਧਿਮੁਤ੍ਸ੍ਰੁਜ੍ਯ ਵਰ੍ਤਤੇ ਕਾਮਕਾਰਤਃ ।
ਨ ਸ ਸਿੱਧਿਮਵਾਪ੍ਨੋਤਿ ਨ ਸੁਖੰ ਨ ਪਰਾਂ ਗਤਿਮ੍ ॥੨੩॥

ਤਸ੍ਮਾਚ੍ਛਾਸ੍ਤ੍ਰੰ ਪ੍ਰਮਾਣੰ ਤੇ ਕਾਰ੍ਯਾਕਾਰ੍ਯਵ੍ਯਵਸ੍ਥਿਤੌ ।
ਜ੍ਞਾਤ੍ਵਾ ਸ਼ਾਸ੍ਤ੍ਰਵਿਧਾਨੋਕ੍ਤੰ ਕਰ੍ਮ ਕਰ੍ਤੁਮਿਹਾਰ੍ਹਸਿ ॥੨੪॥

ਇਤਿ ਸ਼੍ਰੀਮਦ੍ਭਗਵਦ੍ਗੀਤਾਸੂਪਨਿਸ਼ਤ੍ਸੁ
ਬ੍ਰਹ੍ਮਵਿਦ੍ਯਾਯਾਂ ਯੋਗਸ਼ਾਸ੍ਤ੍ਰੇ ਸ਼੍ਰੀਕ੍ਰਿਸ਼੍ਣਾਰ੍ਜੁਨਸੰਵਾਦੇ
ਦੈਵਾਸੁਰਸੰਪਦ੍ਵਿਭਾਗਯੋਗੋ ਨਾਮ ...
ਸ਼ੋਡਸ਼ੋऽਧ੍ਯਾਯਃ

𑆱𑆥𑇀𑆠𑆢𑆯𑆾𑇁𑆣𑇀𑆪𑆳𑆪𑆂

𑆃𑆫𑇀𑆘𑆶𑆤 𑆇𑆮𑆳𑆖𑆂

𑆪𑆼 𑆯𑆳𑆱𑇀𑆠𑇀𑆫𑆮𑆴𑆣𑆴𑆩𑆶𑆠𑇀𑆱𑆸𑆘𑇀𑆪 𑆪𑆘𑆤𑇀𑆠𑆼 𑆯𑇀𑆫𑆢𑇀𑆣𑆪𑆳𑆤𑇀𑆮𑆴𑆠𑆳𑆂 𑇅
𑆠𑆼𑆰𑆳𑆁 𑆤𑆴𑆰𑇀𑆜𑆳 𑆠𑆶 𑆑𑆳 𑆑𑆸𑆰𑇀𑆟 𑆱𑆠𑇀𑆠𑇀𑆮𑆩𑆳𑆲𑆾 𑆫𑆘𑆱𑇀𑆠𑆩𑆂 𑇆𑇑𑇆

𑆯𑇀𑆫𑆵𑆨𑆓𑆮𑆳𑆤𑆶𑆮𑆳𑆖𑆂

𑆠𑇀𑆫𑆴𑆮𑆴𑆣𑆳 𑆨𑆮𑆠𑆴 𑆯𑇀𑆫𑆢𑇀𑆣𑆳 𑆢𑆼𑆲𑆴𑆤𑆳𑆁 𑆱𑆳 𑆱𑇀𑆮𑆨𑆳𑆮𑆘𑆳 𑇅
𑆱𑆳𑆠𑇀𑆠𑇀𑆮𑆴𑆑𑆵 𑆫𑆳𑆘𑆱𑆵 𑆖𑆽𑆮 𑆠𑆳𑆩𑆱𑆵 𑆖𑆼𑆠𑆴 𑆠𑆳𑆁 𑆯𑆸𑆟𑆶 𑇆𑇒𑇆
𑆱𑆠𑇀𑆠𑇀𑆮𑆳𑆤𑆶𑆫𑆷𑆥𑆳 𑆱𑆫𑇀𑆮𑆱𑇀𑆪 𑆯𑇀𑆫𑆢𑇀𑆣𑆳 𑆨𑆮𑆠𑆴 𑆨𑆳𑆫𑆠 𑇅
𑆯𑇀𑆫𑆢𑇀𑆣𑆳𑆩𑆪𑆾𑇁𑆪𑆁 𑆥𑆶𑆫𑆶𑆰𑆾 𑆪𑆾 𑆪𑆖𑇀𑆗𑇀𑆫𑆢𑇀𑆣𑆂 𑆱 𑆍𑆮 𑆱𑆂 𑇆𑇓𑇆
𑆪𑆘𑆤𑇀𑆠𑆼 𑆱𑆳𑆠𑇀𑆠𑇀𑆮𑆴𑆑𑆳 𑆢𑆼𑆮𑆳𑆤𑇀𑆪𑆑𑇀𑆰𑆫𑆑𑇀𑆰𑆳𑆁𑆱𑆴 𑆫𑆳𑆘𑆱𑆳𑆂 𑇅
𑆥𑇀𑆫𑆼𑆠𑆳𑆤𑇀𑆨𑆷𑆠𑆓𑆟𑆳𑆁𑆯𑇀𑆖𑆳𑆤𑇀𑆪𑆼 𑆪𑆘𑆤𑇀𑆠𑆼 𑆠𑆳𑆩𑆱𑆳 𑆘𑆤𑆳𑆂 𑇆𑇔𑇆

ਅਸ਼ਾਸ੍ਤ੍ਰਵਿਹਿਤੰ ਘੋਰੰ ਤਪ੍ਯਨ੍ਤੇ ਯੇ ਤਪੋ ਜਨਾ:
ਦਮ੍ਭਾਹੰਕਾਰਸੰਯੁਕ੍ਤਾ: ਕਾਮਰਾਗਬਲਾਨ੍ਵਿਤਾ: ॥੫॥
ਕਰ੍ਸ਼ਯਨ੍ਤ: ਸ਼ਰੀਰਸ੍ਥੰ ਭੂਤਗ੍ਰਾਮਮਚੇਤਸ: ।
ਮਾਂ ਚੈਵਾਨ੍ਤ:ਸ਼ਰੀਰਸ੍ਥੰ ਤਾਨ੍ਵਿਦ੍ਧ੍ਯਾਸੁਰਨਿਸ਼੍ਚਯਾਨ੍ ॥੬॥
ਆਹਾਰਸ੍ਤ੍ਵਪਿ ਸਰ੍ਵਸ੍ਯ ਤ੍ਰਿਵਿਧੋ ਭਵਤਿ ਪ੍ਰਿਯ: ।
ਯਜ੍ਞਸ੍ਤਪਸ੍ਤਥਾ ਦਾਨੰ ਤੇਸ਼ਾਂ ਭੇਦਮਿਮੰ ਸ਼ਰਿਣੁ ॥੭॥
ਆਯੁ:ਸਤ੍ਤ੍ਵਬਲਾਰੋਗ੍ਯਸੁਖਪ੍ਰੀਤਿਵਿਵਰ੍ਧਨਾ: ।
ਰਸ੍ਯਾ: ਸ੍ਨਿਗ੍ਧਾ: ਸ੍ਥਿਰਾ ਹ੍ਰਿਦ੍ਯਾ ਆਹਾਰਾ: ਸਾਤ੍ਤ੍ਵਿਕਪ੍ਰਿਯਾ: ॥੮॥
ਕਟ੍ਵਮ੍ਲਲਵਣਾਤ੍ਯੁਸ਼੍ਣਤੀਕ੍ਸ਼੍ਣਰੂਕ੍ਸ਼ਵਿਦਾਹਿਨ: ।
ਆਹਾਰਾ ਰਾਜਸਸ੍ਯੇਸ਼੍ਟਾ ਦੁ:ਖਸ਼ੋਕਾਮਯਪ੍ਰਦਾ: ॥੯॥
ਯਾਤਯਾਮੰ ਗਤਰਸੰ ਪੂਤਿ ਪਰ੍ਯੁਸ਼ਿਤੰ ਚ ਯਤ੍ ।
ਉੱਛਿਸ਼੍ਟਮਪਿ ਚਾਮੇਧ੍ਯੰ ਭੋਜਨੰ ਤਾਮਸਪ੍ਰਿਯਮ੍ ॥੧੦॥

अफलाकाङ्क्षिभिर्यज्ञो विधिदृष्टो य इज्यते ।
यष्टव्यमेवेति मनः समाधाय स सात्त्विकः ॥११॥

अभिसन्धाय तु फलं दम्भार्थमपि चैव यत् ।
इज्यते भरतश्रेष्ठ तं यज्ञं विद्धि राजसम् ॥१२॥

विधिहीनमसृष्टान्नं मन्त्रहीनमदक्षिणम् ।
श्रद्धाविरहितं यज्ञं तामसं परिचक्षते ॥१३॥

देवद्विजगुरुप्राज्ञपूजनं शौचमार्जवम् ।
ब्रह्मचर्यमहिंसा च शारीरं तप उच्यते ॥१४॥

अनुद्वेगकरं वाक्यं सत्यं प्रियहितं च यत् ।
स्वाध्यायाभ्यसनं चैव वाङ्मयं तप उच्यते ॥१५॥

अनुद्वेगकरं वाक्यं सत्यं प्रियहितं च यत् ।
स्वाध्यायाभ्यसनं चैव वाङ्मयं तप उच्यते ॥१५॥

मनः प्रसादः सौम्यत्वं मौनमात्मविनिग्रहः ।
भावसंशुद्धिरित्येतत्तपो मानसमुच्यते ॥१६॥
श्रद्धया परया तप्तं तपस्तत्त्रिविधं नरैः ।
अफलाकाङ्क्षिभिर्युक्तैः सात्त्विकं परिचक्षते ॥१७॥
सत्कारमानपूजार्थं तपो दम्भेन चैव यत् ।
क्रियते तदिह प्रोक्तं राजसं चलमध्रुवम् ॥१८॥
मूढग्राहेणात्मनो यत्पीडया क्रियते तपः ।
परस्योत्सादनार्थं वा तत्तामसमुदाहृतम् ॥१९॥
दातव्यमिति यद्दानं दीयतेऽनुपकारिणे ।
देशे काले च पात्रे च तद्दानं सात्त्विकं स्मृतम् ॥२०॥
यत्तु प्रत्युपकारार्थं फलमुद्दिश्य वा पुनः ।
दीयते च परिक्लिष्टं तद्दानं राजसं स्मृतम् ॥२१॥

[illegible] ।
[illegible] ॥[illegible]॥
[illegible] ।
[illegible] ॥[illegible]॥
[illegible] ।
[illegible] ॥[illegible]॥
[illegible] ।
[illegible] ॥[illegible]॥
[illegible] ।
[illegible] ॥[illegible]॥
[illegible] ।
[illegible] ॥[illegible]॥

अश्रद्धया हुतं दत्तं तपस्तप्तं कृतं च यत् ।
असदित्युच्यते पार्थ न च तत्प्रेत्य नो इह ॥२८॥

इति तत्सदिति श्रीमद्भगवद्गीता
सूपनिषत्सु ब्रह्मविद्यायां योगशास्त्रे
श्रीकृष्णार्जुनसंवादे श्रद्धात्रयविभाग-
योगो नाम ---

सप्तदशोऽध्यायः

𑆃𑆰𑇀𑆛𑆳𑆢𑆯𑆾𑇁𑆣𑇀𑆪𑆳𑆪𑆂

𑆃𑆫𑇀𑆘𑆶𑆤 𑆇𑆮𑆳𑆖𑆂

𑆱𑆁𑆤𑇀𑆪𑆳𑆱𑆱𑇀𑆪 𑆩𑆲𑆳𑆧𑆳𑆲𑆾 𑆠𑆠𑇀𑆠𑇀𑆮𑆩𑆴𑆖𑇀𑆗𑆳𑆩𑆴 𑆮𑆼𑆢𑆴𑆠𑆶𑆩𑇀 𑇅
𑆠𑇀𑆪𑆳𑆓𑆱𑇀𑆪 𑆖 𑆲𑆸𑆰𑆵𑆑𑆼𑆯 𑆥𑆸𑆡𑆑𑇀𑆑𑆼𑆯𑆴𑆤𑆴𑆰𑆷𑆢𑆤 𑇆𑇑𑇆

𑆯𑇀𑆫𑆵𑆨𑆓𑆮𑆳𑆤𑆶𑆮𑆳𑆖𑆂

𑆑𑆳𑆩𑇀𑆪𑆳𑆤𑆳𑆁 𑆑𑆫𑇀𑆩𑆟𑆳𑆁 𑆤𑇀𑆪𑆳𑆱𑆁 𑆱𑆁𑆤𑇀𑆪𑆳𑆱𑆁 𑆑𑆮𑆪𑆾 𑆮𑆴𑆢𑆶𑆂 𑇅
𑆱𑆫𑇀𑆮𑆑𑆫𑇀𑆩𑆦𑆬𑆠𑇀𑆪𑆳𑆓𑆁 𑆥𑇀𑆫𑆳𑆲𑆶𑆱𑇀𑆠𑇀𑆪𑆳𑆓𑆁 𑆮𑆴𑆖𑆑𑇀𑆰𑆟𑆳𑆂 𑇆𑇒𑇆
𑆠𑇀𑆪𑆳𑆘𑇀𑆪𑆁 𑆢𑆾𑆰𑆮𑆢𑆴𑆠𑇀𑆪𑆼𑆑𑆼 𑆑𑆫𑇀𑆩 𑆥𑇀𑆫𑆳𑆲𑆶𑆫𑇀𑆩𑆤𑆵𑆰𑆴𑆟𑆂 𑇅
𑆪𑆘𑇀𑆚𑆢𑆳𑆤𑆠𑆥𑆂𑆑𑆫𑇀𑆩 𑆤 𑆠𑇀𑆪𑆳𑆘𑇀𑆪𑆩𑆴𑆠𑆴 𑆖𑆳𑆥𑆫𑆼 𑇆𑇓𑇆
𑆤𑆴𑆯𑇀𑆖𑆪𑆁 𑆯𑆸𑆟𑆶 𑆩𑆼 𑆠𑆠𑇀𑆫 𑆠𑇀𑆪𑆳𑆓𑆼 𑆨𑆫𑆠𑆱𑆠𑇀𑆠𑆩 𑇅
𑆠𑇀𑆪𑆳𑆓𑆾 𑆲𑆴 𑆥𑆶𑆫𑆶𑆰𑆮𑇀𑆪𑆳𑆔𑇀𑆫 𑆠𑇀𑆫𑆴𑆮𑆴𑆣𑆂 𑆱𑆁𑆥𑇀𑆫𑆑𑆵𑆫𑇀𑆠𑆴𑆠𑆂 𑇆𑇔𑇆

ਯਜ੍ਞਦਾਨਤਪਃਕਰ੍ਮ ਨ ਤ੍ਯਾਜ੍ਯੰ ਕਾਰ੍ਯਮੇਵ ਤਤ੍ ।

ਯਜ੍ਞੋ ਦਾਨੰ ਤਪਸ਼੍ਚੈਵ ਪਾਵਨਾਨਿ ਮਨੀਖਿਣਾਮ੍ ।।੫।।

ਏਤਾਨ੍ਯਪਿ ਤੁ ਕਰ੍ਮਾਣਿ ਸੰਗੰ ਤ੍ਯਕ੍ਤ੍ਵਾ ਫਲਾਨਿ ਚ ।

ਕਰ੍ਤਵ੍ਯਾਨੀਤਿ ਮੇ ਪਾਰ੍ਥ ਨਿਸ਼੍ਚਿਤੰ ਮਤਮੁੱਤਮਮ੍ ।।੬।।

ਨਿਯਤਸ੍ਯ ਤੁ ਸੰਨ੍ਯਾਸਃ ਕਰ੍ਮਣੋ ਨੋਪਪਦ੍ਯਤੇ ।

ਮੋਹਾੱਤਸ੍ਯ ਪਰਿਤ੍ਯਾਗਸ੍ਤਾਮਸਃ ਪਰਿਕੀਰ੍ਤਿਤਃ ।।੭।।

ਦੁਃਖਮਿਤ੍ਯੇਵ ਯਤ੍ਕਰ੍ਮ ਕਾਯਕ੍ਲੇਸ਼ਭਯਾੱਤ੍ਯਜੇਤ੍ ।

ਸ ਕ੍ਰਿਤ੍ਵਾ ਰਾਜਸੰ ਤ੍ਯਾਗੰ ਨੈਵ ਤ੍ਯਾਗਫਲੰ ਲਭੇਤ੍ ।।੮।।

ਕਾਰ੍ਯਮਿਤ੍ਯੇਵ ਯਤ੍ਕਰ੍ਮ ਨਿਯਤੰ ਕ੍ਰਿਯਤੇ'ਰ੍ਜੁਨ ।

ਸੰਗੰ ਤ੍ਯਕ੍ਤ੍ਵਾ ਫਲੰ ਚੈਵ ਸ ਤ੍ਯਾਗਃ ਸਾੱਤ੍ਵਿਕੋ ਮਤਃ ।।੯।।

ਨ ਹਿ ਦੇਹਭ੍ਰਿਤਾ ਸ਼ਕ੍ਯੰ ਤ੍ਯਕ੍ਤੁੰ ਕਰ੍ਮਾਣ੍ਯਸ਼ੇਖਤਃ ।

ਯਸ੍ਤੁ ਕਰ੍ਮਫਲਤ੍ਯਾਗੀ ਸ ਤ੍ਯਾਗੀਤ੍ਯਭਿਧੀਯਤੇ ।।੧੦।।

न द्वेष्ट्यकुशलं कर्म कुशले नानुषज्जते ।
त्यागी सत्त्वसमाविष्टो मेधावी छिन्नसंशयः ॥१०॥

अनिष्टमिष्टं मिश्रं च त्रिविधं कर्मणः फलम् ।
भवत्यत्यागिनां प्रेत्य न तु संन्यासिनां क्वचित् ॥१२॥

पञ्चैतानि महाबाहो कारणानि निबोध मे ।
सांख्ये कृतान्ते प्रोक्तानि सिद्धये सर्वकर्मणाम् ॥१३॥

अधिष्ठानं तथा कर्ता करणं च पृथग्विधम् ।
विविधाश्च पृथक्चेष्टा दैवं चैवात्र पञ्चमम् ॥१४॥

शरीरवाङ्मनोभिर्यत्कर्म प्रारभते नरः ।
न्याय्यं वा विपरीतं वा पञ्चैते तस्य हेतवः ॥१५॥

तत्रैवं सति कर्तारमात्मानं केवलं तु यः ।
पश्यत्यकृतबुद्धित्वान्न स पश्यति दुर्मतिः ॥१६॥

ਯਸ੍ਯ ਨਾਹੰਕ੍ਰਿਤੋ ਭਾਵੋ ਬੁਦ੍ਧਿਰ੍ਯਸ੍ਯ ਨ ਲਿਪ੍ਯਤੇ ।
ਹਤ੍ਵਾਪਿ ਸ ਇਮਾਂਲ੍ਲੋਕਾਨ੍ਨ ਹੰਤਿ ਨ ਨਿਬਧ੍ਯਤੇ ॥੧੭॥
ਜ੍ਞਾਨੰ ਜ੍ਞੇਯੰ ਪਰਿਜ੍ਞਾਤਾ ਤ੍ਰਿਵਿਧਾ ਕਰ੍ਮਚੋਦਨਾ ।
ਕਰਣੰ ਕਰ੍ਮ ਕਰ੍ਤੇਤਿ ਤ੍ਰਿਵਿਧਃ ਕਰ੍ਮਸੰਗ੍ਰਹਃ ॥੧੮॥
ਜ੍ਞਾਨੰ ਕਰ੍ਮ ਚ ਕਰ੍ਤਾ ਚ ਤ੍ਰਿਧੈਵ ਗੁਣਭੇਦਤਃ ।
ਪ੍ਰੋਚ੍ਯਤੇ ਗੁਣਸੰਖ੍ਯਾਨੇ ਯਥਾਵੱਛ੍ਰਿਣੁ ਤਾਨ੍ਯਪਿ ॥੧੯॥
ਸਰ੍ਵਭੂਤੇਸ਼ੁ ਯੇਨੈਕੰ ਭਾਵਮਵ੍ਯਯਮੀਕ੍ਸ਼ਤੇ ।
ਅਵਿਭਕ੍ਤੰ ਵਿਭਕ੍ਤੇਸ਼ੁ ਤਜ੍ਜ੍ਞਾਨੰ ਵਿੱਧਿ ਸਾਤ੍ਤ੍ਵਿਕਮ੍ ॥੨੦॥
ਪ੍ਰਿਥਕ੍ਤ੍ਵੇਨ ਤੁ ਯੱਜ੍ਞਾਨੰ ਨਾਨਾਭਾਵਾਨ੍ਪ੍ਰਿਥਗ੍ਵਿਧਾਨ੍ ।
ਵੇੱਤਿ ਸਰ੍ਵੇਸ਼ੁ ਭੂਤੇਸ਼ੁ ਤਜ੍ਜ੍ਞਾਨੰ ਵਿੱਧਿ ਰਾਜਸਮ੍ ॥੨੦॥
ਯੱਤੁ ਕ੍ਰਿਤ੍ਸ੍ਨਵਦੇਕਸ੍ਮਿਨ੍ਕਾਰ੍ਯੇ ਸਕ੍ਤਮਹੈਤੁਕਮ੍ ।
ਅਤਤ੍ਤ੍ਵਾਰ੍ਥਵਦਲ੍ਪੰ ਚ ਤੱਤਾਮਸਮੁਦਾਹ੍ਰਿਤਮ੍ ॥੨੨॥

ਨਿਯਤੰ ਸੰਗਰਹਿਤਮਰਾਗਦ੍ਵੇਸ਼ਤਃ ਕ੍ਰਿਤਮ੍ ।
ਅਫਲਪ੍ਰੇਪ੍ਸੁਨਾ ਕਰ੍ਮ ਯੱਤਤ੍ਸਾਤ੍ਤ੍ਵਿਕਮੁਚ੍ਯਤੇ ॥੨੩॥
ਯੱਤੁ ਕਾਮੇਪ੍ਸੁਨਾ ਕਰ੍ਮ ਸਾਹੰਕਾਰੇਣ ਵਾ ਪੁਨਃ ।
ਕ੍ਰਿਯਤੇ ਬਹੁਲਾਯਾਸੰ ਤਦ੍ਰਾਜਸਮੁਦਾਹ੍ਰਿਤਮ੍ ॥੨੪॥
ਅਨੁਬੰਧੰ ਕ੍ਸ਼ਯੰ ਹਿੰਸਾਮਨਪੇਕ੍ਸ਼੍ਯ ਚ ਪੌਰੁਸ਼ਮ੍ ।
ਮੋਹਾਦਾਰਭ੍ਯਤੇ ਕਰ੍ਮ ਯੱਤੱਤਾਮਸਮੁਚ੍ਯਤੇ ॥੨੫॥
ਮੁਕ੍ਤਸੰਗੋ਽ਨਹੰਵਾਦੀ ਧ੍ਰਿਤ੍ਯੁਤ੍ਸਾਹਸਮਨ੍ਵਿਤਃ ।
ਸਿਦ੍ਧ੍ਯਸਿਦ੍ਧ੍ਯੋਰ੍ਨਿਰ੍ਵਿਕਾਰਃ ਕਰ੍ਤਾ ਸਾਤ੍ਤ੍ਵਿਕ ਉਚ੍ਯਤੇ ॥੨੬॥
ਰਾਗੀ ਕਰ੍ਮਫਲਪ੍ਰੇਪ੍ਸੁਰ੍ਲੁਬ੍ਧੋ ਹਿੰਸਾਤ੍ਮਕੋ਽ਸ਼ੁਚਿਃ ।
ਹਰ੍ਸ਼ਸ਼ੋਕਾਨ੍ਵਿਤਃ ਕਰ੍ਤਾ ਰਾਜਸਃ ਪਰਿਕੀਰ੍ਤਿਤਃ ॥੨੭॥
ਅਯੁਕ੍ਤਃ ਪ੍ਰਾਕ੍ਰਿਤਃ ਸ੍ਤਬ੍ਧਃ ਸ਼ਠੋ ਨੈਸ਼੍ਕ੍ਰਿਤਿਕੋ਽ਲਸਃ ।
ਵਿਸ਼ਾਦੀ ਦੀਰ੍ਘਸੂਤ੍ਰੀ ਚ ਕਰ੍ਤਾ ਤਾਮਸ ਉਚ੍ਯਤੇ ॥੨੮॥

बुद्धेर्भेदं धृतेश्चैव गुणतस्त्रिविधं शृणु ।
प्रोच्यमानमशेषेण पृथक्त्वेन धनंजय ॥२९॥
प्रवृत्तिं च निवृत्तिं च कार्याकार्ये भयाभये ।
बन्धं मोक्षं च या वेत्ति बुद्धिः सा पार्थ सात्त्विकी ॥३०॥
यया धर्ममधर्मं च कार्यं चाकार्यमेव च ।
अयथावत्प्रजानाति बुद्धिः सा पार्थ राजसी ॥३०॥
अधर्मं धर्ममिति या मन्यते तमसावृता ।
सर्वार्थान्विपरीतांश्च बुद्धिः सा पार्थ तामसी ॥३२॥
धृत्या यया धारयते मनःप्राणेन्द्रियक्रियाः ।
योगेनाव्यभिचारिण्या धृतिः सा पार्थ सात्त्विकी ॥३३॥
यया तु धर्मकामार्थान्धृत्या धारयतेऽर्जुन ।
प्रसङ्गेन फलाकाङ्क्षी धृतिः सा पार्थ राजसी ॥३४॥

यथा स्वप्नं तथैवैकं विश्वं सन्तमेव स ।

न विमुक्तिः स्वप्नेन यतिः सा पातु तामसी ॥३५॥

सापि त्रिगुणी त्रिविधा सत्त्वे से तरतमस्त ।

मूढा सात्त्विके यत्र स्वप्नात्तु स निगच्छति ॥३६॥

यद्वद्गुरु विषमिव परित्यज्यास्मद्देहमसौ ।

तद्वदपि सात्त्विकं प्रकृतिमार्गसुप्रसादमसौ ॥३७॥

विषयविसंयोगात् ... मद्देहमसौ ।

परित्यज्य विषमिव ततोऽपि याति ... मसौ ॥३८॥

यद्वद्गुरु सत्त्वमात्रः स अपि सत्त्वमात्रः ।

निष्कलमपि प्रसादेन तत्त्वमसमुद्धृतमसौ ॥३९॥

न तस्मिन् पवित्रं वा विवेकं वा पुनः ।

सत्त्वं प्रकृतिलिङ्गं यस्मिन् ... ॥४०॥

ब्राह्मणक्षत्रियविशां शूद्राणां च परन्तप ।
कर्माणि प्रविभक्तानि स्वभावप्रभवैर्गुणैः ॥४१॥

शमो दमस्तपः शौचं क्षान्तिरार्जवमेव च ।
ज्ञानं विज्ञानमास्तिक्यं ब्रह्मकर्म स्वभावजम् ॥४२॥

शौर्यं तेजो धृतिर्दाक्ष्यं युद्धे चाप्यपलायनम् ।
दानमीश्वरभावश्च क्षात्रं कर्म स्वभावजम् ॥४३॥

कृषिगौरक्ष्यवाणिज्यं वैश्यकर्म स्वभावजम् ।
परिचर्यात्मकं कर्म शूद्रस्यापि स्वभावजम् ॥४४॥

स्वे स्वे कर्मण्यभिरतः संसिद्धिं लभते नरः ।
स्वकर्मनिरतः सिद्धिं यथा विन्दति तच्छृणु ॥४५॥

यतः प्रवृत्तिर्भूतानां येन सर्वमिदं ततम् ।
स्वकर्मणा तमभ्यर्च्य सिद्धिं विन्दति मानवः ॥४६॥

ਸ਼੍ਰੇਯਾਨ੍ਸ੍ਵਧਰ੍ਮੋ ਵਿਗੁਣਃ ਪਰਧਰ੍ਮਾਤ੍ਸ੍ਵਨੁਸ਼੍ਠਿਤਾਤ੍ ।
ਸ੍ਵਭਾਵਨਿਯਤੰ ਕਰ੍ਮ ਕੁਰ੍ਵੰਨਾਪ੍ਨੋਤਿ ਕਿਲ੍ਬਿਸ਼ਮ੍ ॥੪੭॥
ਸਹਜੰ ਕਰ੍ਮ ਕੌਨ੍ਤੇਯ ਸਦੋਸ਼ਮਪਿ ਨ ਤ੍ਯਜੇਤ੍ ।
ਸਰ੍ਵਾਰਮ੍ਭਾ ਹਿ ਦੋਸ਼ੇਣ ਧੂਮੇਨਾਗ੍ਨਿਰਿਵਾਵ੍ਰਿਤਾਃ ॥੪੮॥
ਅਸਕ੍ਤਬੁਦ੍ਧਿਃ ਸਰ੍ਵਤ੍ਰ ਜਿਤਾਤ੍ਮਾ ਵਿਗਤਸ੍ਪ੍ਰਿਹਃ ।
ਨੈਸ਼੍ਕਰ੍ਮ੍ਯਸਿਦ੍ਧਿੰ ਪਰਮਾਂ ਸੰਨ੍ਯਾਸੇਨਾਧਿਗਚ੍ਛਤਿ ॥੪੯॥
ਸਿਦ੍ਧਿੰ ਪ੍ਰਾਪ੍ਤੋ ਯਥਾ ਬ੍ਰਹ੍ਮ ਤਥਾਪ੍ਨੋਤਿ ਨਿਬੋਧ ਮੇ ।
ਸਮਾਸੇਨੈਵ ਕੌਨ੍ਤੇਯ ਨਿਸ਼੍ਠਾ ਜ੍ਞਾਨਸ੍ਯ ਯਾ ਪਰਾ ॥੫੦॥
ਬੁਦ੍ਧ੍ਯਾ ਵਿਸ਼ੁਦ੍ਧਯਾ ਯੁਕ੍ਤੋ ਧ੍ਰਿਤ੍ਯਾਤ੍ਮਾਨੰ ਨਿਯਮ੍ਯ ਚ ।
ਸ਼ਬ੍ਦਾਦੀਨ੍ਵਿਸ਼ਯਾਂਸ੍ਤ੍ਯਕ੍ਤ੍ਵਾ ਰਾਗਦ੍ਵੇਸ਼ੌ ਵ੍ਯੁਦਸ੍ਯ ਚ ॥੫੦॥
ਵਿਵਿਕ੍ਤਸੇਵੀ ਲਘ੍ਵਾਸ਼ੀ ਯਤਵਾਕ੍ਕਾਯਮਾਨਸਃ ।
ਧ੍ਯਾਨਯੋਗਪਰੋ ਨਿਤ੍ਯੰ ਵੈਰਾਗ੍ਯੰ ਸਮੁਪਾਸ਼੍ਰਿਤਃ ॥੫੨॥

ਵਿਮੁਚ੍ਯ ਨਿਰ੍ਮਮਃ ਸ਼ਾਨ੍ਤੋ ਬ੍ਰਹ੍ਮਭੂਯਾਯ ਕਲ੍ਪਤੇ ॥੫੩॥

ਬ੍ਰਹ੍ਮਭੂਤਃ ਪ੍ਰਸੰਨਾਤ੍ਮਾ ਨ ਸ਼ੋਚਤਿ ਨ ਕਾਙ੍ਕ੍ਸ਼ਤਿ ।

ਸਮਃ ਸਰ੍ਵੇਸ਼ੁ ਭੂਤੇਸ਼ੁ ਮਦ੍ਭਕ੍ਤਿੰ ਲਭਤੇ ਪਰਾਮ੍ ॥੫੪॥

ਭਕ੍ਤ੍ਯਾ ਮਾਮਭਿਜਾਨਾਤਿ ਯਾਵਾਨ੍ਯਸ਼੍ਚਾਸ੍ਮਿ ਤਤ੍ਤ੍ਵਤਃ ।

ਤਤੋ ਮਾਂ ਤਤ੍ਤ੍ਵਤੋ ਜ੍ਞਾਤ੍ਵਾ ਵਿਸ਼ਤੇ ਤਦਨਨ੍ਤਰਮ੍ ॥੫੫॥

ਸਰ੍ਵਕਰ੍ਮਾਣ੍ਯਪਿ ਸਦਾ ਕੁਰ੍ਵਾਣੋ ਮਦ੍ਵ੍ਯਪਾਸ਼੍ਰਯਃ ।

ਮਤ੍ਪ੍ਰਸਾਦਾਦਵਾਪ੍ਨੋਤਿ ਸ਼ਾਸ਼੍ਵਤੰ ਪਦਮਵ੍ਯਯਮ੍ ॥੫੬॥

ਚੇਤਸਾ ਸਰ੍ਵਕਰ੍ਮਾਣਿ ਮਯਿ ਸੰਨ੍ਯਸ੍ਯ ਮਤ੍ਪਰਃ ।

ਬੁਦ੍ਧਿਯੋਗਮੁਪਾਸ਼੍ਰਿਤ੍ਯ ਮੱਚਿਤ੍ਤਃ ਸਤਤੰ ਭਵ ॥੫੭॥

ਮੱਚਿਤ੍ਤਃ ਸਰ੍ਵਦੁਰ੍ਗਾਣਿ ਮਤ੍ਪ੍ਰਸਾਦਾੱਤਰਿਸ਼੍ਯਸਿ ।

ਅਥ ਚੇੱਤ੍ਵਮਹੰਕਾਰਾੰਨ ਸ਼੍ਰੋਸ਼੍ਯਸਿ ਵਿਨਙ੍ਕ੍ਸ਼੍ਯਸਿ ॥੫੮॥

ਯਦਹੰਕਾਰਮਾਸ਼੍ਰਿਤ੍ਯ ਨ ਯੋਤ੍ਸ੍ਯ ਇਤਿ ਮਨ੍ਯਸੇ ।

ਮਿਥ੍ਯੈਸ਼ ਵ੍ਯਵਸਾਯਸ੍ਤੇ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤਿਸ੍ਤ੍ਵਾਂ ਨਿਯੋਕ੍ਸ਼੍ਯਤਿ ॥੫੯॥

ਸ੍ਵਭਾਵਜੇਨ ਕੌਂਤੇਯ ਨਿਬੱਧ: ਸ੍ਵੇਨ ਕਰ੍ਮਣਾ ।

ਕਰ੍ਤੁੰ ਨੇਛਸਿ ਯਨ੍ਮੋਹਾਤ੍ ਕਰਿਸ਼੍ਯਸ੍ਯਵਸ਼ੋऽਪਿ ਤਤ੍ ॥੬੦॥

ਈਸ਼੍ਵਰ: ਸਰ੍ਵਭੂਤਾਨਾਂ ਹ੍ਰਿੱਦੇਸ਼ੇऽਰ੍ਜੁਨ ਤਿਸ਼੍ਠਤਿ ।

ਭ੍ਰਾਮਯਨ੍ ਸਰ੍ਵਭੂਤਾਨਿ ਯੰਤ੍ਰਾਰੂਢਾਨਿ ਮਾਯਯਾ ॥੬੧॥

ਤਮੇਵ ਸ਼ਰਣੰ ਗੱਛ ਸਰ੍ਵਭਾਵੇਨ ਭਾਰਤ ।

ਤਤ੍ਪ੍ਰਸਾਦਾਤ੍ਪਰਾਂ ਸ਼ਾਂਤਿੰ ਸ੍ਥਾਨੰ ਪ੍ਰਾਪ੍ਸ੍ਯਸਿ ਸ਼ਾਸ਼੍ਵਤਮ੍ ॥੬੨॥

ਇਤਿ ਤੇ ਗ੍ਯਾਨਮਾਖ੍ਯਾਤੰ ਗੁਹ੍ਯਾਦ੍ਗੁਹ੍ਯਤਰੰ ਮਯਾ ।

ਵਿਮ੍ਰਿਸ਼੍ਯੈਤਦਸ਼ੇਸ਼ੇਣ ਯਥੇੱਛਸਿ ਤਥਾ ਕੁਰੁ ॥੬੩॥

ਸਰ੍ਵਗੁਹ੍ਯਤਮੰ ਭੂਯ: ਸ਼੍ਰਿਣੁ ਮੇ ਪਰਮੰ ਵਚ: ।

ਇਸ਼੍ਟੋऽਸਿ ਮੇ ਦ੍ਰਿੜ੍ਹਮਿਤਿ ਤਤੋ ਵਕ੍ਸ਼੍ਯਾਮਿ ਤੇ ਹਿਤਮ੍ ॥੬੪॥

ਮਨ੍ਮਨਾ ਭਵ ਮਦ੍ਭਕ੍ਤੋ ਮਦ੍ਯਾਜੀ ਮਾਂ ਨਮਸ੍ਕੁਰੁ ।

ਮਾਮੇਵੈਸ਼੍ਯਸਿ ਸਤ੍ਯੰ ਤੇ ਪ੍ਰਤਿਜਾਨੇ ਪ੍ਰਿਯੋऽਸਿ ਮੇ ॥੬੫॥

ਸਰ੍ਵਧਰ੍ਮਾਨ੍ਪਰਿਤ੍ਯਜ੍ਯ ਮਾਮੇਕੰ ਸ਼ਰਣੰ ਵ੍ਰਜ ।
ਅਹੰ ਤ੍ਵਾ ਸਰ੍ਵਪਾਪੇਭ੍ਯੋ ਮੋਕ੍ਸ਼ਯਿਸ਼੍ਯਾਮਿ ਮਾ ਸ਼ੁਚਃ ॥੬੬॥
ਇਦੰ ਤੇ ਨਾਤਪਸ੍ਕਾਯ ਨਾਭਕ੍ਤਾਯ ਕਦਾਚਨ ।
ਨ ਚਾਸ਼ੁਸ਼੍ਰੂਸ਼ਵੇ ਵਾਚ੍ਯੰ ਨ ਚ ਮਾਂ ਯੋऽਭ੍ਯਸੂਯਤਿ ॥੬੭॥
ਯ ਇਮੰ ਪਰਮੰ ਗੁਹ੍ਯੰ ਮਦ੍ਭਕ੍ਤੇਸ਼੍ਵਭਿਧਾਸ੍ਯਤਿ ।
ਭਕ੍ਤਿੰ ਮਯਿ ਪਰਾਂ ਕ੍ਰਿਤ੍ਵਾ ਮਾਮੇਵੈਸ਼੍ਯਤ੍ਯਸੰਸ਼ਯਃ ॥੬੮॥
ਨ ਚ ਤਸ੍ਮਾਨ੍ਮਨੁਸ਼੍ਯੇਸ਼ੁ ਕਸ਼੍ਚਿਨ੍ਮੇ ਪ੍ਰਿਯਕ੍ਰਿੱਤਮਃ ।
ਭਵਿਤਾ ਨ ਚ ਮੇ ਤਸ੍ਮਾਦਨ੍ਯਃ ਪ੍ਰਿਯਤਰੋ ਭੁਵਿ ॥੬੯॥
ਅਧ੍ਯੇਸ਼੍ਯਤੇ ਚ ਯ ਇਮੰ ਧਰ੍ਮ੍ਯੰ ਸੰਵਾਦਮਾਵਯੋਃ ।
ਜ੍ਞਾਨਯਜ੍ਞੇਨ ਤੇਨਾਹਮਿਸ਼੍ਟਃ ਸ੍ਯਾਮਿਤਿ ਮੇ ਮਤਿਃ ॥੭੦॥
ਸ਼੍ਰੱਧਾਵਾਨਨਸੂਯਸ਼੍ਚ ਸ਼੍ਰਿਣੁਯਾਦਪਿ ਯੋ ਨਰਃ ।
ਸੋऽਪਿ ਮੁਕ੍ਤਃ ਸ਼ੁਭਾੱਲੋਕਾਨ੍ਪ੍ਰਾਪ੍ਨੁਯਾਤ੍ਪੁਣ੍ਯਕਰ੍ਮਣਾਮ੍ ॥੭੧॥

𑆑𑆱𑇀𑆩𑆴𑆁𑆯𑇀𑆖𑆴𑆠𑇀𑆠𑆫𑆼 𑆱𑆷𑆑𑇀𑆠𑆁 𑆥𑆞𑆷, 𑆮𑆸𑆑𑇀𑆰𑆻𑆑𑆯𑆳𑆒𑆼 𑆯𑆼𑆠𑆩 𑇅

𑆑𑆱𑇀𑆩𑆴𑆁𑆯𑇀𑆖𑆴𑆗𑇀𑆗𑆤𑆱𑆩𑆼𑆠𑆂 𑆥𑆷𑆤𑆥𑆷𑆱𑇀𑆩𑆷 𑆤𑆳𑆯𑆸𑆑𑆥 𑇆𑇗𑇑𑇆

𑆩𑆷𑆬𑆤 𑆅𑆮𑆳𑆖𑆂

𑆤𑆥𑆷 𑆱𑆼𑆠𑆂 𑆱𑆷𑆠𑆴𑆑𑆷𑆮𑆷 𑆮𑆸𑆠𑆷𑆩𑆳𑆗𑆱𑆥𑆳𑆱𑆷𑆠 𑇅

𑆱𑆴𑆠𑆼𑆱𑇀𑆩𑆴 𑆓𑆠 𑆩𑆗𑆴𑆠𑆂 𑆑𑆴𑆱𑆷 𑆮𑆱𑆁 𑆠𑆮 𑇆𑇗𑇓𑇆

𑆩𑆳𑆠𑆸𑆥 𑆅𑆮𑆳𑆖𑆂

𑆅𑆠𑇀𑆥𑆤𑇀𑆤𑆁 𑆮𑆳𑆩𑆱𑇀𑆮𑆱𑇀𑆩𑆷 𑆥𑆳𑆱𑇀𑆩𑆷 𑆱 𑆩𑆼𑆠𑆂𑆱𑆤𑆂 𑇅

𑆩𑆁𑆮𑆳𑆱𑆴𑆩𑆩𑆱𑆷𑆥𑆩𑆱𑆴𑆠𑆷𑆠𑆁 𑆩𑆼𑆠𑆱𑆳𑆩𑆾 𑇆𑇗𑇔𑇆

𑆮𑆷𑆩𑆥𑆷𑆩𑆳𑆱𑆱𑆷𑆠𑆮𑆳𑆤𑆴𑆩𑆁 𑆓𑆷𑆠𑆩𑆁 𑆥𑆫𑆩𑆾 𑇅

𑆥𑆼𑆓𑆁 𑆥𑆼𑆓𑆩𑆮𑆓𑆱𑆷𑆬𑆱𑆑𑆳𑆱𑆥𑆥𑆠𑆂 𑆩𑆥𑆩𑆾 𑇆𑇗𑇕𑇆

𑆓𑆤𑆳 𑆩𑆁𑆱𑆷𑆠 𑆩𑆁𑆮𑆳𑆱𑆴𑆩𑆩𑆱𑆴𑆠𑆷𑆠𑆩𑆾 𑇅

𑆑𑆼𑆩𑆮𑆬𑆤𑆥𑆼𑆂 𑆥𑆷𑆠𑆁 𑆱𑆳𑆩𑆴 𑆱 𑆩𑆱𑆷𑆱𑆂 𑇆𑇗𑇖𑇆

ਤਚ੍ਚ ਸੰਸ੍ਮ੍ਰਿਤ੍ਯ ਸੰਸ੍ਮ੍ਰਿਤ੍ਯ ਰੂਪਮਤ੍ਯਦ੍ਭੁਤੰ ਹਰੇਃ ।
ਵਿਸ੍ਮਯੋ ਮੇ ਮਹਾਨ੍ ਰਾਜਨ੍ ਹ੍ਰਿਸ਼੍ਯਾਮਿ ਚ ਪੁਨਃ ਪੁਨਃ ॥੭੭॥

ਯਤ੍ਰ ਯੋਗੇਸ਼੍ਵਰਃ ਕ੍ਰਿਸ਼੍ਣੋ ਯਤ੍ਰ ਪਾਰ੍ਥੋ ਧਨੁਰ੍ਧਰਃ ।
ਤਤ੍ਰ ਸ਼੍ਰੀਰ੍ਵਿਜਯੋ ਭੂਤਿਰ੍ਧ੍ਰੁਵਾ ਨੀਤਿਰ੍ਮਤਿਰ੍ਮਮ ॥੭੮॥

ਓਂ ਤਤ੍ਸਦਿਤਿ ਸ਼੍ਰੀਮਦ੍ਭਗਵਦ੍
ਗੀਤਾਸੂਪਨਿਸ਼ਤ੍ਸੁ ਬ੍ਰਹ੍ਮਵਿਦ੍ਯਾਯਾਂ
ਯੋਗਸ਼ਾਸ੍ਤ੍ਰੇ ਸ਼੍ਰੀਕ੍ਰਿਸ਼੍ਣਾਰ੍ਜੁਨਸੰਵਾਦੇ
ਮੋਕ੍ਸ਼ਸੰਨ੍ਯਾਸਯੋਗੋ ਨਾਮ
ਅਸ਼੍ਟਾਦਸ਼ੋऽਧ੍ਯਾਯਃ

𑆄𑆤𑆤𑇀𑆢𑆬𑆲𑆫𑆵
(आनन्दलहरी)

𑆨𑆮𑆳𑆤𑆴 𑆱𑇀𑆠𑆾𑆠𑆶𑆁 𑆠𑇀𑆮𑆳𑆁 𑆥𑇀𑆫𑆨𑆮𑆠𑆴 𑆖𑆠𑆶𑆫𑇀𑆨𑆴𑆫𑇀𑆤 𑆮𑆢𑆤𑆽𑆂
𑆥𑇀𑆫𑆘𑆳𑆤𑆳𑆩𑆵𑆯𑆳𑆤𑆱𑇀𑆠𑇀𑆫𑆴𑆥𑆶𑆫𑆩𑆡𑆤𑆂 𑆥𑆚𑇀𑆖𑆨𑆴𑆫𑆥𑆴 𑇅
𑆤 𑆰𑆝𑇀𑆨𑆴𑆂 𑆱𑆼𑆤𑆳𑆤𑆵𑆫𑇀𑆢𑆯𑆯𑆠𑆩𑆶𑆒𑆽𑆫𑆥𑇀𑆪𑆲𑆴𑆥𑆠𑆴-
𑆱𑇀𑆠𑆢𑆳𑆤𑇀𑆪𑆼𑆰𑆳𑆁 𑆑𑆼𑆰𑆳𑆁 𑆑𑆡𑆪 𑆑𑆡𑆩𑆱𑇀𑆩𑆴𑆤𑇀𑆤𑆮𑆱𑆫𑆂 𑇆𑇑𑇆

𑆔𑆸𑆠𑆑𑇀𑆰𑆵𑆫𑆢𑇀𑆫𑆳𑆑𑇀𑆰𑆳𑆩𑆣𑆶𑆩𑆣𑆶𑆫𑆴𑆩𑆳 𑆑𑆽𑆫𑆥𑆴 𑆥𑆢𑆽-
𑆫𑇀𑆮𑆴𑆯𑆴𑆰𑇀𑆪𑆳𑆤𑆳𑆒𑇀𑆪𑆼𑆪𑆾 𑆨𑆮𑆠𑆴 𑆫𑆱𑆤𑆳𑆩𑆳𑆠𑇀𑆫𑆮𑆴𑆰𑆪𑆂 𑇅
𑆠𑆡𑆳 𑆠𑆼 𑆱𑆿𑆤𑇀𑆢𑆫𑇀𑆪𑆁 𑆥𑆫𑆩𑆯𑆴𑆮𑆢𑆸𑆕𑇀𑆩𑆳𑆠𑇀𑆫𑆮𑆴𑆰𑆪𑆂
𑆑𑆡𑆕𑇀𑆑𑆳𑆫𑆁 𑆧𑇀𑆫𑆷𑆩𑆂 𑆱𑆑𑆬𑆤𑆴𑆓𑆩𑆳𑆓𑆾𑆖𑆫𑆓𑆶𑆟𑆼 𑇆𑇒𑇆

𑆩𑆶𑆒𑆼 𑆠𑆼 𑆠𑆳𑆩𑇀𑆧𑆷𑆬𑆁 𑆤𑆪𑆤𑆪𑆶𑆓𑆬𑆼 𑆑𑆘𑇀𑆘𑆬𑆑𑆬𑆳
𑆬𑆬𑆳𑆛𑆼 𑆑𑆳𑆯𑇀𑆩𑆵𑆫𑆁 𑆮𑆴𑆬𑆱𑆠𑆴 𑆓𑆬𑆼 𑆩𑆿𑆑𑇀𑆠𑆴𑆑𑆬𑆠𑆳 𑇅
𑆱𑇀𑆦𑆶𑆫𑆠𑇀𑆑𑆳𑆚𑇀𑆖𑆵 𑆯𑆳𑆛𑆵 𑆥𑆸𑆡𑆶𑆑𑆛𑆴𑆠𑆛𑆼 𑆲𑆳𑆛𑆑𑆩𑆪𑆵
𑆨𑆘𑆳𑆩𑆴 𑆠𑇀𑆮𑆳𑆁 𑆓𑆿𑆫𑆵𑆁 𑆤𑆓𑆥𑆠𑆴𑆑𑆴𑆯𑆾𑆫𑆵𑆩𑆮𑆴𑆫𑆠𑆩𑇀 𑇆𑇓𑇆